

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik LXXXIX., št. 11
november – listopad

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava za tisk Delo Repro, d.d.
Tisk Euroadria, d.o.o., v Ljubljani
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
v. d. glavnega urednika
Edvard Krašna
Odgovorni urednik
Boris Leskovic

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovci izhajajo praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite tudi po e-mailu (ali na disketi + izpis), **uradne dopise**, potrjene z žigom in podpisom odgovorne osebe ZLD/LD, in **fotografije** pa v originalu ali na CD. Pripišite tudi svojo telefonsko številko.

Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo!

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p.p. 505
1001 Ljubljana
e-mail: lovce@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovstvo.net>

Cene malih oglasov:
do 15 besed 1000 SIT,
od 15 do 25 besed 1300 SIT,
od 25 do 30 besed 1500 SIT.
Za vsako nadaljnjo besedo 50 SIT.
Male oglase je treba poslati pisno in plačati vnaprej na transakcijski račun Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana, pri NLB, d.d., Ljubljana: 02010-0015687097.

Foto: G. Bolčina

IZ VSEBINE:

<i>B. Mahne:</i>	Pot je znana, kako priti do cilja?	516
IZ DNEVNEGA TISKA		518
LZS:	Pri skupnih lovih bodite izjemno previdni in strogo upoštevajte naslednje temeljne varnostne zahteve!	519
MNENJA IN PREDLOGI		520
<i>B. Podvršnik:</i>	Mnenja o obstoju območnih lovskih zvez	520
<i>D. Lepšina:</i>	Izobraziti? Da, seveda!	521
<i>E. Lenarčič:</i>	Je v Sloveniji res preveč medvedov?	522
<i>B. Leskovic:</i>	Zakaj še vedno stare oblike znaka SLD!?	523
<i>J. Mehle:</i>	Na leto je nujno treba odstreliti dovolj ozimcev!	524
<i>M. Hafner:</i>	Kakovost jelenjadi na Slovenskem – II.	527
<i>D. Žele:</i>	Bruceloza pri poljskem zajcu	530
<i>C. Štrumbelj:</i>	Medved in možnosti njegovega bivanja v Sloveniji	532
<i>B. Kavčič:</i>	.308 Winchester – precizen kompromis	534
<i>R. E. Širnik:</i>	Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem ...	536
PO LOVSKEM SVETU		537
<i>B. Kavčič:</i>	Povečan nadzor širjenja ptičje gripe v ZDA	537
FACE:	Generalna skupščina FACE izvolila nov Odbor	537
<i>J. Mehle:</i>	Na kratko iz tujega tiska	538
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		539
<i>L. Skvarča:</i>	Oteto pozabi	539
LOVSKA ORGANIZACIJA		542
<i>A. Šubic:</i>	Pristojnosti OZUL	542
<i>D. But:</i>	Lisjak: odzvem divjadi iz lovišča	543
<i>B. Kurnik:</i>	Državno prvenstvo LZS 2006 v streljanju na premično tarčo	544
<i>G. Bolčina:</i>	Odslej dragocena učila	546
<i>D. Zakrajšek:</i>	60 let LD Mirna	545
<i>M. Šimetinger:</i>	60 let LD Pogorevc	546
<i>B. Žerdin:</i>	60 let LD Kobilje	547
<i>Z. Golub:</i>	60 let LD Podlehnik	547
<i>F. Rotar:</i>	60 let LD Podgorje	548
<i>S. F. Krope:</i>	Čuvajmo naše naravno bogastvo!	549
<i>M. Tretjak:</i>	60 let LD Gradišče	550
<i>B. Žerdin:</i>	LPZ Društva prekmurskih lovcev deluje že 21 let	550
MLADI PIŠEJO		551
JUBILANTI		552
LOVSKI OPRTNIK		553
<i>F. Kulovec:</i>	Na kune!	553
<i>F. Černigoj:</i>	Eden od mnogih skupnih lovov – čisto navaden, a drugačen ...	554
<i>F. Anzeljc:</i>	Prepelčar je padel v brezno	555
<i>M. Marolt:</i>	Gamsji mladič v Vintgarju	556
<i>A. Podbevšek:</i>	Razstava, ki je navdušila Moravčane	556
<i>F. Štumberger:</i>	Račji piknik v LD Lenart	557
V SPOMIN		558
LOVSKA KINOLOGIJA		559
<i>J. Grah:</i>	2. državna razstava psov CAC – Koroška 2006	559
<i>A. Raspät:</i>	Sodelovanje LKD Idrija na CAC – Koroška 2006	561
<i>V. Foršček:</i>	19. tekma v vodnem delu – Ig 2006	561
<i>K. Kljun:</i>	Uspešna kinološka dejavnost v LD Slavnik – Materija	562
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	564

SLIKA NA NASLOVNICI:

Divji prašič (*Sus scrofa*)

Foto: Foto Spring - MB

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.–31. 1.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica:

1. 11.–28. 2.

Jazbec:

1. 8.–31. 12.

Lisica:

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok):

1. 8.–31. 3.

Navadni polh:

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec:

1. 9.–30. 10.

Pižmovka:

1. 8.–31. 3.

Nutrija:

1. 1.–31. 12.

Fazan:

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena):

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica:

1. 9.–15. 1.

Šoja:

20. 8.–28. 2.

Sraka:

1. 8.–28. 2.

Siva vrana:

10. 8.–28. 2.

Pot je znana, kako priti do cilja?

Na podlagi odločitve več kot tretjine območnih lovskih zvez, ki so v skladu z 8. členom veljavnih Pravil LZS članice LZS in ki bodo tudi predlagateljice zahtevka za sklic izrednega občnega zbora LZS, vam, slovenskim lovcem, posredujem vsebino obrazložitve odločbe, s katero je pritožbeni organ Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije odločil o pritožbi Lovske družine Dreta - Nazarje, Antona Šubica in Bojana Lepičnika zoper odločbo Upravne enote Ljubljana, ki je 28. 12. 2005 odločila, da se v register društev vpiše sprememba temeljnega akta in zastopnika Lovske zveze Slovenije, kar je bilo sprejeto na izrednem občnem zboru 10. 12. 2005 v Celju.

Iz obrazložitve pritožbenega organa:

»Zakon o splošnem upravnem postopku v prvem odstavku 48. člena določa, da pravna oseba opravlja dejanja v postopku po zakonitem zastopniku, ki ga določa zakon oziroma splošni akt pravne osebe, v skladu z zakonom. Skladno z določbo 49. člena navedenega zakona pa mora organ med postopkom po uradni dolžnosti ves čas paziti, ali je tisti, ki nastopa kot stranka, lahko stranka v postopku in ali zastopa procesno nesposobno stranko njen zakoniti zastopnik. Zakon o društvih, ki je veljal v času vložitve zahteve za registracijo spremembe temeljnega akta, izrecno ne določa, kdo zastopa društvo, novi Zakon o društvih (Ur. list RS, št. 61/2006) pa v drugem odstavku 5. člena določa, da društvo zastopa oseba, določena s temeljnim aktom društva. Skladno z določbami 21. člena pravil LZS predsednik zastopa in predstavlja zvezo pred državnimi in drugimi organi ter organizacijami v državi in tujini. Predsednik zveze je hkrati tudi predsednik upravnega odbora in ga izvoli občni zbor za dobo štirih let. Iz spisa zadeve je razvidno, da je bila zahteva za vpis spremembe temeljnega akta LZS vložena 4. 8. 2005, zahtevo pa je podpisal Branko Zlobko, podpredsednik zveze, kar ni v skladu z veljavnimi pravili LZS. Na občnem zboru je bila 21. 6. 2003 sicer sprejeta dopolnitev 20. člena pravil, ki v tretjem odstavku določa, da predsednika v njegovi odsotnosti in v primeru podanega odstopa nadomešča podpredsednik upravnega odbora zveze, vendar pa te določbe skladno z veljavnimi pravili zveze ni mogoče uporabljati, dokler jih ne registrira pristojni organ. Ne glede na navedeno pa drugostopni organ tudi ugotavlja, da je vsem organom zveze 26. 6. 2005 potekel mandat, s čimer se strinjata stranka in tudi pritožniki. Mandat je tako potekel tudi upravnemu odboru in vodilnim funkcionarjem zveze. Glede na navedeno niti nekdanji predsednik ni imel več pooblastila za zastopanje zveze v pravnem prometu in vlaganje zahtev v upravnem postopku. Zahtevo za vpis spremembe pravil bi tako lahko vložil le novi predsednik zveze pod pogojem, da bi bila njegova izvolitev veljavna. To pomeni, da bi bil izvoljen na občnem zboru, ki bi bil sklican in bi potekal v skladu z veljavnimi pravili zveze in bi prejel zadostno število glasov delegatov zveze. Ker je vlogo za vpis sprememb vložila oseba, ki ni imela legitimacije za zastopanje zveze, bi moral prvostopni organ zahtevo zavreči. Drugostopni organ iz navedenih razlogov zavrača tudi trditve Bojana Lepičnika, da je še

vedno zastopnik LZS, saj je kot njen zastopnik še vedno vpisan v register društev. Glede na to, da Zakon o društvih predvideva le vpis spremembe zastopnika, ne pa tudi njegovega izbrisa, bo imenovani sicer vpisan v register do vpisa novega zastopnika zveze, vendar pa mu to ne daje legitimacije za zastopanje zveze. Čeprav je bil na občnem zboru 25. 6. 2005 sprejet sklep, da se za izvajanje funkcije začasnega vodstva LZS za obdobje največ šestih mesecev pooblastijo vsi organi zveze, ki jim je 25. 6. 2005 potekel mandat, pa se drugostopni organ strinja z ugotovitvami prvostopnega organa, da navedeni občni zbor ni bil sklican v skladu s pravili zveze. Nanj namreč niso bili vabljeni delegati območnih zvez lovskih družin, ki jih kot članice zveze določajo veljavna pravila zveze, temveč predstavniki vseh lovskih družin, ki so po določbah 66. člena novega Zakona o divjadi in lovstvu članice LZS. Glede na navedeno spremembe pravil zveze in drugi sklepi, ki jih sprejel omenjeni zbor, niso veljavni.

Drugostopni organ se ne strinja z ugotovitvami prvostopnega organa, da so izpolnjeni vsi pogoji za registracijo spremembe temeljnega akta in zastopnika zveze na podlagi sklepov, ki jih je izredni občni zbor sprejel 10. 12. 2005. Iz spisa zadeve je namreč razvidno, da je izredni občni zbor 10. 12. 2005 sklical upravni odbor zveze, čeprav mu je mandat potekel že 26. 6. 2005. Iz zapisnika 22. seje upravnega odbora LZS z dne 2. 11. 2005, ki se je kljub izteku mandata njegovih članov še vedno sestajal in sprejemal sklepe, namreč izhaja, da je upravni odbor pod točko 5. določil datum sklica izrednega občnega zbora in predlog dnevnega reda. Iz vabila na izredni občni zbor, 10. 11. 2005, pa je razvidno, da je bil izredni občni zbor sklican v skladu s sklepi upravnega odbora in na podlagi 16. člena pravil zveze. V 16. členu pravil LZS je med drugim navedeno, da občni zbor skliče upravni odbor vsaki dve leti. Če upravni odbor oceni, da je zaradi razmer potreben sklic izrednega občnega zbora pred potekom dveh let, skliče izredni občni zbor. Izredni občni zbor je mogoče sklicati tudi na zahtevo nadzornega odbora ali najmanj tretjine članic zveze v roku enega meseca od vložene zahteve. Navedena določba pravil zveze sicer res določa, da je sklicatelj rednega in izrednega občnega zbora upravni odbor LZS, vendar to velja ob predpostavki, da mu mandat ni potekel, torej da veljavno opravlja svoje naloge. Pravila zveze sicer ne določajo, kdo je upravičen sklicatelj občnega zbora, če vsem organom poteče mandat. Vendar je glede na pravice in obveznosti članic LZS, ki izhajajo iz pravil zveze, mogoče sklepati, da lahko izredni občni zbor vedno skliče tretjina članic zveze. Navedeno stališče potrjuje tudi določba veljavnega Zakona o društvih, ki v drugem odstavku 13. člena določa, da zbor članov skliče zastopnik društva enkrat na leto, če temeljni akt ne določa drugače. Lahko pa ga kadar koli skliče tudi petina članov društva. Zato se drugostopni organ v celoti strinja z navedbami pritožnikov, da izredni občni zbor 10. 12. 2005 ni bil sklican veljavno, saj bi ga dejansko lahko sklicala le najmanj tretjina območnih lovskih zvez, potem ko je odločitev o sklicu izrednega občnega zbora sprejela skladno z določbami svojega te-

meljnega akta. Prav tako se drugostopni organ strinja z navedbami pritožnikov, da je treba razlikovati med vložitvijo pobude (zahteve) za sklic izrednega občnega zbora in dejanskim sklicem. Čeprav iz spisa zadeve izhaja, da sta pobudo za sklic dali dve območni lovski zvezi, pa je izredni občni zbor dejansko sklical nekdanji upravni odbor zveze. Izredni občni zbor, ki ni bil sklican veljavno, ni mogel sprejemati veljavnih sklepov. Zato sprejete spremembe in dopolnitve pravil zveze ter izvolitev začasnega organa in zastopnika zveze niso veljavne.

Čeprav se drugostopni organ strinja z ugotovitvijo prvostopnega organa, da so bile spremembe temeljnega akta LZS, sprejete na rednem občnem zboru 21. 6. 2003 in izrednem občnem zboru 10. 12. 2005, v skladu z Zakonom o društvih, pa je določba drugega odstavka 19. člena pravil, ki določa, da predsednika in člane upravnega odbora LZS izvoli občni zbor tako, da ima v upravnem odboru vsaka območna zveza svojega predstavnika, v neskladju z Zakonom o divjadi in lovstvu. Drugostopni organ se strinja tudi z ugotovitvami prvostopnega organa, da Zakon o divjadi in lovstvu ni ustrezno uredil preoblikovanja LZS in položaja območnih lovskih zvez. Vendar pa glede na dejstvo, da mora biti temeljni akt društva tudi v skladu s pravnim redom Republike Slovenije, ni mogoče prezreti sprememb, ki jih je prinesel novi zakon o lovstvu. Navedeni zakon v prvem odstavku 66. člena izrecno navaja, da je LZS zveza vseh lovskih družin, ki delujejo v javnem interesu, v prvem odstavku 65. člena pa, da je lovska družina društvo, iz česar izhaja, da je LZS zveza društev. Ker zakon nikjer ne določa, da so članice LZS lahko tudi območne zveze lovskih družin, kakor je to izrecno določal prej veljavni Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (Ur. list SRS, št. 25/76) v 62. členu, je mogoče sklepati, da predlagatelj zakona ni želel razlikovati med neposrednim (lovske

družine) in posrednim (območne zveze lovskih družin) članstvom v LZS. Skladno z določbo 62. člena navedenega zakona se namreč lovske družine zaradi uresničevanja posebnega družbenega interesa na področju lovstva in svojih skupnih interesov združujejo v zveze lovskih družin, prek njih pa v Lovsko zvezo Slovenije. Iz navedenega je mogoče sklepati, da je spremenjena določba 19. člena oziroma tudi nekatere druge določbe pravil zveze, ki niso bile predmet presoje v tem upravnem postopku, v neskladju z Zakonom o divjadi in lovstvu in bi jih bilo treba spremeniti in uskladiti z veljavno zakonodajo. Drugostopni organ se namreč strinja z navedbami pritožnikov, da veljavna pravila LZS ne omogočajo lovskim družinam, ki so izstopile iz članstva katere izmed območnih zvez lovskih družin, uresničevanja njihovih članskih pravic, ki izhajajo iz Ustave in zakona in jim mora omogočiti temeljni akt zveze.

Ker je vsem organom zveze mandat potekel, lahko veljavno skliče izredni zbor LZS le tretjina članic, in sicer tretjina območnih zvez lovskih družin potem, ko so odločitev o sklicu izrednega občnega zbora sprejele skladno s pravili svojega temeljnega akta. Upravičeni sklicatelji morajo izredni občni zbor sklicati in izpeljati na način in po postopku, kot ga določajo veljavna pravila zveze. Na izrednem občnem zboru je treba izvoliti zastopnika zveze, pravila zveze pa uskladiti z določbami Zakona o društvih in Zakona o divjadi in lovstvu, tako da bodo lovskim družinam omogočala članstvo v zvezi, kot to določa 66. člen Zakona o divjadi in lovstvu.«

Vsebina napotil iz prejšnjega odstavka je jasna. Slovenski lovci smo morali nadaljnje postopke izpeljati pravilno in strokovno v interesu vseh.

Po pooblastilu predlagateljic zapisal:

Bogdan Mahne

Foto: M. Cerar – Diana

Divja mačka

ŽIVLJENJE V ČASU MAMUTA

Kranjski glas, 1. 9. 2006 (Ana Hartman) – V organizaciji Turističnega društva Koricica so letos pripravili že četrto etnografsko prireditev pod naslovom Življenje v času mamuta. Pravijo, da je bilo v tistem času življenje jamskega človeka brezskrbno, dokler ga niso začeli ogrožati suša, zveri in celo tuji lovci, ki so jim ugrabljali deklice. Sledi maščevanje: nadnje priključje prekletstvo ...

Da je pri nas nekoč davno živel mamut, dokazuje bogato najdišče ob Čukovem bajerju, kjer so leta 1953 izkopal okostje mamuta.

NEZAKONITO STRELJANJE SVIZCEV V TNP

Delo, Pisma bralcev, 8. 9. (Janez Bizjak). – Vsak, ki je v nedeljo, 3. septembra, med 12. in 3. uro šel na Krn, je ob Krnskem jezeru lahko opazil lovca s svojo dopoldansko trofejo: ubitim svizcem. Lovec je povedal, da je odstrel svizca odkupil od Lovske družine Drežnica, ki ima v letnem lovskem načrtu odobren odstrel štirih svizcev. Kaj pa zakon o TNP, ki v 8. točki, 12. člena določa, da je na celotnem območju narodnega parka prepovedano loviti velikega petelina, planinskega orla, polha in svizca?

PREVIDNOST NA CESTAH, KJER JE ZNAK ZA PREHOD DIVJADI

Večer, 13. 9. (Jože Marhl). – Pogin divjadi na naših cestah je skrb zbujujoč in terja učinkovitejše ukrepe za njegovo zmanjševanje. V enem letu pod avtomobilskimi kolesi pogine 8.000 živali divjadi, dejansko pa je izguba še večja. Največkrat je žrtev cestnega prometa srnjad, sledijo pa ji poljski zajec, lisica, jazbec, fazan, kuna belica in jelejnjad.

Članek precej podrobno opisuje varovanje in gojitev divjadi kot temeljno poslanstvo slovenskih lovcev, hkrati pa opozarja, da bo treba še veliko storiti za večjo zavest voznikov motornih vozil, saj bi človek lahko predvideval nevarnost na cesti, divjad pa tega ni sposobna.

Alpski svizec

V SKRIVALIŠČU LEPE VERONIKE

Polet, priloga Dela, 14. 9. (Željko Kozinc). – Avtor zanimivega sestavka nas popelje na »najbolj osamljen kraj na svetu«. »Če želite stati na najlepši jasi na svetu, obiščite Kunč, opuščeno kočevarsko vas, izgubljeno v širjavah kočevskih gozdov ...« Da je kraj res bogu za hrbtom, dokazuje zgodovinski podatek, po katerem so na Kunču kočevarski podaniki Friderika Celjskega v 15. stoletju skrili njegovo drugo ženo Veroniko Deseniško. Ob nagniti peči lahko najdete okostje divje zveri, ki se je tja zatekla poginit. »Tišina odrešilno gospodari na veliki zeleni planjavi pred vasico, ki v goste sprejema samo vršanje vetra in nevihtno grmenje ... ali pa lovske gospodarje, ki tod veselo pokajo ...« Blizu cest so jame, kjer so takoj po koncu druge svetovne vojne pri nas končali zverinsko pobiti ujetniki.

PRED LOVOM SKRBJA ZA DIVJAD

Nakelski glas, 19. 9. (Stojan Saje). – Lovska družina Dobrča praznuje 60-letnico ustanovitve, ki so jo označili z več prireditvami, med drugim tudi s Hubertovo mašo v cerkvi na Taboru. »Več kot lova je drugih

dejavnosti,« je ocenil **Robert Markič** iz Podbrezj. Člani družine vzdržujejo sedem njiv z razno krmo za divjad. Na treh krmiščih zadržujejo divje prašiče na enem mestu. Pozimi na dveh krmiščih oskrbujejo muflone, ki so alohtona divjad. Vse leto v sodelovanju s kmeti skrbijo za zaščito polj z električnimi pastirji. Pri raznih delih opravijo približno 2.400 ur na leto. Poleg tega redno čistijo gozdove, kjer ljudje neodgovorno odlagajo odpadke; v Podbrezjah vsako pomlad zberejo v sodelovanju z gasilci in drugimi krajanji tudi do sedem traktorskih prikolic smeti in odsluženih predmetov. Veliko dela imajo tudi s košnjo visokogorskih pašnikov, s čimer preprečujejo njihovo stalno zaraščanje.

Večer je 12. septembra poročal o proslavi 60-letnice **Lovske družine Peca iz Mežice**. Ob tej priložnosti so v Mežici odprli nov lovski dom, kar je vsekakor velik dosežek lovske družine.

NEKOČ JE BIL DIVJI LOVEC SKORAJ PRI VSAKI HIŠI

Delo, Gorenjski glas, 27. 9. (Lev Detela, Cveto Zaplotnik). O divjih lovcih lahko preberemo marsikaj zanimivega v novem romanu Pesmi in zgodbe

iz koroških grap izpod peresa **Karle Haderlap**. Zdaj se sicer redko zgodi, da pisatelj v svojem romanu opisuje divje ali celo prave lovce ter divjad, kakor so to nekoč počeli pisatelji Ivan Tavčar, Fran Saleški Finžgar in drugi. Res pa je tudi, da so bili divji lovci nekoč povsem nekaj drugega kakor dandanes. V davnih časih so imeli izključno pravico do lova graščaki in sploh plemiči, navadni ljudje pa so bili nujno divji lovci, čeprav so mnogi gojili večjo skrb in ljubezen do divjadi kot pa njihovi gospodarji.

Marsikaj zanimivega o divjih lovcih je bilo slišati tudi v okviru Kmečkega praznika pod Storžičem. Obiskovalci so si poleg kulturnega programa lahko ogledali še delček iz minulega dela in življenja v vaseh pod goro. **Franči Lombar** je na podlagi pripovedi Bizjakovega Jožeta povedal marsikaj zanimivega o divjem lovu; na primer to, da je nekdanj skoraj vsaka hiša imela divjega lovca.

SRHLJIVO TRPINČENJE ŽIVALI

Delo, 28. 9. (Barbara Hočvar). – Veterinarski inšpektorji so v prvem polletju obravnavali več kot tisoč prijav zanamarnjanja in krutosti do živali. Vsaka od zgodb je srhljiva. Eden

Foto: M. Cerar – Diana

od problemov je tudi, da se zadeve na sodiščih vlečejo zelo dolgo, pravi **Vida Čadonič Špelič**, direktorica Veterinarske uprave RS (VURS). »Tisti, ki mučijo, nimajo senzorjev za socialna dogajanja in upoštevanje družbenih norm, meni **doc. dr. Bojan Zalar**, vodja Sektorja za raziskovanje na Psihiatrični kliniki Ljubljana.

LOVCI LAHKO PUŠKO ZAMENJAJO S KAMERO

Dnevnik, 30. 9. (Primož Knez). – »Tudi sam sem lovec, a tak, ki že deset let ni prijel za puško, saj po gozdu hodim s kamero,« je dejal **Branko Loncner**, ravnatelj OŠ Dušana Munih z Mosta na Soči, ko je na okrogli mizi predstavil biološko učilnico (kar nekajkrat smo jo predstavili tudi v Lovcu - op. ur.) kot stik šole in narave ob pomoči lovske bratovščine. »Zunanje znanje lahko vstopa v šolski prostor; lovci tako znanje imajo in pri nas smo to izkoristili tako, da smo uredili biološko učilnico.«

Ob **60-letnici LD Tržič**, katere lovci skrbijo za revirje okrog Košute, Kriške gore in Podljubelja, so v galeriji Ferda Mayerja v Tržiču pripravili zanimivo razstavo. **Marko Mali, organizator** slovesnosti ob prazniku lovske družine je pojasnil, da si bodo prizadevali, da bi lovsko znanje po zgledu tržiških šol predstavili tudi drugim gorenjskim šolam. Dober in koristen zgled tudi za druge LD ob praznovanju 60-letnic!

V Dnevniku, 12. 9., smo prebrali zgodbo o »ljubitelju psov«, ki je v manjšem lesenem objektu v Slovenj Gradcu vzrejal 19 lovskih psov različnih pasem. Za vadbo naj bi jim, dokler ga niso odkrili, nastavljal mladega divjega prašička v kletki, kar je seveda nedopustno.

Časnik **Direkt** se je precej obširno razpisal o lovcu, ki je »za zabavo« kar iz avtomobila pokosil udomačeno srnico, ki je bila v veliko veselje otrokom zakoncev iz Košnice pri Preddvoru. Ko so to povedali gozdarju, je dejal, da je pravzaprav sporno vse: srnice ljudje ne bi smeli imeti doma, temveč bi jo morali pustiti v naravi, saj bi se ponjo slej ko prej vrnila njena mama. Pravila je kršil tudi lovec, ker je streljal v bližini hiše, kjer živijo ljudje. Lovsko nedopustno je tudi streljanje iz avtomobila.

Zanimiv je tudi sestavek v **Gorenjskem glasu**, v katerem **F. Šeš** bralca pouči, da je človek medveda naučil na okus in vonj ovac. Nesporno je namreč ugotovljeno, da medved potrebuje za svoj obstoj hrano in mir, če pa tega ni, gre tja, kjer to najde, torej tudi med ovce. To je hkrati tudi odgovor na vprašanje, zakaj se medvedje približujejo človekovim prebivališčem.

Isti časnik je objavil tudi sestavek pod naslovom *Klopi nevarnejši od medvedov*. V njem avtor navaja podatek, da je na območju Kranja in Škofje Loke največ okuženih klopih na Gorenjskem. Po podatkih dr. **Andreje Krt Lah** je od 1. januarja do 15. avgusta letos za boreliozo obbolelo 507 Gorenjcev vseh starostnih obdobj.

Dnevnik je zadnji dan septembra poročal o preplašeni antilopi, ki je v trenutku, ko so v ZOO Ljubljana postavljali ograjo, izkoristila priložnost, preskočila suhi jarek in izginila v gozdu. Čeprav ima antilopa oba vrhova rogov odrezana, bi bila lahko za ljudi zelo nevarna, zato so se v akcijo vključili – poleg oskrbnikov in lovcev – tudi policisti in celo policijski helikopter. Po napornem iskanju so jo naposled spet odlovili v predoru pri Šentvidu.

Še vest, objavljena v **Delu**: v nedeljo, 1. oktobra 2006, so letala začela odmetavati vabe s cepivom, s čimer se je začelo jesensko cepljenje lisic proti steklini. Veterinarska uprava RS je opozorila, da je treba vsak stik z vsebino vabe obravnavati kot ugriz stekle živali.

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 30. septembra 2006 je bilo z območja 62 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 123 živali.

Virološki laboratorij Enot za diagnostiko kužnih in drugih boleznih živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 103 lisice, 7 psov, 4 mačke, 1 govedo, 2 kuni, 2 jazbeca, 3 ovce in 1 volka.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

Jedrta Maurer Wernig,
dr. vet. med.
VURS

Pri skupnih lovih bodite izjemno previdni in strogo upoštevajte naslednje temeljne varnostne zahteve!

Zaradi vse pogostejših nesreč na lovih, še posebno na skupnih lovih in brakadah, kar je postalo odmevno tudi v medijih, ni odveč, če neprestano ponavljamo nekaj temeljnih navodil, ki jih mora upoštevati vsak udeleženec lova:

1. Dosledno spoštujte navodila lovovodje. Če vam je kaj nejasno, ga vprašajte! Na lovu je njegova beseda odločilna, saj je odgovoren za varen potek skupnega lova.

2. Začetek in konec pogona naj bi bila označena z lovskim rogom tako, da njegov zvok slišijo vsi lovci na stojiščih in gonjači oziroma mora biti vnaprej vsakemu jasno, kakšen je znak za začetek in kako bo označen konec pogona.

3. Polnjenje in praznjenje pušk je dovoljeno izključno le na stojiščih. Ob prekinitev oziroma ko so lovci skupaj, mora biti orožje prazno (zaklepi risanice izvlečeni), šibrenice prelomljene in tudi vsi psi privezani na povodce (ali odloženi). Pred znakom za začetek in po znaku za konec pogona streljanje ni več dovoljeno, kršitve pa naj bodo strogo sankcionirane.

4. Preden ukrivite prst, se morate prepričati o ozadju, kar še posebno velja za strel s kroglo! Pri strelu s šibrami je treba upoštevati tudi varnostno razdaljo! Železno pravilo je: premer šiber v mm x 100 m.

5. Če terenske razmere ne zagotavljajo ustreznega varnega kritja, morate biti z lovcema na sosednjih stojiščih v vidni povezavi. Zato poskrbite, da jima ob postavitvi na stojišče z mahanjem z roko ali klobukom, opremljenim s signalnim trakom, jasno označite svoj položaj!

6. Zapuščanje stojišča pred koncem pogona je strogo prepovedano in je dovoljeno šele, ko je konec pogona in ko do vas pride lovec, ki vas je postavil na stojišče.

7. Nikoli ne streljajte na nizko letečo malo divjad oziroma v nobenem primeru ne pod kot 45°.

8. Pri kamniti podlagi, zamrznjenih tleh ali pri strelu na vodo vedno upoštevajte nevarnost odboja krogle ali šiber.

9. Nikoli ne streljajte v smer gonjačev, ki naj se pred stojišči pogosteje oglašajo.

10. Gonjači naj bodo obvezno oblečeni v živobarvne signalne telovnike, lovci pa naj imajo obvezno vsaj signalni trak na klobuku ali na drugem pokrivalu. Gonjači naj v pogonu ne streljajo oz. le nazaj. Prav tako lovci na stojiščih ne smejo streljati v smer pogona, ko se jim približujejo gonjači.

11. Gonjači naj bi bili stari vsaj 14 let, nikoli manj!

12. Na skupnih lovih na malo divjad je treba še posebej opozoriti: posamezni lovci ne spoštujejo lovske pravične oddaljenosti in na divjad streljajo tudi na preveliko oddaljenost. Največja oddaljenost za lovske pravičen strel s šibrami je do 35 metrov. Strel na večjo oddaljenost je nelovski.

13. Zaradi varovanja okolja mora vsak lovec poskrbeti, da po streljih s šibrami za seboj pobere vse izstreljene tulce; prav tako naj v žepu odnese s seboj tudi izstreljene tulce krogelnih nabojev.

Lovska zveza Slovenije

Mnenja o obstoju območnih lovskih zvez¹

Čeprav imajo območne lovske zveze v slovenski lovski organizaciji svojo bogato tradicijo in mesto, jih je novi ZDLov-1 izpustil kot vmesni organizacijsko-povezovalni element lovskih organizacij.

Podobno se je sicer že zgodilo tudi v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, vendar je bila napaka pozneje odpravljena.

Fakultativnost oziroma neobveznost pomeni, da zdaj žal o njihovi usodi lahko prosto odločajo le lovske družine. V času sprejemanja zakona je bilo 18 območnih lovskih zvez.

Menimo, da navkljub možnostim, ki jih ponuja sodobna tehnologija, še vedno ni mogoče neposredno komunicirati s 416 subjekti. Mnenja o tem so res deljena, saj nekateri nekritično menijo, da njihovo vlogo prevzemajo novonastala lovskoupravljalska območja (LUO), ki so nova oblika lovskega regijskega usklajevanja.

O teh poglobitvenih vprašanjih za slovensko lovsko organizacijo smo povprašali vodstva 43 lovskih družin Mariborske lovske zveze.²

In kaj menijo o tem lovci? Na vprašanje V 3.25 o prihodnji organiziranosti na regionalnem nivoju je kar 70,5 % vprašanih odgovorilo, da bi se morala oblika območnega društvenega povezovanja ohraniti ne glede na zakonske določbe. Pri tem kar 82,2 % (od vseh odgovorov na to vprašanje) meni, naj območna zveza obstaja še naprej, hkrati pa menijo, da bi moral biti poklicni tajnik območne lovske zveze zaposlen kot uslužbenec LZS, kar pomeni delovno-pravno koncentracijo.³

Večinsko (skoraj 2/3) mnenje anketiranih je torej, da sodobna tehnika še ne more v celoti nadomestiti regijskih oblik povezovanja lovske or-

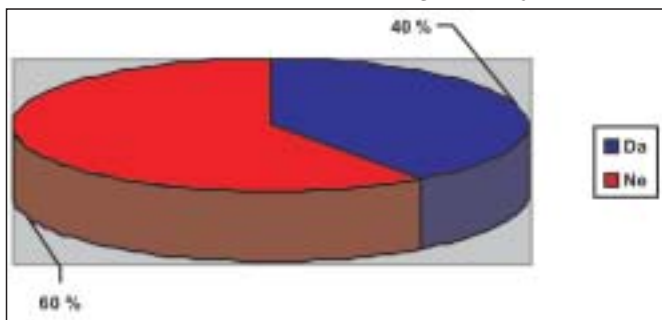
Na vprašanje, ali naj se sedanja organiziranost lovstva (LD – OLZ – LZS) ne bi spremenila, je pozitivno odgovorilo 19 starešin (76 %), samo

sprotno, kar daje »slovensko plebiscitarno« odločitev v korist območnih zvez. O popolnoma enakem rezultatu (92 % za in 8 % proti) govorimo pri vprašanju, ali naj administrativne storitve za območno združenje upravljalcev lovišč (OZUL) opravlja območna LZ ali območna enota LZS.

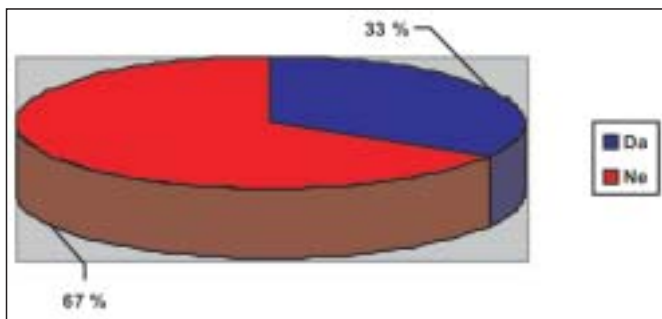
Na podlagi rezultatov se lahko upravičeno sprašujemo, ali ne bi bilo bolj smiselno, če bi pred spremembo zakonodaje takratni odgovorni (tudi v LZS!) o območnih lovskih zvezah opravili lovsko javnomnenjsko anketo?

Mag. Boris Podvršnik

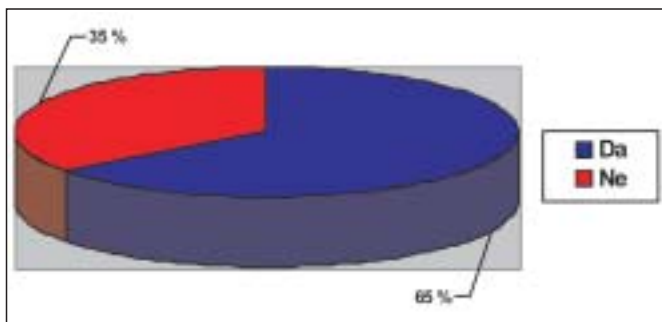
Grafikon 1: V 3. 24.7 – Ali menite, da je zakonska rešitev, po kateri OLZ niso več obvezna oblika organiziranja, ustrezna?

Grafikon 2: V 3. 24.9 – Ali menite, da bi brez posebnih izpostav LZS lahko komunicirala s 416 LD?

Grafikon 3: V 3.24.8 – Ali menite, da zakonska norma z izpuščanjem OLZ pomeni poskus centralizacije lovske organizacije?

Vir: Anketa 2004

ganizacije. Nasprotno, menijo celo, da je to poskus centralizacije sicer tradicionalno decentraliziranega lovskega sistema.

Podobne ugotovitve daje tudi anketiranje starešin lovskih družin Mariborske lovske zveze, ki ga je opravil nekdanji predsednik zveze **Zoran Lešnik** v začetku leta 2004.⁴ Od 43 starešin jih je na njegov anketni vprašalnik odgovorilo 25 (58,1 %).

6 (24 %) jih je menilo nasprotno, kar je nekoliko višja podpora (za 16 %), kot jo dajejo rezultati naše ankete. To je tudi razumljivo, saj starešine bolje poznajo vlogo območnih lovskih zvez.

Na kontrolno vprašanje, ali menijo, da bi bila primernejša organiziranost brez območne lovske zveze, pa sta pozitivno odgovorila samo dva (8 %) anketiranca, velika večina (92 %) pa jih je menila na-

¹ Članek je povzet iz empiričnega dela magistrske naloge z naslovom »Lovska pravica in lovski sistem kot (so)odvisnost lovskega prava – javnopravni pogled«, ki jo je avtor pod mentorstvom prof. dr. Janeza Čebulja, predsednika Ustavnega sodišča RS, uspešno zagovarjal na Fakulteti za podiplomske državne in evropske študije 1. 3. 2005.

² Odločili smo se za anketiranje na območju Lovske zveze Maribor, ki povezuje 43 lovskih družin in 2.209 lovec iz 22 slovenskih občin, kar je nekaj več kot 10 % slovenskega lovskega potenciala, bodisi po velikosti, številu lovskih družin bodisi po številu članstva.

V ta namen smo pripravili ustrezen anketni list oziroma vprašalnik za člane upravnih odborov lovskih družin. Na naslove tajnikov lovskih družin omenjene lovske regije smo poslali 260 anketnih vprašalnikov. Ne glede na to, da smo v posebnem spremnem besedilu predstavili namen in cilje ter pojasnili, da bomo zagotovili absolutno anonimnost, je po pošti odgovorilo 68 anketiranih (N = 68) oziroma 26,1 %. Ta frekvenca pomeni okrog 2,8 % vseh članov vodstvenih ekip slovenskih lovskih družin.

3.1.2 Predstavitev vzorca anketiranih

Ugotovitve empirične analize temeljijo na rezultatih obdelave 68 izpolnjenih vprašalnikov. Od 43 starešin (predsednikov) jih je odgovorilo 14 (32,6 %), kar je v skupni strukturi 20,6 %.

Vsi anketirani imajo opravljen lovski izpit, 14 (20,6 %) jih je lovskih čuvajev, dva sta lovska mojstra (lovska tehnika), dva (2,9 %) pa sta hkrati lovska čuvaja in lovska mojstra. To pomeni, da ima velika večina (73,5 %) anketiranih samo osnovno lovsko izobrazbo.

³ Na to vprašanje je odgovorilo samo 62 anketiranih. Glede na skupno število anketiranih je ta delež nekoliko manjši – 75 %.

⁴ Vir: arhiv ZLD Maribor.

Izobraziti? Da, seveda!

V Zakonu o divjadi in lovstvu (ZDLov-1) je zakonodajalec lovski organizaciji le delno zaupal izobraževanje novih kadrov. Da nas bo oblast pri tem kontrolirala, bomo v imenu nadzora dobili Zavod za gozdove in izobraževalne organizacije in tako skupaj (**ali po njihovi usmeritvi**) skrbeli za uka in dela v lovstvu željne nadobudneže. Pravilnik, izhajajoč iz zakona, je ministrstvo sicer sprejelo in objavilo ter mu tako dalo pravno podlago za njegovo izvajanje. Navodila, ki bodo dejansko omogočila izvajanje izobraževanja, pa so prepuščena vsem trem imenovanim partnerjem v izobraževalnem procesu, kjer pa je za pripravo **le zadolžena** naša krovna organizacija. V postopku usklajevanja je treba to izkoristiti in tako pripravljene programe napisati na kožo našim kadrovske potrebam. Pri tem bo vsak zastopal svoj »prav«. Čas že mineva in, kot kaže, ga bo minilo še nekaj, mi pa bomo čakali. Še bolj bodo čakali naši »mladi«, t. j. naši pripravniki.

Ministrstvo si je zagotovilo tudi imenovanje predavateljskega tima in članov izpitnih komisij. Dosedanji predavatelji iz lovskih vrst so ob dopolnilnem nabiranju znanja iz pedagogike oziroma andragogike in ob poglobljenem strokovnem znanju na področju programa izobraževanja lovskih pripravnikov, po mojem mnenju, najbolj poklicani za to nalogo. Izhajam iz preprostega razmišljanja, da je treba podajanje teoretičnega znanja nujno povezati s praktičnim znanjem, ki so ga pripravniki dobili z delom in prisotnostjo v lovišču. Od zgolj »globoke teorije«, s kopicami podatkov v kratkem času predavanj, pripravniki ne bodo dobili veliko. Nasprotno, izgubili bodo voljo do učenja. Zavedati se moramo, da so

lovski pripravniki različne starosti in tudi različnega predhodnega splošnega ter lovskega znanja. Kot takšnim jim je treba vcepiti predvsem voljo, da iščejo po primerni literaturi. Le-te je, tudi po zaslugi dosedanjih predavateljev, kar precej na voljo. Zanimirani jo bodo z veliko volje pregledovali v času izobraževanja in, kar je najpomembnejše, tudi pozneje, ko s svojim znanjem, po lastni presoji in samokritičnosti, ne bodo vedno povsem zadovoljni.

Zakonodajalec je prav poseben »cvetko« umestil v 6. točko 61. člena ZDLov-1, ko je za določene osebe, ki so v procesu rednega izobraževanja zgolj poslušale teme, povezane z divjadjo in lovstvom, **oprostil opravljanje celotnega teoretičnega dela lovskega izpita**. In prav na tej točki naj povzamem razmišljanje lovskega tovariša Grege ob najinem pogovoru

na to temo: »*Uspešen slušatelj patologije divjadi (veterinar) se odpravi na lov. Opazi divjad in jo odstrelji. Zdaj s svojim strokovnim znanjem ugotovi, da je divjad mrtva, da je mrtva zaradi – strelne rane. Ugotovi tudi, da je strel povzročil takšne in drugačne poškodbe na posameznih organih. Ker pa ni opravljal tudi izpita iz lovske zakonodaje, mora še prej preveriti, če je v tem času sploh dovoljen lov na to vrsto divjadi ali še več: če je lov nanjo sploh dovoljen. Ker tudi ni (dovolj) poznal določil Zakona o orožju, niti ne ve, ali je sploh uporabil pravo orožje za odstrel te divjadi in seveda tudi primerno strelivo. Tega ne ve, ker ni poslušal osnov balistike in tudi ni najbolj več ravnanja z orožjem, saj se mu ni bilo treba posebej posvečati temu predmetu. Še dobro, da je divjad obležala v ognju, sicer sploh ne bi vedel, kako pravilno ravnati v primeru, če bi jo samo obstrelil; saj mu je tuje tudi področje lovske kinologije in o krvosledništvu domala ne ve prav veliko.*«

Veliko takega nujno potrebnega znanja (že zaradi var-

nosti drugih udeležencev na skupnih lovih) bi lahko pridobil ob dobrem mentorju z zavzetim delom in obhodi v lovišču. Toda v obveznih šestih mesecih pripravništva poleg drugih obveznosti to praktično ni izvedljivo. »Navadni smrtniki« naj bi namreč za to potrebovali skoraj tri leta! Nikakor nočem biti ohol in podcenjujoč do znanja »privilegirancev«, toda zgolj njihova osebna samokritičnost do svojega dejanskega in potrebnega znanja iz lovstva jih bo pripeljala do potrebnega znanja za enakopravno članstvo.

Ne smemo pozabiti tudi na 14. člen Zakona o orožju, ki v njegovi 6. točki kot enega od pogojev za pridobitev orožne listine zahteva opravljanje **preizkusa znanja o ravnanju z orožjem**. V nadaljevanju je v 19. členu navedeno, »da ima uspešno opravljen preizkus tudi posameznik, ki je opravil preizkus v skladu s predpisi, ki urejajo nošenje orožja za člane lovske družine«. Vse lepo in prav; dokler so pripravniki v fazi izobraževanja, so to tudi obvezno opravili. Toda dandanes samo potrdilo o članstvu v lovski

Foto: M. Samar

organizaciji še ne pomeni tudi uspešno opravljenega preizkusa o znanju ravnanja z orožjem. Kako bo zdaj upravni organ ravnal v postopku izdaje orožne listine, je sicer njegova stvar, toda del odgovornosti bo morala nositi tudi izpitna komisija in o takem primeru prav gotovo obveščati pristojne. Ali pa bodo pripravniki le **morali pokazati** nekaj znanja s tega področja in ta del izpita opraviti kot dodatni del v procesu izobraževanja v lovstvu. Seveda jim je na voljo tudi izobraževanje v pooblaščenih organizacijah za to področje (pri tem pa je verjetno finančni izdatek kar

v višini izobraževanja, kakršen je za celoten program v organizaciji naših komisij!).

Novi upravni odbor LZS čaka veliko nalog, povezanih z izvajanjem zdajšnjega lovskega zakona in pripadajočih pravilnikov (podzakonskih aktov); seveda pa moramo UO LZS, po vseh znanih zapletih, najprej izvoliti! Tudi Navodila za izvajanje pravilnika o izobraževanju je treba nujno sprejeti, saj nas že spomladi čaka nova generacija lovskih pripravnikov. In UO LZS čaka še marsikaj; marsikaj pa čakamo tudi mi, lovci.

Dušan Lepšina
LD Globoko

Je v Sloveniji res preveč medvedov?

To vprašanje se že nekaj časa pojavlja v slovenski javnosti, odgovora

pa še vedno nimamo. Mnenja strokovnjakov so različna, kaj pravimo lovci, pa tako ni-

kogar ne zanima. Ne trdim, da je medvedov absolutno preveč, trdim pa, da se pojavljajo ob nepravem času na nepravih mestih. Ideja o sobivanju z medvedom se sicer lepo sliši, vendar samo toliko časa, dokler so medvedje v gozdu. Kadar pa se skoraj redno pojavljajo v naseljih, kar se zadnje čase dogaja na Rakeku, pa taka ideja zgubi svojo dobronamerno podlago.

Pojavljanje medvedov v naselju Rakek niso izmišljotine prebivalcev, temveč dejstvo. Seznanimo se z nekaj izvlečki iz policijskih zapisnikov o prijavah medveda v naselju:

– 24. 7. 2006 – *Medved se pojavi na vrtu hiše na cesti Josipa Ribičiča, sredi novega naselja na Rakeku.*

– 17. 7. 2006 – *Iz gozda sta prišla dva medveda in se približno 3 minute zadrževala 20 metrov od bencinskega servisa na Rakeku. Ista medveda sta se v času od 12. 7 do 17. 7. 2007 pojavila trikrat.*

– 4. 8. 2006 – *Medved se je*

pojavil sredi Rakeka, na Gasilski cesti, jo mahal po glavni Postojnski ulici na pot v Dele in nato v gozd.

– 6. 8. 2006 – *Medved se je pojavil na vrtu stanovanjske hiše na Partizanski ulici, na koncu katere so otroška igrala. Tam se je pojavil ponovno 14. 8. 2006. Tokrat je povzročil tudi škodo: odnesel je 10 kg krmil za kokoši, pojedel skledo sliv in polomil vinsko trto.*

Vse to se dogaja ob najrazličnejših urah sredi belega dne. Policija redno obvešča intervencijsko skupino, ki tudi pride na kraj, vendar lahko le ugotovi, da je medved tam res bil ...

Vlada načrtuje nekatere ukrepe, ki pa ne obetajo kakšnega bistvenega izboljšanja razmer. Poleg ponovne uvedbe mrhovišč je treba doreči tudi način zalaganja mrhovišč z mrhovino. Vprašanje je tudi, koliko mrhovišč bi bilo lahko na določeno površino lovišča. »Mirme cone« v gozdu so nekoliko utopistične

glede na sedanji »promet« po naših gozdovih (gozdarji, kmetje, lovci, gobarji, kolesarji, motoristi, sprehajalci s psi in brez njih itn.) Divjih prašičev pa, vsaj pri nas, ne kr-

mimo na obrobju vasi. No, poskusiti ni greh!

Torej ali je medvedov preveč? Da, vsaj na Rakeku!

*Edvard Lenarčič
LD Rakek*

Zakaj še vedno stare oblike znaka SLD!?

Leta 2000 je Lovska zveza Slovenije prenovila celotno grafično podobo LZS (osnovne elemente pa nekoliko pozneje zaščitila pri patentnem uradu) ter o tem obvestila vse lovske družine Slovenije v posebni prilogi *Lovski tednik*, št. 9, z dne 25. avgusta 2000, ki so ga prejeli vsi tedanji predsedniki LD. V grafično podobo sodi tudi znak SLD, ki ima svojo zgodovinsko vrednost in je njen pomemben del, pri katerem se dandanes najbolj greši.

Naj le spomnimo, da je celotno grafično podobo kreativno in oblikovalsko pripravila Agencija D.C. Studio oziroma oblikovalec **Marjan Kocjan**. Med drugim je bilo tedaj zapisano, da celotna grafična podoba pomeni tudi »enotnost in trdnost lovske organizacije«, zato je tedanji IO LZS v omenjenem biltenu zaprosil vse lovske organizacije, naj odtlej uporabljajo le novosprejete elemente. Da pa bodo vse lovske organizacije sploh lahko uporabljale elemente iz nove celotne podobe na enak način in brez izjeme, je Lovska zveza Slovenije istega leta poslala na sedeže vseh tedanjih območnih lovskih zvez **Priročnik in CD z vsemi sprejetimi elementi nove grafične podobe** in jih zaprosila, naj elektronske zapise vseh elementov po potrebi posredujejo posameznim lovskim družinam, kadar jih bodo potrebovale (npr. ob izdaji priložnostnih biltenov, zbornikov in kronik, za pripravo obeležij in elementov proslav in ob

naročilu novih lovskih praporov).

Žal je treba ugotoviti, da nekatera vodstva LD na proslavah ob obletnicah LD kaj malo upoštevajo sprejeto novo grafično podobo LZS oziroma jim pri tem vodstva območnih lovskih zvez, ki imajo v svojem arhivu vse potrebne elektronske elemente (vse imajo v svojih glavah dopisov že upoštevano novo podobo), s katerimi bi lahko pomagale uveljavljati pri svojih LD enotnost nove (dejansko pa že 6 let stare) grafične podobe, kaj malo pomagajo, opozarjajo in svetujejo. Tako se žal na skoraj novih lovskih praporih, ki jih nekatere LD razvijajo ob obletnicah LD, pojavljajo stari logotipi SLD znaka v vseh najrazličnejših variacijah, ki pa naj bi bili z novo podobo odpravljeni že pred 6 leti. Pa se očitno nihče ne vznemirja oziroma se mu ne zdi prav, da bi koga dobronamerno opozoril na to.

Precej velik in obsežen Priročnik prenovljene grafične podobe LZS je bil dokaj drag in natančen projekt, ki je določil in opredelil jasne in natančne standarde ter pravila uporabe znaka, logotipa LZS, barv in črk (dobro se še spomnim velikih trdo vezanih map in CD-jev, ki so odšli s pošto na 18 območij Slovenije!). To je grafična osnova, ki je bila po posebnem postopku sprejeta na vseh najvišjih organih LZS in bi jo morali vsi upoštevati. Prav s tem namenom je LZS tudi opremila območne lovske zveze z ustreznim orodjem, ki naj bi ga ponudili v uporabo lovskim

družinam in jim pomagali k enotnemu izražanju oblikovnih elementov LZS, območnih lovskih zvez in lovskih družin. Očitno nam to ne gre prav dobro od rok! Priročnik celotne grafične podobe je po vsej verjetnosti obtičal v predalih območnih zvez (redke izjeme naj mi oprostijo!), čeprav naj bi bil to le prvi korak k uveljavitvi nečesa, o čemer smo se po vseh načelih demokratičnega postopka domenili skupaj. Žal nam tudi

prvega koraka, po opazovanjih na terenu, v šestih letih še vedno ni uspelo opraviti. Ko so bili leta 2000 poslani na območne zveze Priročniki s CD, je bilo v dopisu odgovornim med drugim tudi napisano: »Pričakujemo, da boste pri njegovem uveljavljanju in doslednem spoštovanju po svojih močeh pomagali!«

Sami si odgovorimo, če je bilo temu res tako!?

*Boris Leskovic,
odgovorni urednik Lovca*

Foto: E. Mihevc – Diana

Na leto je nujno treba odstreliti dovolj ozimcev!

V zadnjih 30 do 40 letih se je številčnost divjih prašičev izredno povečala pri nas pa tudi v vsem srednjeevropskem prostoru. Povečanje številčnosti divjadi v Sloveniji v tem obdobju je celo manj izrazito kot v nekaterih drugih srednjeevropskih državah, kar lahko spoznamo iz dodanih grafikonov.

Vzroki za takšno stanje so različni, posledice pa so bolj ali manj znane – izredno povečanje škode v kmetijskem prostoru, kar nalaga vsem, ki se ukvarjajo z lovstvom, pomembno odgovornost in v nekaterih okoljih že presega zgolj okvire lovskih krogov. V letošnji 11. številki nemške lovske revije Wild und Hund je izšel članek avtorjev prof. K. Pohlmejerja in dr. G. Sodeikata, ki pišeta o izjemnem pomenu zadostnega odstrela mladičev in ozimcev divjih prašičev, da bi zagotovili zmanjšanje številčnosti te vrste. Članek deloma povzemamo, pri čemer pa smo izpustili del, v katerem so opisani različni modeli gojitve (gospodarjenja) z divjimi prašiči v preteklosti na podlagi določenih predpostavk, ki pa zdaj in predvsem v našem prostoru večinoma niso več aktualne. Avtorja sta pri svojem raziskovalnem delu na Spodnjem Saškem obdelovala podatke, pridobljene v naravi, tudi s pomočjo matematičnih modelov, ki omogočajo prepoznavanje mogočih scenarijev razvoja populacij in so nam le v pomoč pri odločitvah.

Na izjemen pomen zadostnega odstrela mladičev oz. ozimcev že dalj časa opozarjajo tudi slovenski strokovnjaki, vendar pa je dejansko stanje, kot bomo začutili v nadaljevanju tega prispevka, le nekoliko drugačno. Stanja in rezultatov iz drugih okolij ne moremo kar neposredno prenašati v naše razmere, so nam pa vsake dodatne informacije lahko zelo dobrodošla pomoč pri našem delu in odločitvah.

Podatki o odstrelu divjih prašičev v Nemčiji izkazujejo skoraj neverjetno in neprestano večanje njihove številčnosti. V lovskem letu 2001/02 je odstrel dosegel rekordno vrednost 532.000 divjih prašičev. Zanimivo je, da se je odstrel začel značilno povečevati v novih zveznih deželah v 70. letih minulega stoletja, v starih zveznih deželah pa v 80. in 90. letih minulega stoletja. Rekorden odstrel, zabeležen leta 2001/02, pomeni v primerjavi z odstrelom pred 45 leti povečanje za 1.100 % (!)

Večanje številnosti divjih prašičev je posledica številnih vzrokov:

- **izredno intenziviranje kmetijske proizvodnje, posledica česar je pomembno povečanje prehranske zmogljivosti okolja za to vrsto divjadi – na številčnost sta očitno pozitivno vplivala kolektivizacija v kmetijstvu v 60. letih minulega stoletja v nekdanji Nemški demokratični republiki (NDR) ter prestrukturiranje kmetijstva konec 80. let minulega stoletja v zahodnih zveznih deželah;**
- **gospodarjenje (upravljanje) z divjimi prašiči ni pravočasno sledilo spremembam znotraj vrste in v okolju ter je poleg tega temeljilo na predpostavkah, ki so bile bolj ali manj pravilne pred tem obdobjem;**
- **podcenjevanje velikosti populacij te vrste in njenega reprodukcijskega**

potenciala pa tudi izredna prilagodljivost te vsejede vrste parkljarja;

• že dalj časa trajajoče privabljanje in krmljenje divjih prašičev, ki se pojavlja povsod, kjer so prisotni divji prašiči, in praviloma traja vse leto.

Neizpolnjevanje zahtev po odstrelu zadostnega deleža mladičev oz. ozimcev je skupaj z naštetimi razlogi privedlo do izjemnega večanja številčnosti te vrste. Raziskave, ki so bile opravljene v nekdanji NDR, so potrdile domnevo, da so bili v preteklosti odstrelni načrtovani na temelju bistveno podcenjene spomladanske številčnosti. Na podobni napačni predpostavki je temeljilo gospodarjenje s to vrsto tudi v nekdanjih zahodnih zveznih deželah.

Poleg tega je gospodarjenje z divjim prašičem do sredine 80. let temeljilo na premajhnemu odstotku prirastka. Do tedaj je veljalo, da znaša prirastek pri divjem prašiču približno 100 % spomladanske številčnosti. Posledica takih dejstev je bilo izjemno številčno večanje te vrste in ponovna osvojitve območij, v katerih divji prašiči nekaj časa niso več živeli. V 70. letih so različni avtorji ugotavljali, da ozimke z zadostno telesno težo že v prvem življenjskem letu sodelujejo v reprodukciji in v naslednjem letu poležejo povprečno 2 mladiča. Hkrati so ugotavljali, da približno 98 % lanščakinj in starejših svinj sodeluje v reprodukciji, pri čemer lanščakinje v naslednjem letu poležejo povprečno 4,2 mladiča in starejše svinje 5,3 mladiča. Matematična posledica naštetih dejstev pomeni povprečno prispevek 3,8 mladiča na osebek ženskega spola, ki sodeluje v reprodukciji oz. skupni prirastek v višini okrog 190 % na spomladansko številčnost. Če k temu prištejemo dejstvo, da je zaradi večjega odstrela moškega spola (predvsem v razredu lanščakov) spolno razmerje verjetno pomaknjeno nekoliko v korist ženskega spola, razmeroma z lahkoto pridemo do 200 % prirastka, ki je »lovsko uporaben«. Lovsko uporaben prirastek pomeni tisti del prirastka, ki ostane v populaciji po vseh naravnih izgubah med poleganjem in po njem. Pri uporabi matematičnih modelov prihodnjega razvoja so bili upoštevani praktično vsi nam znani dejavniki, ki vplivajo na razvoj populacije divjih prašičev, in sicer tako na odstotek preživetja kot tudi na plodnost samic. Upoštevani so bili: odstrel, izgube, bolezni (naravna smrtnost), podnebje, razpoložljivost prehranskih virov, starostna in spolna sestava populacije. Simulacije razvoja populacije divjih prašičev v raziskovanem območju pokažejo, da bi se sedanja populacija, ki jo v spomladanski številčnosti predstavlja 398 divjih prašičev, v naslednjih 10 letih ob

prenehanju lova povečala na 1.250 živali, ob nespremenjenem vplivu z lovom, kot je bilo v prejšnjih letih, pa še vedno na 600 divjih prašičev. Doslej je bilo v lovskih krogih precej razširjeno mnenje, da je vpliv ozimk na številčnost divjih prašičev razmeroma zanemarljiv oz. manj pomemben. Pri ozimkah, ki se bukajo v svojem prvem življenjskem letu, so izgube med mladiči zaradi različnih razlogov razmeroma pogoste. Vendar tudi zanje velja, da se ob zgodnji izgubi celotnega legla že v času 10 dni bukajo ponovno. Ker mlade živali že tako ali tako polegajo pozneje kot stare svinje, to v veliki meri pojasnjuje pojavljanje mladičev praktično vse leto, čemur smo priča čedalje pogosteje.

V normalnih vremenskih razmerah dosežejo ozimci, ki so bili poleženi v obdobju februar–april, zaradi različnih vzrokov (čedalje pogostejša semenska leta pri bukvi in hrastu, ugodna prehranska ponudba v obliki intenzivne kmetijske proizvodnje, številna privabljalna krmljenja ipd.) do konca leta telesno maso več kot 30 kg. Kot so pokazale raziskave iz sredine 90. let, praktično vse ozimke s telesno maso več kot 30 kg pri starosti 8–9 mesecev že spolno dozori. Približno 60 % te kategorije je tudi uspešno oplojenih in nosijo povprečno 4,42 zarodka – torej več kot 2-krat več, kot je bilo dotlej večinoma navedeno v literaturi!

Še novejša raziskava (iz let 2002–2004) so pokazale še večjo rodnost ozimk in pomembnejši vpliv na prirastek. Tako naj bi polegalo kar 95 % lanščakinj in starejših svinj, medtem ko ta odstotek znaša pri ozimkah neverjetnih 85%! Ozimke naj bi povprečno nosile 5,6 zarodka, kar pomeni približno 33 % udeležbo v skupnem prirastku populacije. To bi pomenilo 274 % prirastek glede na spomladansko številčnost divjih prašičev.

Raziskave, ki so bile opravljene na temelju večletne statistike odstrela divjih prašičev v območjih, kjer pri lovu praktično ni bilo nobenih omejitev (razen omejitev pri odstrelu svinj vodnic), kažejo tudi nekoliko drugačno sestavo populacij (starostno in spolno). Pokazale so spolno razmerje uplenjenih divjih prašičev 43 % : 57 % v korist ženskega spola, kar naj bi bil realnejši prikaz dejanskega stanja v populaciji. Potrdila se je tudi razlika v spolnem razmerju glede na različen način lova (na skupnih lovih je bilo ugotovljeno navedeno razmerje, medtem ko je bilo pri posamičnem lovu ugotovljeno razmerje 52 % moškega in 48 % ženskega spola). Glavna razlika se je pokazala prav pri lanščakih moškega spola, saj je delež le-teh pri posamičnem lovu 24 %, medtem ko je ta delež pri skupnih lovih zgolj skromnih 11 %.

Na podlagi teh rezultatov naj bi bilo v populaciji na raziskovanem območju, preračunano na 100 živali, 33 ozimk, 16 lanščakinj in 8 večletnih svinj. To glede na prej naštete podatke glede udeležbe v razmnoževanju in števila zarodkov privede do skupnega prirastka v višini 306 % na spomladansko številčnost!

Posamezna starostna kategorija ženskega spola prispeva v skupni prirastek (torej skupno število mladičev, ki so poleženi) glede na prej naštete rezultate novjših raziskav **naslednji delež mladičev: ozimke 48 (!) %, lanščakinje 33 % in starejše svinje 19 %.**

Navedeno nas privede do zaključka, da moramo v takih populacijah in dejanskih prehranskih razmerah ter tudi vrenu, kakršno prevladuje v zadnjih letih, pričakovati **300 % prirastek glede na spomladansko številčnost.** Torej bi morali odstreliti od 250 do 300 % spomladanske številčnosti divjih prašičev, pri čemer **bi moral znašati delež ozim-**

Foto: K. Schneider

cev v skupnem odstrelu 80 %, da bi populacijo obdržali na enaki ravni. V nasprotnem primeru se bodo populacije divjih prašičev večale, in sicer, kot se že kaže v praksi, z velikimi in hitrimi koraki.

Doseganje tako velikega deleža ozimcev v odstrelu pa je pomembno tudi z vidika varstva pred **svinjsko kugo**, saj je ta starostna kategorija najbolj ogroženi del populacije (v Nemčiji se svinjska kuga občasno pojavlja v nekaterih območjih).

Taka usmeritev praktično pomeni, da moramo mladiče oz. ozimce loviti neprestano, vsakič, ko je to mogoče (ne

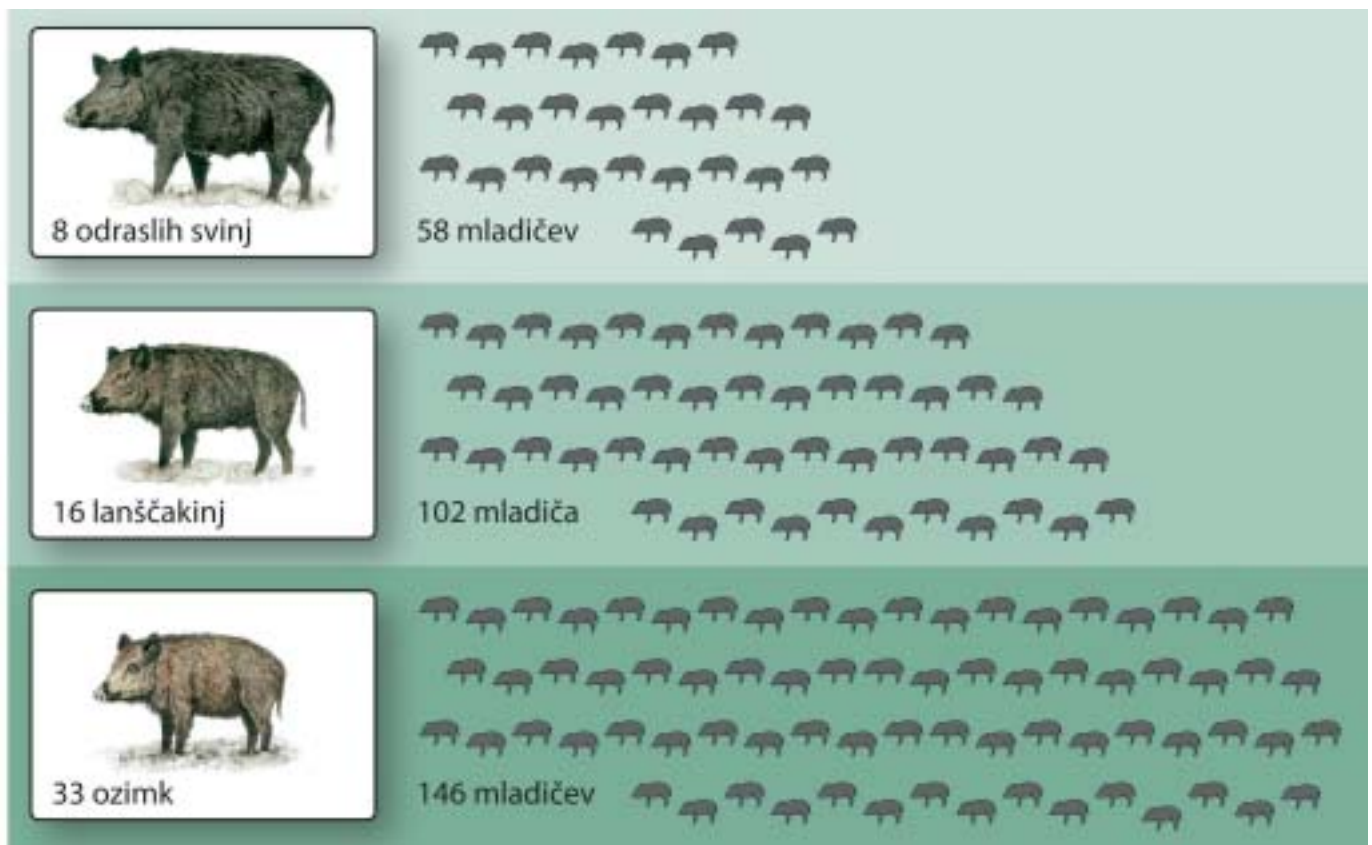
šičev. Šele ko v populaciji ostane manj kot 20 % ozimcev, lahko pričakujemo zmanjševanje populacije.

Pri tropih lanščakov mora biti vedno vodilo prednostni odstrel od najšibkejših proti najmočnejšim. Posamezne močne lanščake pa bi morali z vidika biologije divjih prašičev varovati. Doseganje razmerja najmanj 3 ozimci : 1 lanščak pri odstrelu pomeni imeti občutek za odgovornost, medtem ko bi bil **odstrel v razmerju 5 ozimcev (mladičev) : 1 lanščak optimalen** z biološko-ekološkega pa tudi zdravstvenega vidika.

V večjih družinskih skupnostih divjih prašičev (tropih) odstreljujemo pravilo-

posamičnem lovu na čakanju. Tako ohranjamo prirastek na ustrezni ravni, obenem pa z varovanjem svinj vodnic ohranjamo tudi stabilnost tropov. **Še enkrat moramo poudariti, da mora postati odstrel mladičev (ozimcev) vodilo našega vplivanja na divje prašiče, saj ozimke doprinesejo praktično polovico (48 %) k skupnem prirastku v populaciji.**

Samo po sebi je razumljivo, da je realno stanje v drugih območjih verjetno nekoliko drugačno (spolna in starostna struktura populacij, pogoji v okolju ...), pa vendar ostaja glavno načelo zadosten odstrel mladičev oz. ozimcev enako.

glede na velikost ali maso). Cilj mora biti odstrel ozimcev v skupnem deležu najmanj 70 %, še bolje pa 80 %! **Doseganje tega cilja pomeni učinkovit ukrep pri omejevanju številčnosti divjih pra-**

ma zgolj nižje rangirane, torej mlajše in telesno šibkejšje svinje, in sicer praviloma v obdobju od sredine oktobra do konca decembra. Če je le mogoče, naj večino odstrela opravijo izkušeni lovci pri

Stanje v Sloveniji

Odstrel in izgube divjih prašičev v Sloveniji v obdobju 2000–2005 so navedene v **preglednici 1**.

Iz preglednice je razvidno, da se odstrel in izgube mladičev oz. ozimcev v Sloveniji v zadnjih letih gibljejo od 55,1 % do 58,6 %. Delež enoletnih živali je od 31,9 % do 34,2 %. Delež starejših živali je znašal od 9,1 % do 10,8 %, pri čemer je delež ženskega spola (svinje 2+) opazno večji kot delež moškega spola. To je skladno z usmeritvami oz. predpisanimi načrti, s katerimi želimo doseči proces zmanjševanja številčnosti divjih prašičev in posledično tudi zmanjševanje škode, ki jo ta vrsta povzroča na kmetijskih površinah.

Mag. Janko Mehle

Preglednica 1:

Odstrel in izgube divjih prašičev v Sloveniji v obdobju 2000–2005

(Vir: ZGS)

	2000	%	2001	%	2002	%	2003	%	2004	%	2005	%
Ml. m. sp.	1.554	30,5	1.775	30,3	2.147	29,7	1.597	28,6	1.864	28,9	2.091	29,7
Lanščaki	1.003	19,7	1.172	20,0	1.438	19,9	1.083	19,4	1.229	19,1	1.223	17,5
Merjasci 2+	277	5,4	278	4,7	302	4,2	252	4,5	323	5,0	245	3,5
M. sp. skupaj	2.834	55,6	3.225	55,0	3.887	53,8	2.932	52,5	3.416	53,0	3.559	50,7
Ml. ž. sp.	1.348	26,4	1.577	26,9	1.927	26,7	1.513	27,1	1.686	26,2	2.031	28,9
Lanščakinje	675	13,2	803	13,7	1.037	14,3	791	14,2	964	15,0	1.012	14,4
Svinje 2+	242	4,8	260	4,4	372	5,2	349	6,2	374	5,8	426	6,0
Ž. sp. skupaj	2.265	44,4	2.640	45,0	3.336	46,2	2.653	47,5	3.024	47,0	3.469	49,3
SKUPAJ	5.099		5.865		7.223		5.585		6.440		7.038	

Kakovost jelenjadi na Slovenskem - II.

(Nadaljevanje članka, objavljenega v reviji Lovec, 3/06, str. 122)

Problematika ugotavljanja kakovosti jelenjadi

Podatke o odstrelu v prejšnjih obdobjih v primerjavi z zdajšnjimi glede ocenjevanja kakovosti jelenjadi je treba jemati z določeno previdnostjo. Še posebno v preteklosti so bili objavljeni predvsem podatki o uplenjenih močnejših živalih. Verjetno so bili uplenjeni tudi slabši jeleni, vendar podatki niso znani, tako da popolna analiza dejanskega odstrela ni mogoča. Tudi viri o stanju razvitosti jelenjadi v populacijah so skromni. Valentinčič (1958) npr. navaja podatke o stanju razvojnih stopenj jelenov v obori v Leskovi dolini. Ko so npr. odprli ogrado leta 1907, je bilo v njej 30 jelenov. Med njimi so bili: 2 štirinajsteraka, 2 dvanajsteraka, 10 deseterakov, 6 osmerakov, 4 šesteraki in 6 vilarjev. Če primerjamo deleže po posameznih razvojnih stopnjah, je bilo takrat v ogradi 7 % štirinajsterakov, 7 % dvanajsterakov, 33 % deseterakov, 20 % osmerakov, 13 % šesterakov in 20 % vilarjev. Starostna sestava jelenov navedenih razvojnih stopenj ni znana. Na kakovost

jelenjadi v populacijah, v preteklosti in zdaj, lahko praviloma sklepamo le glede na podatke o odstrelu. Višina odstrela, sestava, prostorska razporeditev in kakovost odstreljenih živali pa je odvisno predvsem od cilja in načina upravljanja z jelenjadjo.

Na temelju zakonskih določil lahko ugotavljamo, da so bili v prejšnjih stoletjih *lovni* predvsem močni jeleni. Erhatic - Širnik (2004), Svetina (1957) in drugi npr. navajajo, da je z lovsko uredbo leta 1695, s katero je cesar Leopold I. zaostрил dotedanje lovske predpise za deželno-knežja lovišča, jelenjad dobila lovno dobo, in sicer so jelene deseterake in izjemoma osmerake (če so bili po svoji velikosti in sledu godni za odstrel) lahko lovili od sv. Janeza Krstnika do 15. septembra, kapitalne košute pa od 1. novembra do 6. januarja. Dovoljen je bil tudi odstrel dveh velikih jelenov ob binškoških in na dan sv. Janeza Krstnika, toda ne na pogonih. Tudi v celovitem lovskem redu, ki so ga izdali deželni stanovni (posvetovalni organi deželnih knezov) na Kranjskem leta 1711, je bilo prepovedano streljati jelene z rogovjem manj

od deseteraka in le izjemoma je bilo dovoljeno odstreliti osmeraka. Jelene so lahko lovili od 24. junija do 29. septembra. Lovski upravičenec je lahko uplenil še dva velika jelena ob prazniku sv. Janeza Krstnika in za binškoški. Lovski red je dovoljeval tudi odstrel košut, in sicer od 1. novembra do 6. januarja. Lovski red za Kranjsko iz leta 1754 je npr. določal, da je bilo »rdečo divjad« dovoljeno loviti v času od sv. Janeza Krstnika do sv. Mihaela. Z lovskim redom za Koroško iz leta 1754 je bil dovoljen odstrel jelenov osmerakov, izjemoma tudi šesterakov. Jelene je bilo dovoljeno loviti od 16. junija do 29. septembra, košute pa od 18. oktobra do 2. februarja (Erhatic - Širnik 2004). Iz navedenega je razvidno, da so bili v prejšnjih stoletjih, tudi v prvih letih po naselitvah ob koncu 18. in začetku 19. stoletja, uplenjeni predvsem močni jeleni, medtem ko so mlade jelene varovali. I. Č. (1926), npr., navaja, da so na območju Snežnika odstreljevali samo močne jelene, vsi z rogovjem do deseteraka so bili varovani. Za odstrel so bili šele kapitalni dvanajsteraki. Tak jelen je iztrebljen tehtal 180 kg ali še več.

Takratno upravljanje z jelenjadjo se je torej zelo razlikovalo od upravljanja po drugi svetovni vojni, še bolj pa od upravljanja z jelenjadjo dandanes. V takratnem času se je tudi delež uplenjenih jelenov v primerjavi z uplenjenimi košutami in teleti razlikoval od zdajšnjega. Večinoma je odstrel jelenov presegal delež odstrela košut in telet. B. K. (1952), npr., navaja, da je bilo na Kočevskem na posestvu rodbine Auersperg v letih 1839 do 1852 v lovišču takratnega kočevskega gospostva od jelenjadi uplenjenih 73 jelenov, 18 košut in 9 telet. Pred 2. svetovno vojno je bil delež odstrela jelenov v ograjenem lovišču v Puterhofu (Jelendol) že manjši od skupnega deleža košut in telet. Leta 1930 je bilo npr. uplenjeno 14 jelenov ter 29 košut in telet, leta 1931 8 jelenov in 14 košut in telet, leta 1932 pa 21 jelenov ter 37 košut in telet. V odstrelu so še vedno prevladovali močni jeleni. Varljivi so lahko tudi podatki o telesnih masah uplenjenih jelenov, saj ni znano, ali je bila žival sploh tehtana, ali

je bila njena telesna masa samo ocenjena. Če je uplenjena žival že bila tehtana, je lahko navedena telesna masa celotne živali z notranjimi organi vred, lahko brez notranjih organov ali celo brez glave in nog. Prav tako ni znano, v katerem obdobju leta je bila jelenjad uplenjena. Znale so namreč številne tuje raziskave, pa tudi raziskave jelenjadi v Sloveniji, iz katerih je razvidno, da se telesna masa jelenov, predvsem odraslih, med letom zelo spreminja.

Nekatere primerjave telesne mase in mase rogovja v preteklosti in zdaj

Če primerjamo zdajšnje telesne mase uplenjenih jelenov, starejših od enega leta v obdobju 2000–2004, lahko ugotovimo, da je bilo največ, to je 94,9 % uplenjenih jelenov s telesno maso (iztrebljeni, z glavo in nogami) v razredu

do 160 kg, 2,4 % s telesno maso 161 do 170 kg, 1,3 % z maso 171 do 180 kg, 0,9 % z maso 181 do 190 kg, 0,4 % v razredu 191 do 200 kg in 0,1 % v razredu 201 do 210 kg. Po nam znanih podatkih je bil v navedenem obdobju uplenjen le en jelen s telesno maso več kot 220 kg. Ob primerjavi navedenih ugotovitev s poročili iz preteklosti lahko ugotovimo, da se telesne mase v zdajšnjem času uplenjenih najboljših jelenov lahko primerjajo s tedanjimi pod predpostavko, da so bili v takratnem času objavljeni predvsem podatki močnejših uplenjenih jelenov. Če izberemo le najmočnejše jelene, lahko ugotovimo, da je bilo tudi v obdobju 2000–2004 uplenjenih nekaj jelenov s telesno maso od 180 do 210 kg. Če bi upoštevali celotno maso jelenov, tudi z notranjimi organi, bi znaten delež jelenov presegal mejo 200 kg.

Ločena primerjava uplenjenih jelenov v Notranjskem LUO, za katerega so znani podatki tudi iz preteklosti, pa pokaže, da je dandanes večji del jelenov uplenjen v nižjih razredih telesnih mas kot v preteklosti, in sicer ne glede na ugotovitev, da so bili v preteklosti lovni le močnejši jeleni. Na območju Snežnika je bilo pred 2. svetovno vojno uplenjenih 15 % jelenov s telesno maso do 180 kg, po vojni je znašal delež 69 % (malo podatkov), v zdajšnjem času pa znaša ta delež 98 %. Močnejših je bilo uplenjenih le 2 % jelenov (Notranjsko LUO). Zdajšnje telesne mase jelenjadi na območju Jelendola so pri večini razredov manjše kot pred vojno, pri jelenih dvanajsterakih, štirinajsterakih in pri teletih pa so podobne kot v obdobju pred vojno.

Podobno velja za razvoj rogovja. Do 5 kg mase rogovja je bilo v obdobju 2000–2004 v Sloveniji uplenjenih 88 % vseh jelenov. V razredu od 5 do 6 kg je 7,3 %, v razredu 6 do 7 kg 3,1 %, v razredu 7 do 8 kg 1,2 %, v razredu 8 do 9 kg 0,3 % in v razredu več kot 9 kg so bili po naših podatkih uplenjeni le štirje jeleni. Na Snežniku je bilo v obdobju pred vojno uplenjenih le 32 % jelenov z maso rogovja do 5 kg, po vojni 28 % (malo podatkov), v obdobju 2000–2004 pa 87 %. Primerjava zdajšnjih podatkov s predvojnimi podatki iz Jelendola v deležu razvojnih stopenj rogovja pokaže, da je bil pred vojno uplenjeni delež jelenov do vključno razvojne stopnje deseteraka v deležu 57 %, zdaj pa v celotnih vzhodnih Karavankah in Kamniško-Savinjskih Alpah ta delež znaša 75 % (Hafner, 2005).

Kakovost jelenjadi v Sloveniji v obdobju do leta 1971

V knjigi *Lovske trofeje na Slovenskem* so zbrani tudi podatki o najmočnejših

Foto: J. Papež – Diana

uplenjenih jelenih do leta 1971. Slovenija je razdeljena na 5 območij, in sicer visokokraško območje (dinarski in preddinarski del), alpsko območje, pohorsko območje in panonsko območje. Število in kakovost jelenjega rogovja ter deleži po točkovnih razredih so po navedenih območjih razvidni iz *preglednice 1*.

Pri številu rogovja po posameznih točkovnih razredih ni razvidnih pomembnejših razlik med vsemi navedenimi območji, čeprav z nekoliko višjim deležem rogovij z vrednostjo več kot 190 točk izstopata panonsko in pohorsko območje, z nižjim pa alpsko območje. V pohorskem območju naj bi večji delež močnih rogovij izvirala tudi od jelenov, pripeljanih od drugod in tam vzrejenih v obori (Lovske trofeje na Slovenskem). Ob primerjavi le dveh območij z najgosteje naseljeno jelenjadjo, in sicer v visokokraškem območju – dinarski del in visokokraškem območju – preddinarski del pa ugotavljamo, da je bil takrat v preddinarskem delu Slovenije delež rogovij z vrednostjo več kot 170 točk (ocena z medaljo) večji kot v dinarskem delu Slovenije. V preddinarski del Slovenije je bila glede na podatke, navedene v literaturi, vključena jelenjad v kočevsko-novomeškem delu, v dinarski del pa jele-

njad v notranjskem in obalno-kraškem delu Slovenije. Le glede na navedene podatke bi lahko sklepali, da je bila v takratnem obdobju jelenjad najbolj kakovostna v panonskem, nekoliko manj v pohorskem, slabša v visokokraškem območju – preddinarski del, nato v visokokraškem območju – dinarski del, najslabša pa v alpskem delu Slovenije.

Iz navedenih podatkov je sicer razvidno, koliko jelenov s kakovostnim rogovjem je bilo uplenjenih, ne moremo pa ugotoviti njihovega deleža v celotnem odstrelu (odvzemu). Ni namreč vseeno, ali je določeno število kakovostnih jelenov dala številčno majhna ali številčno velika populacija.

Za obdobje 1969–1971 so v statističnih poročilih Lovske zveze Slovenije že zbrani podatki o odstrelu (odvzemu) jelenjadi po posameznih območjih (zvezah). Za omenjeno obdobje je bilo mogoče iz knjige Lovske trofeje na Slovenskem zbrati tudi podatke o številu kakovostnih jelenjih rogovij po posameznih območjih. Odvzem jelenjadi (odstrel in izgube) smo v posameznih Zvezah lovskih družin razvrstili glede na v knjigi navedena območja in za vsako območje izračunali deleže rogovij glede na točkovne razrede. Podatki so razvidni v *preglednici 2*.

V deležu odstreljenih močnih jelenov glede na skupno število iz lovišč izločene jelenjadi v omenjenem obdobju zelo odstopa panonsko območje. Od vse uplenjene jelenjadi je bilo uplenjenih kar 19,5 % jelenov z vrednostjo rogovja 160 točk in več. Dejstvo pa je, da je bil v tem obdobju za območje ugotovljen odvzem le 41 glav jelenjadi, zato je treba navedene vrednosti jemati s previdnostjo.

Skupni delež vseh rogovij z oceno nad 160 točkami je med drugimi območji zelo podoben. Glede na navedena določila v takratnem obdobju nobeno območje pomembneje ne odstopa v kakovosti jelenjadi. Tudi v alpskem območju delež ni bistveno drugačen od preostalih območij. Tudi razlik v okviru visokokraškega dela med dinarskim in preddinarskim delom nismo odkrili.

Primerjava z zdajšnjimi jeleni

Kakovost takrat uplenjenih jelenov lahko primerjamo z zdajšnjimi s predpostavko, da se dandanes način upravljanja z jelenjadjo pomembneje ne razlikuje od takratnega obdobja. Za primerjavo navajamo podatke iz obdobja 2000–2004.

V obdobju 2000–2004 je bilo iz lovišč izločenih 23.647 glav, v obdobju 1969–1970 pa 2.830 glav jelenjadi. Če primerjamo sestavo po navedenih kakovostnih razredih, ugotavljamo, da se med obdobjema bistveno razlikuje. V obdobju 2000–2004 je v višjih kakovostnih razredih opaziti manjši odstotek uplenjenih jelenov kot v obdobju 1969–1970. Zelo se razlikuje tudi delež jelenov, ki so glede na vso uplenjeno jelenjad nosili rogovje z oceno 160 ali več točk. V obdobju 1969–1970 so bili na vsakih 100 glav uplenjene jelenjadi uplenjeni 4,0 jeleni, v obdobju 2000–2004 pa 2,6 jelena s trofejno vrednostjo 160 točk ali več za rogovje. V obdobju 1969–1970 so bili na vsakih 100 glav uplenjene jelenjadi uplenjeni 3 jeleni, katerih rogovje je bilo ocenjeno z medaljo. V obdobju 2000–2004 pa je bilo na vsakih 100 glav uplenjeno le 1,5 jelena s podobno vrednostjo. V obdobju 1969–1970 je bil na vsakih 476 uplenjenih glav jelenjadi uplenjen 1 jelen z rogovjem, ki je bilo ocenjeno z vrednostjo več kot 200 CIC točk, v obdobju 2000–2004 pa le en jelen na vsakih 1.111 glav uplenjene jelenjadi.

(Se nadaljuje)

Miran Hafner,
spec. univ. dipl. inž. gozd.
Miran.Hafner@zgs.gov.si

Spisek virov je dosegljiv pri avtorju.

Preglednica 1: Pregled kakovosti jelenjih rogovij po območjih

Ocena (točk)	Visokokraško-dinarski del		Visokokraško-preddinarski del		Alpsko		Pohorsko		Panonsko	
	število	delež	število	delež	število	delež	število	delež	število	delež
Več kot 200	8	2,0	12	3,3	1	1,0	2	5,0	2	7,4
190–200	33	8,3	32	8,7	6	6,0	4	10,0	3	11,1
180–199	61	15,3	82	22,4	18	18,0	8	20,0	3	11,1
170–179	123	30,8	111	30,3	31	31,0	12	30,0	9	33,3
160–169	174	43,6	129	35,3	44	44,0	14	35,0	10	37,1
Skupaj	399	100,0	366	100,0	100	100,0	40	100,0	27	100,0

Preglednica 2: Kakovost jelenjih rogovij po območjih glede na odstrel v obdobju 1969–1971

Ocena (točk)	Visokokraško-dinarski del	Visokokraško-preddinarski del	Alpsko	Pohorsko	Panonsko
	Delež glede na število odstrela				
Več kot 200	0,0	0,1	0,2	0,6	4,9
190–200	0,3	0,5	0,0	0,0	2,4
180–199	0,4	1,0	0,4	0,6	0,0
170–179	1,1	0,8	0,8	1,8	9,8
160–169	0,8	0,7	1,1	0,0	2,4
Skupaj	2,6	3,2	2,5	3,0	19,5

Preglednica 3: Primerjava sestave odstrela kakovostnih jelenov in deleža v celotnem odvzemu

	Obdobje 1969–1970		Obdobje 2000–2004	
	Sestava	Delež v odvzemu	Sestava	Delež v odvzemu
Več kot 200	5,2	0,21	3,6	0,09
190–200	11,3	0,46	7,0	0,18
180–199	21,7	0,88	15,0	0,39
170–179	34,8	1,41	32,5	0,85
160–169	27,0	1,10	41,9	1,09
Skupaj	100,0	4,06	100,0	2,60

Foto: M. Samar

Bruceloza pri poljskem zajcu

Po nekajletnem premoru smo na Inštitutu za zdravstveno varstvo in gojitev divjih živali, rib in čebel Veterinarske fakultete pri poljskem zajcu (*Lepus europaeus*) imeli priložnost ponovno videti značilno klinično sliko, značilno za kužno bolezen zajcev – brucelozo, ki je zelo zmanjšala število poljskih zajcev na Primorskem in v Prekmurju. Bruceloza, ki je znana tudi kot mediteranska, gibraltarska, maltška ali Bangova bolezen, je po podatkih s terena v Sloveniji pri poljskem zajcu stalno prisotna. To je nalezljiva bolezen sesalcev, prilagojena na posamezne vrste, ki jo povzročajo bakterije. Pogosteje se pojavlja pri ovcah, kozah, prašiču, govedu in nekaterih drugih domačih živalih.

V naravi je poljski zajec skupaj z divjim prašičem

glavni rezervoar omenjenega mikroorganizma. Prek poljskega zajca je mogoča okužba divjega in domačega prašiča, kar pomeni glavni vir prenosa bolezni med divjimi in domačimi živalmi. Med prostoživečimi živalmi velja zajec za zelo občutljiv biološki kazalec (indikator) za različne okoljske vplive, med katerimi imajo pomembno mesto infekcijske bolezni. Zaradi svojega načina življenja je ta vrsta zelo izpostavljena še drugim boleznim, s katerimi se lahko okuži tudi človek.

Zajčja bruceloza se pojavlja endemično v nekaterih državah EU, v drugih pa je le občasna (sporadična). V svetu se kot za okužbo tvegana območja omenjajo države ob Sredozemskem morju, Južna in Srednja Amerika, vzhodna Evropa, Azija, Afrika, Karibsko otočje in Srednji vzhod.

Nekateri raziskovalci poročajo o pojavu zajčje bruceloze na območjih, kjer se le-ta stalno ugotavlja pri divjem prašiču.

Monitoring (spremljanje stanja) bruceloze v svetu je pogosto odvisen od intenzivnosti nadzora inšpekcije nad to boleznijo in od ažurnosti objavljanja podatkov v posameznih državah. Zato podatki, povezani z geografsko razporeditvijo bolezni, pogosto niso odraz dejanskega stanja.

Mikroorganizem brucela je znotrajcelični negibljiv kokobacil, ki pogosto preživi v obliki aerosola in je odporen proti suhemu okolju. Rod *Brucella* sestavlja več vrst. Klasifikacija znotraj rodu temelji na razlikah v patogenosti in preferenci do gostitelja. V rodu *Brucella* so bile kot povzročitelji bolezni najpogosteje identificirane vrste

B. melitensis, *B. abortus*, *B. suis* in *B. canis*. Pri poljskem zajcu je poleg *B. suis* lahko povzročitelj bolezni še *B. abortus*. Znotraj vrste *B. suis* je znanih več različnih tipov, imenovanih *biotipi*, od katerih sta v svetu vzrok bolezni najpogosteje biotipa 1 in 3. V severni in osrednji Evropi se kot glavni vzrok za pojav bruceloze navaja biotip 2, ki se pojavlja enzoosko. Biotip 2 je tudi zgodovinsko dokumentiran na območju med Skandinavijo in Balkanskim polotokom. Pri severnem jelenu v Sibiriji, na Aljaski in v Kanadi se pojavlja biotip 4.

B. abortus in *B. suis* sta bili po vsem svetu dokazani pri številnih vrstah divjih živali, medtem ko poročila o izolaciji *B. melitensis* pri divjih živalih niso pogosta. Takšni primeri so bili v Evropi v zadnjem obdobju opisani pri gam-

su in kozorogu v francoskih in italijanskih Alpah. Zanimivo je, da je bil leta 1994 prvi primer abortusa (splava) zaradi brucele opisan tudi pri delfinu, pozneje pa so o izolaciji tega mikroorganizma poročali še pri drugih morskih sesalcih.

Bruceloza pri zajcu prizadene domala vse organske sisteme. Ko bakterija prestopi

živali splavijo, še preden je z mikrobiološkimi testi mogoče dokazati prisotnost mikroorganizma ali pa tudi več mesecev po okužbi na test ne reagirajo pozitivno. Pri samcih so spremembe na modih in spolnih žlezah pogosto omejene le na eno stran. Ti organi so v začetku polnokrvni in povečani, nato se oblikujejo ognjki, končno pa

tkivo nadomesti vezivo; pri tem je libido vseskozi ohranjen. Na zunaj je žival navkljub vsem spremembam lahko videti popolnoma neprizadeta. Zaradi okužbe in z njo povezanih sprememb pa ostanejo zajci, ki s parjenjem prenašajo bolezen, doživljenjsko sterilni. Značilne bolezenske spremembe pri brucelozi poljskega zajca so gnojni vozlički. Mikroorganizmi namreč kjer koli v telesu, zlasti pogosto pa v razmnoževalnih organih, v podkožnem tkivu, med mišicami, v vranici, jetrih, pljučih in sklepih oblikujejo gnojne bule, granulome in/ali mikroognojke, ki postanejo izvir, iz katerega se bakterije trajno sproščajo v organizem. Vozlički v različnih velikostih, od prosenega zrna do velikosti oreha, vsebujejo gnojno rumenkasto belo ali zelenkasto suho ali kremasto maso.

Ponavadi se bruceloza na dovzetne živali prenaša z neposrednim stikom z okuženo živaljo ali z okuženimi izločki bolne živali. Ker je to prenestveno bolezen, ki prizadene predvsem razmnoževalni sistem živali, so z brucelo najbolj okužen material splavljeni plodovi, posteljica, vaginalni izcedek in druge telesne tekočine.

Spremljanje bruceloznih okužb pri zajcu se v glavnem opravlja zaradi kontrole ob iz-

vozu. Kontrolni pregled vključuje klinični pregled in serološke teste. Za potrditev prisotnosti brucele v organizmu se v pooblaščenih ali referenčnih laboratorijih uporabljajo mikrobiološki in serološki testi. Tudi pri divjih živalih so bile v svetu opravljene številne serološke preiskave, katerih namen je bil ugotoviti prisotnost in/ali razširjenost bruceloze pri različnih prostoživečih vrstah pa tudi opredeliti vrsto kot (ne)izpostavljeno. S serološkimi testi je mogoče potrditi, če je bila preiskovana žival kdaj izpostavljena določenemu antigenu, ne pa tudi, ali je okužena v danem trenutku. Bolezen je mogoče in tudi treba potrditi še z drugimi laboratorijskimi testi.

Pri ljudeh bruceloza ni pogosta, večinoma pa je posledica okužbe z *B. melitensis*. Poprej omenjeni biovar 2 pri človeku redko povzroči bolezen. V Sloveniji so prve primere te bolezni ugotovili v tridesetih letih prejšnjega stoletja, v zadnjih petih letih pa sta bila prijavljena le dva primera. Ljudje se okužijo ob stiku z okuženo živaljo (izkoževanje, odstranjevanje drobovja), njenimi izločki ali uživanjem kontaminiranih živil (surovo mleko in mlečni izdelki, meso), ki so premalo toplotno obdelana. Mogoča je tudi okužba po zraku.

Dejstvo je, da divje in domače živali prispevajo k širjenju zoonoz, pri čemer se je treba zavedati, da je v Sloveniji nadzor nad zdravstvenim stanjem domačih živali zelo dobro organiziran, medtem ko nimamo systemskega nadzora nad večino bolezni divjadi. Kljub temu je bilo v Sloveniji leta 2003/2004 na brucelozo pregledanih 178 vzorcev serumov divjega prašiča, vendar brez pozitivnega primera.

**D. Žele, A. Bidovec,
G. Vengušt**

**Veterinarska fakulteta;
Inštitut za zdravstveno varstvo in gojitev divjih živali, rib in čebel, Ljubljana**

Za poslani material se zahvaljujemo lovcem LD Vipava. (Spisek virov je na voljo pri avtorjih.)

Bruceloza pogosto zelo prizadene razmnoževalne organe. Na fotografiji so zelo povečana moda poljskega zajca.

sluznice, jo napadejo celice telesne obrambe, ki mikrobe prenesajo v lokalne bezgavke. V naslednjem tednu do 3 tedne pridejo bakterije v kri, medtem ko inkubacijska doba traja od 30 do 60 dni. Ponavadi bolne živali ne kažejo očitnih znakov obolenja, razen pogostejših abortusov, kar pa je pri domačih živalih lažje opaziti. Pri zajkljah brucela v maternici povzroči spremembe na mestih, kjer je prijeta posteljica, posledica razpada posteljice pa je abortus. Poleg tega prisotnost bakterije vpliva tudi na hormonski sistem, kar lahko povzroči prezgodnjo kotitev. V populaciji se bolezen dolgoročno odraža z občutno večjo stopnjo sterilitnosti (neplodnosti) in nižjo stopnjo zanositve. Nekatere

Spremembe na sklepih (gnojna masa) in vranici (gnojni vozlički)

Medved in možnosti njegovega bivanja v Sloveniji

Kaj nam pomeni medved v Sloveniji?

V Sloveniji je medved že več kot sto let bolj ali manj varovana živalska vrsta na območju jugozahodne Slovenije. Sprva je bil krog zagovornikov varstva medveda zelo majhen. Prvi so ga varovali lovci, prosvetljeni veleposestniki, šele pozneje se je k varovanju, na pobudo lovcev naravovarstvenikov, vključila tudi država s svojo zakonsko ureditvijo. Zdaj se je krog zagovornikov medveda pa tudi drugih ogroženih velikih zveri (volka, risa) razširil ne samo v Sloveniji, ampak tudi drugod v Evropi, kjer medveda že dolgo nimajo več. Posledica stoletnega varstva je, da imamo še vedno vitalno (samoobnovljivo) populacijo, po kateri je Slovenija prepoznavna v Evropi. V Sloveniji sobivanje medveda s človekom ni bilo nikoli prekinjeno, čeprav so se že takoj ob začetku varovanja pojavile dileme, kako oblikovati oz. urediti sožitje z medvedom, kar je še vedno aktualno. Če primerjamo dileme na začetku varovanja in zdajšnje poglede na medveda in naravo sploh, je razlika v tem, da so bili začetki varovanja usmerjeni predvsem v fizično varovanje. To je pomenilo uravnavanje lova, ki je bil neomejen in povsod uveljavljen stoletja in so ga spodbujali celo z nagradami. Zdaj vemo, da zgolj varstvo neke vrste ni dovolj, da ga je treba dopolnjevati tudi z varovanjem njenega značilnega življenjskega prostora, v njem pa tudi načrtno opravljati določene biotehnične ukrepe. Kako v praksi uveljavljati sicer na papirju lepo napisana načela, pa je dilema tudi danes! Da je medved naš naravni spomenik, smo lovci zapisali že nešteto v in to

zagovarjali v javnosti. Morda je tudi v tem vzrok, da danes medveda pozna vsak, čeprav v resnici o njem ne ve ničesar. Zaradi mnogih nejasnosti in konfliktov, ki jih medved povzroča pri sobivanju s človekom, je Vlada RS leta 2002 sprejela dokument *Strategija upravljanja z rjavim medvedom (Ursus arctos) v Sloveniji*. Verjetno je medved edina prostoživeča žival, ki jo je doslej doletela taka »čast«.

Znamo razlikovati med kulturno krajino in neokrnjeno naravo (divjino)?

V povezavi z medvedom dostikrat slišimo izraz *neokrnjena narava*; to naj bi bilo tam, kjer še živijo medved, volk ali ris. Toda menim, da povsod tam, kjer še živi človek s svojimi interesi, neokrnjene narave ni več; tudi v Sloveniji ne, čeprav res še imamo medveda. Taka ugotovitev še posebno velja zato, ker medved ni omejen na majhen prostor in je utesnjen tudi v taki »neokrnjeni naravi«, kot jo imamo v Sloveniji. To velja poudariti predvsem zato, ker od medveda pričakujemo, da se bo obnašal tako, kot se je, ko ni bilo človeka in njegovih koristi; da ne bo davil ovc, razbijal čebelnjakov, silažnih bal, lomil sadnega drevja itn. Zato v Sloveniji ni več neokrnjene narave! Imamo samo še krajino, ki ni več popolnoma naravna (divjina), ampak jo je človek bolj ali manj spremenil, zato jo imenujemo *kulturna krajina*. To velja tudi za območje Triglavskega parka, ki naj bi bilo svetinja slovenskega varovanja narave. Kljub velikosti ne more preživeti niti enega krdelca volkov, pa tudi medved ni tamkaj posebno dobrodošel gost. Če hočemo oblikovati sožitje v takem svetu in

obenem ohraniti medveda, moramo poiskati kompromisne rešitve. Kadar govorimo o kompromisih, je vsako dogmatično varstvo, pa tudi skrajno nasprotovanje zverem – neutemeljeno. Lovci smo znali in bili tudi prisiljeni, da smo vedno iskali srednjo pot pri usklajevanju interesov v prostoru. O tem je ohranjenih dosti dokumentov iz zgodovine slovenskega lovstva. V Sloveniji je varovanje medveda od šestdesetih let prejšnjega stoletja, poleg vzdrževanja mrhovišč, zanj pomenilo tudi opravljanje zmernega odstrela, ki ni ogrožal obstoja medveda. Z medvedom, kot vrsto, smo gospodarili! Očitki lovcev, da varujejo divjad samo zaradi lova, ne držijo. Povsod

tam, kjer ni urejenega lova in lovstva (divji lov), so divje živali ogrožene in jim preti izumrtje.

Prilagoditev medveda na človeka in njegov življenjski prostor

Medved je zver, ki se je med evolucijo s svojimi prehranskimi navadami, razmnoževanjem in odnosom do drugih avtohtonih živalskih vrst prilagodil okolju, v katerem živi. Zlasti v Evropi, ki je zadnji dve tisočletji bolj ali manj gosto poseljena z ljudmi, se medved človeka izogiba, se ga boji, še posebno od takrat, ko je človek začel upo-

rabljati za lov strelno orožje (zadnjih štiristo let). Podobno lahko trdimo tudi za volka, če primerjamo obnašanje medveda ali volka s tistimi, ki živijo v redko poseljenih območjih Severne Amerike. Zato praviloma zdrav medved v Evropi ni nevaren človeku, nikoli nima živega človeka za plen. Etologi imajo za tako obnašanje več razlag.

V Sloveniji se medved, četudi živi na relativno redko poseljeni Kočevski (okrog 20 ljudi na km²; v preostali Sloveniji 100) prej ali slej vsak sreča s človekom in se mu v večini primerih umakne prej, kot ga človek sploh opazi. Medved v svojem velikem življenjskem prostoru tudi dobro pozna mesta, kjer se lahko hrani. Prehransko je medved oportunist: vzame tisto, kar je boljše in kar lažje dobi. Oportunistično vedenje se je v boju za obstoj med evolucijo vcepilo skoraj vsem živalim. Medved pozna in ve,

kje je mrhovišče, ve tudi, kje so ovce ali čebelnjak; vse to zavoha na kilometre daleč. Mrhovišče, ovčji pašnik, sadovnjak divje ali javno smetišče, čebelnjak ... je napravil človek. To ni več neokrnjena narava! Zato tudi mrhovišče v taki naravi ni naravno, ampak je ukrep človeka, da bi v kulturni krajini zmanjšal konflikte. Mrhovišče ni nič manj nenaravno kot ovčja staja! Če želimo sožitje med medvedom in človekom brez mrhovišč, potem v njegovem življenjskem prostoru odstranimo prav vse, skupaj s človekom! To je kruta realnost, mimo katere ne moremo, če želimo doseči sožitje z medvedom. V takem stanju je odveč pomislek tistih, ki se bojijo, da bomo z mrhovišči »naredili« medveda, ki bo odvisen od človeka, torej nenaravnega medveda. Toda to že delamo, od nas je odvisen že sedaj! Vsak medved je lahko konflikt, če mu le damo

priložnost in ga kot takega razglasimo z ministrovo odločbo! Zato so mrhovišča dejansko potrebna, da zmanjšamo konflikte, da medvedu ponudimo hrano tam, kjer nas ne bo motil!

Kaj bolj ogroža medveda - trajnostni lov ali pretirano varovanje in uničevanje habitatov?

V vseh časih je bil lov – in je tudi dandanes – odraz odnosa in potreb družbe do prostoživečih živali. S pomočjo lova so v evropski civilizaciji medveda in druge zveri načrtno uničevali, vse od časov, ko je človek postal poljedelec in živinorejec. Zdaj, ko gledamo na naravo ekocentrično (zavedanje, da človek ni nad naravo, ampak je samo njen del), želimo zavestno ohraniti v okoljih, kjer je to še mogoče, prav vse živali; tudi velike zveri. S tem, ko smo slovenski lovci sprejeli lov kot trajnostno rabo narave, je bila dana moralna obveznost, da bomo to načelo upoštevali tudi v življenju. Dilema pa je, kako bomo to upoštevali? Pri mnogih se poraja vprašanje, ali je lov sploh še potreben in zato obsojajo lov, češ, da smo lovci krivi za izginotje mnogih vrst. Zato medveda ne štejejo med divjad, čeravno ga še vedno lovimo! Čudna logika. Enako velja za volka in risa.

Dinarska populacija medvedov je tako vitalna, da je lov medvedov potreben in nujen. V našem kulturnem in civilizacijskem prostoru je urejeno lovstvo, poleg aktivnega ohranjanja habitatov, pogoj za obstoj medveda! Loviti ga moramo vse do takrat, dokler ne bodo prometnice in druge nadloge pobrale vsega prirastka populacije. Med nevarnostmi za obstoj medveda ni zanemarljivo zimsko vznemirjanje predelov, kjer kotijo medvedke. Pozimi, ko je medvedka z mladiči v brlogu, mora imeti mir. Če jo vznemirimo tedaj, lahko zbeži od

mladičev, ki brez matere žalostno propadejo! Naloga stroke je, da kvantificira vse parametre populacije in habitate, ki jih medved potrebuje za trajen obstoj.

Priznajmo in se ne sramujmo, da z medvedom še lahko gospodarimo. Na sosednjem Hrvaškem z medvedom tudi gospodarijo. Vse preveč pa se obremenjujemo s širjenjem medvedov na območje Alp, hkrati pa dobivamo vse več nasvetov zlasti od raznih ljubiteljskih organizacij, kako naj gospodarimo z medvedom. Več kot osemdesetkrat večja Nemčija, ki je hkrati še bogatejša od nas, ni več sposobna preživeti niti enega medveda! S širjenjem medveda v Alpe pa zanemarjamo varovanje medveda v osrednjem dinarskem prostoru. Začnimo torej gospodariti z medvedom in ne z njegovim habitatom! Otresimo se nasvetov sanjačev! Kako ne smemo gospodariti z medvedom, nam vse pove odvzem (izločitev) medvedov leta 2005: od 95 medvedov, izločenih iz narave, je bilo kar 37 medvedov ali 39 % razglašanih z ministrovo odločbo kot problematičnih in so bili interventno ustreljeni. Z rednim odstrelom je bilo uplenjenih 36 ali 38 %. Preostalih 22 ali 23 % je bilo povoženih (cesta, železnica) ali pa so bili najdeni poginuli zaradi raznih vzrokov. Prav je, da škodo zaradi medveda plačuje država, kar pa ne pomeni, da lahko z medvedi gospodarimo tako kot z gamsi v Triglavskem nacionalnem parku, kjer gamsi in kozorogi poginjajo zaradi gamsjih garij, stroške pa plačujejo davkoplačevalci. Zavod za gozdove Slovenije, ki mu je država z zakonom podelila strokovnost pri gospodarjenju z medvedi, bi moral pri tem pokazati tudi več gospodarne inovativnosti, saj končno upravlja neposredno s poklicnim personalom in 100.000 ha najboljšega medvedjega habitata v Sloveniji. Če z medvedom gospodarimo strokovno, mu ne zmanjšujemo njegovega ekološkega pomena!

Ciril Štrumbelj

Foto: M. Masteli – Diana

.308 Winchester - precizen kompromis 4

Pri razvoju naboja 7,62 x 51 oz. .308 Win. je bilo vodilo potreba po krajšem sistemu za avtomatsko puško. Bistveni so bili tehnični razlogi delovanja avtomatskih pušk, ki so jih Američani razvijali v obdobju po korejski vojni, konkretno puške M-14. Za zanesljivo delovanje avtomatska puška potrebuje naboj, ki je krajši od standardnega naboja za vojaško repetirko. Standardni pehotni naboj iz obdobja obeh svetovnih vojn je predolg in premočan, kar vodi do dolgega sistema puške in dolgega hoda težkih delov pri avtomatskem delovanju. Vse skupaj znatno povečuje dimenzije in težo puške, povzroča težave pri polnjenju in zelo otežuje kontrolo puške v rafalnem načinu delovanja. Logična rešitev je krajši tulec. Dejstvo, da to omogoča tudi več streliva v manjšem »paketu«, pomeni, da vojak lahko nosi v borbo več streliva, kar je dodaten plus. Naboj .30-06 oz. 7,62 x 63 so tulec skrajšali na 51 mm in dobili naboj 7,62 x 51 oziroma .308. Winchester.

V tem obdobju je celotno zahodno zavezništvo iskalo nov naboj za nastajajoče avtomatske puške. V balističnem in tehničnem pomenu najbolj obetaven kratek naboj kalibra 7 mm so ponudili Angleži, ki pa ni bil sprejet. Prevladal je politično-strateški vpliv Američanov, ki so želeli naboj enake moči kot .30-06, a v skrajšani »embalaži«, ki bi omogočila zanesljivejše delovanje avtomatskih pušk. Tako sta si stari naboj .30-06 in novi 7,62 NATO oz. .308 Win. v izvorni vojaški obliki s t. i. »ball« kroglo balistično zelo blizu, skoraj enaka, saj je slednji v bistvu samo skrajšani .30-06. Prav pričakovanja ameriške armade, ki je bila še vedno pod vtisom izjemno uspešne kombinacije naboja .30-06 in polavtomatske puške M1 Garand, so preprečila radikalnejši poseg v dolžino tulca. To so sicer že storili Nemci v drugi

Naboj .308 Win. z 12 g lapua mega kroglo

vojni s svojim 7,92 x 33 Kurz (kratki) in kmalu za njimi tudi Rusi.

Nemški skrajšani naboj 7,92 x 33 je pravzaprav sprožil novo konstrukcijsko smer v pehotnem strelivu, ki velja še dandanes. Angleški obveščevalni častnik H. B. C. Polard je v zavezniškem obveščevalnem poročilu iz leta 1945, v katerem hvali nemški kratki naboj, zapisal: »To je vsekakor odličen naboj, ki je prav lahko prototip puškinega naboja prihodnosti.« Zato kar malo težko razumemo dvojnost v ameriških ciljih pri novem sistem streliva in puške. Hoteli so namreč ognjeno moč oz. gostoto rafalnega ognja, ki jo je omogočal 7,92 Kurz v Sturmgewehru (nemška avtomatska puška), obenem pa so želeli obdržati domet starejšega .30-06 (7,62 x 63). To sta dve zahtevi, ki ne gresta dobro skupaj, vsaj ne v orožju dimenzij puške. Tako je neka uradna izjava iz tistega časa: »Armada (ameriška) odločno nasprotuje uvedbi katerega koli manj učinkovitega pehotnega naboja ... Borbene izkušnje so nedvomno dokazale učinkovitost sedanjega streliva za puško in ni bilo nobenih sprememb taktike, ki bi opravičevale zmanjšanje puškinega kalibra ali moči.« To ni bilo

več res, a zaustaviti inercijo tako ogromnega sistema velike vojske nikakor ni lahko.

Pri Winchesteru so točno vedeli, kaj delajo, ko so se leta 1952 odločili za uvedbo naboja .308. Naboj T-65, ki ga je razvijala vojska (vsaj delno pri Winchesteru), je bil leta 1955 standardiziran kot **US .30-caliber round** in postal 7,62 NATO nekaj pozneje. Ko se je to zgodilo, je verjetno zagotovilo naboju .308 Win. stoletno življenjsko dobo.

V vojaškem pomenu je bil tudi novi 7,62 »gnil kompromis«, saj je za uspešno delovanje avtomatske puške še vedno premočan in predolg. Večina takrat novih avtomatskih pušk, kot sta bili ameriška M-14 in potem zelo razširjena belgijska FN FAL (Fusil Automatique Leger – lahka avtomatska puška), je bila pozneje zaradi stalni težav pri

za naboje kalibra .30 imajo oznako .308, kar smo spoznali že pri naboju .30-06. Tak je tudi naboj .308 kalibra .30 oz. 7,62 in ima le drugačno oznako, ki pa je uradno sprejeta. Ameriški način označevanja streliva je dokaj nesistematičen in s tem se moramo žal sprijazniti. V praksi to pomeni, da oba naboja uporabljata enake kroglo. Zaradi daljšega tulca ima starejši .30-06 prednost predvsem pri težkih krogolah.

Čeprav v svoji osnovni vojaški vlogi ni ravno blestel, se je spotoma izpostavilo nekaj, kar je pozneje ustvarilo nov trend v razvoju streliva za lov in strelski šport. Novi skrajšani naboj se je namreč izkazal kot izjemno precizen, bolj od svojega predhodnika .30-06. Tako precizen, da je nakazal novo smer razvoja nabojev s kratkimi tulci. Popol-

Primerjava sorodnih nabojev .30-06, .308 in 8 x 57 IS, 7 x 57

rafalnem ognju preurejenih na zgolj polavtomatski način delovanja. Pri takem početju so bili Rusi uspešnejši, saj so svoj naboj 7,62 skrajšali bolj radikalno, in sicer na dolžino tulca 39 mm, ter ga potem uporabili v slavni avtomatski puški kalašnikov.

Vojaška oznaka naboja **7,62 NATO** oz. metrična **7,62 x 51** pove, da ima naboj enak kaliber kot .30-06 oz. 7,62 x 63. Malo zbeга njegova »civilna« oznaka **.308 Win.** Kroglo

noma zanesljive teoretične razlage, zakaj so naboji s kratkim tulcem v praksi preciznejši od drugih, sicer še ni. Dokaj smiselne predpostavke pa govorijo o krajšem stolpcu smodnika v tulcu, kar pripomore k njegovemu hitrejšemu vžigu in enakomernejšemu izgorevanju.

Tako je s svojim 51 mm dolgim tulcem botroval razvoju drugih odličnih lovskih nabojev, od katerih sta najbolj znana in uveljavljena

.243 Win. in 7-08 Rem. Oba sta nasledila njegovo preciznost.

Zaradi izjemne preciznosti se je naboj hitro uveljavil v ostrih strelskih puškah za vojaško in policijsko rabo ter v strelskem športu. Zelo hitro in uspešno si je utrl pot tudi v lovski vrsti, kjer je zdaj eden najbolj vsestranskih lovskih nabojev.

Poleg preciznosti .308 Win. omogoča tudi dolgo življenjsko dobo cevi. Ponavadi cev obdrži vrhunsko preciznost tja do 5000 strelcev. Obenem ponuja ogromno izbiro različnega tovarniško polnjenega streliva ter krogel in smodnikov za lastno polnjenje.

Če hočete **vsestransko, precizno, serijsko lovsko puško**, je **.308 Win.** naboj, ki je eden najprimernejših kandidatov.

Predvsem z lažjimi in srednje težkimi krogli je njegov učinek v lovski praksi zelo podoben kot pri .30-06, ponuja pa prednost kratkega sistema in s tem lažje puške. Za naboj je namenjen hitreje gorljiv smodnik, zato je primeren tudi za malo krajše cevi, kar ob kratkem sistemu še dodatno zmanjša dimenzije in maso orožja. Zato se naboj odlično izkaže v kratkih priročnih karabinkah za lov na zahtevnem terenu, in sicer tako pri lovu na gamse kot na pogonih na divje prašiče.

Naboj se je kar precej uveljavil tudi pri nas. Predvsem poznavalci v zadnjem času po njem raje segajo kot po .30-06. Če bi se za svoj lov moral odločiti za en sam naboj, ne bi pomišljal niti trenutek. Čeprav mi je 7 x 57 zelo pri srcu, bi se odločil za .308 Win. Na oba naboja me vežejo najlepši lovski spomini, .308 pa je nedvomno bolj vsestranski.

Nove puške s kratkim sistemom so v Evropi redkejše ali pa drage. V Evropi njegovo še večjo razširitev v lovskem orožju ovirajo predpisi nekaterih evropskih držav, ki ne dovoljujejo uporabe vojaških nabojev, ki so v inventarju njihovih armad, v »civilnem« orožju. Tako je posledično zmanjšan tudi interes evropskih izdelovalcev orožja za izdelavo kratkih sistemov. Zato se naboj največ uporablja v

sistemih Mauser M-98 ali v njegovih izpeljankah. Originalni sistem M-98 je za ta naboj predolg in je potrebna predelava nabojnika. Pri tovarniških izpeljankah je to že narejeno.

Naboj je primeren za lov na vse vrste parkljaste divjadi, pa tudi medveda. S krogli od 9,7 do okrog 10,5 g je primeren za odstrel srnjadi in gamsov, ravno tako pa tudi za

Preciznost, ki jo zmora .308 Win. v serijski lovski puški cenovnega razreda okrog 900 € – tika T-3 hunter.

lov jelenjadi in divjih prašičev. Za težje primerke jelenjadi in prašičev in za gozdni lov lahko uporabimo tudi težje krogle, in sicer od 11,7 pa tja do 13 g. Skratka, **naboj uporablja enake krogle kot .30-06 za približno iste vrste divjadi**, ima pa nekoliko manjšo začetno hitrost in je zato malo manj »razbijaški«.

Na voljo so tudi sodobne, t. i. »light magnum« ali »HE« visoko energetske polnitve, ki moč naboja povečajo celo nekoliko nad raven naboja .30-06 za tiste, ki menijo, da v osnovni obliki ni dovolj močan.

Zaradi velike preciznosti se naboj odlično izkaže za lov v gorah, kjer včasih potrebujemo nekoliko daljše strele. V solidni, serijski lovski puški, ustrezno vzdrževani in usklajeni z optiko, naboj kar praviloma dosega raven preciznosti okrog ene kotne minute oz. slabe 3 cm raztrosa zadetkov na 100 m. To pa je že vrhunska preciznost tudi po ostrostrelnih standardih. Za daljše strele so najboljše krogle z zoženim zadkom (boat

tail), kot so Hornady SST, Nosler ballistic tip, Sierra ali pa vsaka druga precizna krogla tipa »spitz«, uveljavljenega proizvajalca, če le mogoče serije »premium«, če je to ameriška znamka streliva.

S .308 Win. boste z malo sreče z isto puško preganjali gamse po gorah, s težjo kroglo pa divje prašiče v dolini. Morda se vam bosta lahka ali srednje težka krogla po legi zadetka približno ujeli s težjo kroglo za gozdni lov. Pri zmerno hitrih krogli nabojev, ki imajo vojaški izvor, to niti ni tako redko. Malo eksperimentiranja le koristi, saj boste vadili svoje strelske sposobnosti in bolje spoznali puško. Tudi če ne bo šlo, situacijo lahko rešite z dvema daljnogledoma: enim za gorski in drugim za nižinski lov. Najpreprostejša, najcenejša in najbolj preizkušena rešitev pa je, da najdete kroglo, ki zadovoljuje obe vrsti lova. Ali približno tako kot pravi moj prijatelj Miha: »Ena za poleti, za pozimi, za podnevi, za ponoči, za dež in za sonce ...«

Naboj je svojo vojaško kariero začel kar malo trnovo. V svoji osnovni vlogi naboja za avtomatsko puško ni nikoli dosegel uspešnosti ruskega 7,62 x 39. Ze samo po desetletju uporabe ga je v puškah začel počasi izpodrivati novi 5,56 x 45 (5,56 NATO oz. civilni .223 Rem.), ki ga je do danes skoraj povsem nado-

mestil. Bolje se je izkazal v težjem avtomatskem orožju, v mitraljejih, kjer se množično uporablja.

Zaradi velikega vlaganja v njegov razvoj in velike izvirne preciznosti se je razvil v odličnega vsestranskega naboja. Njegova uporaba in priljubljenost se vztrajno večata. Naboj je preprost in hvaležen ali, kot pravimo, »nima muh«, tudi za tiste, ki sami polnijo strelivo.

.308 Win. je sodoben naboj. Zaradi svoje konstrukcije in uporabe hitreje gorljivih smodnikov razvija dokaj visok pritisk. Čeprav ga proizvajalci ponujajo tudi v risanicah - prelamačah, ravno zaradi visokega pritiska zanje ni najboljše izbira. V prelamačah lahko potencialno povzroča nekaj več težav, ki jih starejši naboji z robom ne, predvsem tudi zaradi množičnosti izdelave streliva po vsem svetu in malo ohlapnejših standardov pri nekaterih proizvajalcih. Naboj je zelo dobra izbira tudi za tiste lovce, ki se udeležujejo v strelskem športu. Izbira kakovostnega, tovarniško polnjenega tekmovalnega streliva je daleč največja med vsemi kalibri.

Ravno tako je za ta naboj na voljo največja izbira različnih »match« (tekmovalnih) krogel. Predvsem na velikih razdaljah ima naboj še vedno malo konkurence.

Boris Kavčič

Preglednica streliva

Proizvajalec	Krogla (g)	V ₀ m/s	V ₁₀₀	E ₁₀₀ J
Norma	11,7 Oryx	796	697	2840
Norma	10,7 TXP (Swift A Frame)	823	743	2951
Hirtenberger	9,7 Nosler	890	800	3104
Sellier&Bellot	10,7 Barnes XLC	790	751	3016
Sellier&Bellot	9,7 SPCE	840	745	2692
RWS	11,7 TUG	780	699	2858
RWS	10,7 DK	820	721	2781
Federal	10,7 Barnes X	823	770	3174
Federal HE	11,7 Nosler	835	772	3480
Hornady LM*	9,7 SST Interlock	914	845	3468
Hornady*	9,7 SST Interlock	860	793	3053
Lapua	12 Mega	765	677	2751
Federal	10,7 Bear Claw	823	738	2910
Remington	9,7 Core Lokt PSP	887	798	3093
Sako	8 g Gamehead (TM)	925	825	2722

Krogla gamehad – sako krogla – klasična, delno oplaščena, koničasta krogla – mehka krogla

Druge vrste krogel smo spoznali pri naboju .30-06.

* primerjava med standardno in visoko energetsko polnitvijo LM

Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem ...

(Nadaljevanje)

O lovu na divje peteline

Posebno pogosto so poročali o uspešnih lovih na divje peteline. Na lov na divje peteline so pred 1. svetovno zahajali vsi tedanji imenitni lovci: odvetnik in pisatelj dr. Ivan Tavčar, župan Ivan Hribar, kneza Hugo in Ernst Windischgraetz, Ferdinand Attems na Štajerskem, pa tudi številni odvetniki, sodniki, zdravniki, župniki in drugi. Na lov pa niso zahajali samo moški, ampak tudi njihove žene. V Polhograjske dolomite je deželnega predsednika spremljala soproga (Slovenec št. 90., 21. april 1904). Soproga notarja g. Lenčka iz Škofje Loke je v gozdu, samo pol ure hoda iz mesta, ustrelila divjega petelina (Slovenec, št. 93., 25. april 1904).

O lovu na divje peteline so poročali iz ljubljanske in vrhniške okolice, Škofjeloškega hribovja, Polhograjskih dolomitov, z Gorenjske, Dolenjske, Savinjske doline – natančneje z mozirskih planin, pa tudi s Pohorja. Zanimivo je, da ponekod divjih petelinov niso poznali. Kot so poročali v Slovincu, v Komendi niso poznali divjih petelinov. V začetku stoletja pa so se namnožili v hribih pod Senturško goro. Divjih petelinov je bilo precej in v dveh letih je v občinskem lovišču župan Mejač ustrelil štiri (Slovenec št. 88., 16. april 1908).

Med najzanimivejšimi vestmi so bile vesti o začetku lova na divje peteline, o prvih uspehih na lovu, uspešnih lovcih in seveda o rekordih. V začetku lovske sezone so praviloma opozorili lovce o začetku lova. Pogosto so bila obvestila precej udarna, na primer: »Divji petelini so se že začeli oglašati po janjskih hribih. Prav mnogo jih je letos. Lovci, le pripravite puške!« (Slovenec, št. 73., 30. marec 1908). Ob koncu sezone so poročali o uspehih. »Lov na divje peteline po janjskih hribih je za letos končan. Kljub neugodnemu vremenu za ta lov jih je letos padlo 10; podrlji so jih sledeči gospodje: g. graščak Štercelba, grajščak Lajšnaut, dr. Premrov, prof. Belar, župnik Podboj, dež. sodni nadsvetnik Šnedic, grof Barbo in veleposestnik Regoršek.« (Slovenec, št. 129., 5. junij 1908).

Kot je bilo že napisano, je bila novica leta, kateremu od lovecv je uspelo upleniti prvega petelina. Nasprotujoča si poročila pa so bila dobrodošla tudi za obračun s konkurenco. Zjutraj, 1. aprila 1908, je divjega petelina ustrelil župnik Jožef Šolar na Lipoglavu. To naj bi bil prvi uplenjeni divji petelin na Kranjskem tisto leto. Vendar je Slovenski narod poročal drugače – prvega divjega petelina naj bi ustrelil župan Ivan Hribar. Pri Slovincu so novico razglasili za napačno. Hribarjevega petelina ni nihče videl, župnik Šolar pa je svojega poslal uredništvu Slovence, kjer si je uplenjenega divjega petelina lahko vsakdo ogledal. Tako je prišel župan Hribar ob prvenstvo (Slovenec, št. 78., 4. april 1908).

Navdušena lovca na divje peteline sta bila kneza Hugo in Ernst Windischgraetz. Ponavadi sta peteline lovila v grajskem lovišču pri predjamski graščini (Slovenec, št. 114.; 22. maj 1891), v okolici gradu Bogenšperk (Slovenec, št. 97.; 30. april 1903) in v graščinskih planinskih loviščih. Na lov na divje peteline sta vabila lovske goste. Knezov lovski gost, župnik Podboj, je uplenil lepega starega petelina, dan poprej je enega ustrelil vrh Javornika nadlogar Hanusch (Slovenec, št. 103., 7. maja 1903).

Manj znano je, da je na lov na divje peteline na Kranjsko zahajal nadvojvoda Ferdinand. Leta 1904 je v lovišču gospoda Perlesa v Žireh ustrelil tri divje peteline (Slovenec, št. 91., 22. april 1904). Lova se je udeležil čez dve leti, zopet v občinskih

loviških občin Selce in Sorica, ki ju je imel v zakupu g. Perles. Na lovu se je nadvojvoda zadrževal pet dni, od 17. do 21. aprila. Po poročanju časopisa je bil srečen lovec, saj mu je v enem samem jutru uspelo ustreliti štiri peteline. V petih dneh je lovška družba uplenila dvanajst petelinov (Slovenec, št. 92., 23. aprila 1906). Zadnjič se je nadvojvoda v Ljubljano pripeljal z vlakom spomladi 1913 in se nastanil v palači namestnika deželnega glavarja, barona Lichtenberga. Nekajdnevni obisk na Kranjskem je izkoristil za lov na divje peteline, in sicer zopet kot gost gospoda Perlesa. Lov je bil uspešen, o lovskem uspehu so iz Žirov brzojavili tudi na uredništvo Slovence (Slovenec, št. 84., 14. april 1913).

Gostitelj nadvojvoda, gospod Perles, je bil zelo strasten lovec na divje peteline. V Slovincu so maja 1903 poročali, da je Perles v svojem lovskem okrožju ustrelil že stopetdesetega divjega petelina (Slovenec, št. 105., 15. maj 1903).

Lov na divjega petelina je bil od nekdaj povezan z lovskim turizmom. V časopisu so večkrat oglaševali oddajo odstrela divjih petelinov. V začetku maja 1906 zasledimo notico, da je gospodu E. B. iz Trsta uspelo ustreliti tri krasne divje peteline v težavnem lovišču nad Babjim zobom, s čimer je omenjeni gospod dosegel rekord v radovljiškem okraju (Slovenec, št. 106., 9. maj 1906).

Nekaj rekordov

Srečen lovec je bil g. Joža Goričar, zdravnik v Mozirju. 11. t. m. je na Mozirski planini v manj kot 15 minutah ustrelil dva divja petelina. Kraj sreče se imenuje Petelinjek (Slovenec, št. 116., 21. maj 1906).

Lovska sreča. Od Sv. Lovrenca nad Mariborom – 14. aprila navsezgodaj je Alfonz Pernat ustrelil dva krasna divja petelina. Tretjega je prepustil svojemu prijatelju, ki pa ga je zgrešil (Slovenec, št. 85., 16. april 1910).

Lov na divje peteline. Iz Slovenske Bistrice so poročali, da se je 30. aprila grof. dr. Ferdinand Attems udeležil lova v gozdovih graščine Bistrice na Pohorju ter je tisto jutro padlo več kot 40 škarjevcev, nekaj dni poprej pa tudi 4 divji petelini (Slovenec, št. 102., 6. maj 1913).

Redka lovska sreča. Iz Vrhnike poročajo: Josip Jelovšek je 11. t. m. zjutraj v revirju Podlipa ustrelil dva krasna divja petelina (Slovenec, št. 82., 13. april 1915, str. 5).

Ko je divji petelin v nevarnosti

Nekega popoldneva je v Rudniku pripodil velik jastreb krasnega divjega petelina prav do človeških bivališč. To je bil obupen beg pred grozno smrtjo. Končno je žival obnemogla in obstala, jastreb pa se je divje zakadil vanjo. V skrajnem trenutku je pritekel na pomoč neki dečko, ki je jastreba prepodil, petelina pa lepo sprejel v svoje varstvo in zaščito. Vsega spehanega, toda popolnoma nepoškodovanega je prinesel v Ljubljano, kjer je bilo poskrbljeno, da bo petelin še pel prihodnjo pomlad (št. 7., 10. januar 1912).

Povečan nadzor širjenja ptičje gripe v ZDA

Foto: M. Cerar – Diana

Letos je Ameriški kongres namenil kar 29 milijonov dolarjev za nadzorovanje širjenja ptičje gripe s ptičjimi selitvami. Ameriški kongres je namenil denar za ta namen, ker meni, da glede na to, da ni mogoče uravnati selitev, je pač hitro odkritje ptic, okuženih z virusom H5N1, najboljši pristop k hitremu ukrepanju preprečitve širitve te nevarne bolezni. Porabo denarja za te namene bosta nadzorovala oddelka za kmetijstvo in notranje zadeve, namenjen pa bo predvsem testiranju selitvenih ptic na vseh območjih ZDA. Testiranje najpogostejših ptic selivk (predvsem rac in gosi) je bilo že prej uvedeno v zvezni državi Aljaska, ki je tudi najbolj izpostavljena selitvenim potem ptic, predvsem iz Azije, kjer se je ptičja gripa tudi prvič pojavila.

S tako odobrenim denarjem naj bi financirali testiranje 50 do 100 tisoč iztrebkov ptic selivk, skupaj s 50 tisoč vzor-

ci vode, kjer so se zadrževale selivske ptice. Poleg tega bodo natančno pregledali tudi vse poginule ptice selivke, pa tudi nekatere divje gosi in race, ki jih bodo uplenili lovci. Takšno zbiranje vzorcev bo še posebno pomembno letošnje jesen, ko se bodo ptice selivke vračale z Aljasko in Kanade, kjer so gnezdirale letošnje poletje, so še povedali strokovnjaki. Vzorce bodo zbirali predvsem na glavnih selitvenih poteh (fotografija z glavnimi selitvenimi potmi je bila objavljena v Lovcu letošnje poletje).

Na Aljaski so do polovice letošnjega poletja biologi zbrali okrog 3.700 vzorcev iztrebkov ptic selivk (predvsem rac *Somateria mollissima* (vrsta morske race), in arktičnih divjih gosi – brant po angleško, latinsko *Genus branta*), ki so jih odlovili, ko so sedele na gnezdu in valile. Nobeden od zbranih vzorcev ni pokazal prisotnosti virusa H5N1, povzročitelja ptičje

gripe. V Evropi, kjer so že v lani ugotovili prisotnost virusa H5N1 pri selivskih pticah, so testirali več kot 45.000 divjih ptic. Tudi ptice, ki so priletele iz Evrope, so bile vse negativne, brez prisotnosti virusa ptičje gripe, čeprav so

priletele z območij, kjer so že našli tudi okužene mrtve ptice.

Upajmo, da bodo vsa testiranja prispevala k boljšemu razumevanju vloge ptic selivk pri širjenju ptičje gripe.

*Dr. Vojko Kavčič,
New York*

Generalna skupščina FACE izvolila nov Odbor

Sestavljajo ga regionalni predstavniki – Predsednik ponovno Gilbert de Turckheim

Devetega septembra 2006 se je okrog 50 predstavnikov nacionalnih lovskih organizacij in drugih nevladnih organizacij, ki so članice ali pridružene članice *Združenja evropskih lovskih zvez* (FACE), zbralo na Generalni skupščini, ki je bila v okolici Bruslja. Skupščina je bila prva po prenovljenem Statutu in pravih delovanj, ki so jih člani sprejeli v začetku leta. Po natančni razpravi in sodelovanju vseh sodelujočih, predvsem pa predsedujočega in predstavnikov Sekretariata, so udeleženci sprejeli vrsto sklepov, ki bodo prispevali k še uspešnejšemu delu FACE, ki zastopa okrog 11 milijonov evropskih lovcev.

Izvoljena je bila nova Uprava, sestavljena iz 14 članov, ki prihajajo iz 5 »velikih« držav* in iz 6 »biogeografskih« regij** Evrope. Odbor bo, kot demokratično izvoljeno telo znotraj FACE, sistematično poročal o delu in tematikah vsem 36 nacionalnim organizacijam članicam, zagotavljal bo tudi, da bo njihov odziv upoštevan pri sprejemanju politike in odločanju.

Številčno manjša Služba FACE, ki bo sestavljena iz 5 članov, bo delovala na vsakodnevem nivoju in v tesnem sodelovanju z bruseljskim Sekretariatom. Udeleženci Generalne skupščine so v nadaljevanju – z navdušenjem in s stoječimi ovacijami – ponovno izvolili **Gilberta de Turckheima** (Francija) za predsednika FACE. Izvolitev je bila tudi posledica njegovega uspešnega vodenja FACE v zadnjem obdobju in povečevanju vloge FACE pri zaščiti biološke raznovrstnosti in uspešnega ter zaupanja vrednega dela tudi v prihodnje.

Generalna skupščina je za pridruženega člana sprejela *Evropsko združenje trgovcev z orožjem*, AECAC. Razprava se je osredotočila tudi na aktualno iniciativo Trajnostni lov, na delo FACE Evropskem parlamentu, sodelovanje z javnostjo, pomembnost ozaveščanja javnosti o vlogi trajnostnega lova za upravljanje z naravnimi viri in razvojem podeželja. Sodelujoči so pozdravili tiskovino Letno poročilo, ki jo je za Generalno skupščino FACE izdal Sekretariat in je letos prvič na voljo širši javnosti. Letno poročilo je objavljeno na internetni strani FACE (www.face-europe.org), v tiskani obliki pa jo je mogoče naročiti pri Sekretariatu.

Po FACE Letter – M. K.

Člani FACE – Uprave za obdobje 2006–2009

Predsednik: **G. de TURCKHEIM** (Francija)

Generalni blagajnik: **J. GARDINER** (UK)

Podpredsedniki:

***J. BORCHERT** (Nemčija), **G. BANA** (Italija), **P. FUZIES** (Francija), **A. GUITERREZ LARA** (Španija), **J. SWIFT** (UK)

****T. MOLAND** (skandinavska regija), **D. CROFTON** (atlantska regija), **R. DZIECIOLOWSKI** (baltska regija), **M. LIPKA** (osrednja regija), **C. MIHAYLOV** (jugo-vzhodna regija), **N. PAPANODIMAS** (sredozemska regija)

Generalni sekretar: **Y. LECOCQ**

Člani FACE – Službe:

G. de TURCKHEIM, J. GARDINER, J. SWIFT, N. PAPANODIMAS in **Y. LECOCQ**.

Na kratko iz tujega tiska ...

Norveška: Norveški osrednji statistični urad je sporočil, da so v tej državi leta 2005 uplenili okroglo 36.000 losov, kar je približno 750 živali manj kot leto poprej. Število je manjše zaradi manjšega odstrela v južnih pokrajinah, medtem ko se odstrel povečuje v severnih predelih države. Med uplenjenimi živalmi je bilo 34 % telet, 28 % enoletnih živali, 18 % 2- in večletnih losjih krav ter 20 % 2- in večletnih bikov. Na Norveškem se odstrel losov večja že približno od leta 1970. Tako so v letih 1952 in 1972 na leto uplenili povprečno 6.200 losov, največ losov pa je bilo uplenjenih leta 1999, in sicer 39.400. V tej državi poteka lov na lose v obdobju od 25. septembrom do 31. oktobra in se ga je minulo leto udeležilo 57.900 lovcev od skupno 191.000, kolikor jih je registriranih v državi.

(Pirsch, 18/2006)

Italija: Veliko je bilo že slišati lo medvedu Brunu, ki je v letošnji pozni pomladi prišel v Nemčijo in bil pozneje, 26. 6., zaradi povzročene škode in strahu prebivalstva tudi odstreljen. Mati omenjenega medveda je medvedka Jurka, ki je bila v okviru projekta ponovne naselitve rjavega medveda v Alpe (1999–2002) v Trentino pripeljana iz Slovenije. Tedaj je bilo iz Slovenije pripeljanih in izpuščenih v naravo 7 samic in 3 samci. Prav medvedka Jurka naj bi bila med vsemi izpuščenimi medvedi najmanj plašna in naj bi se zato najmanj bala ljudi. Tudi obema mladičema – samcema, poleženima leta 2004, je medvedka domnevno privzgojila manjši strah od ljudi. Tako je Brunov brat, samec JJ2, leta 2005 prišel v Švico na območje Engadina, kjer je pogrešan že od septembra tega leta. Zato so se odločili medvedko Jurko odloviti, jo ponovno opremiti z GPS ovratnico in jo s pomočjo stalne spremljave odganjati proč od ljudi, da bi ji na tak način ponovno vcepili strah pred ljudmi. Medvedko Jurko, ki letos vodi 3 mladiče, so ob bližnjem srečanju z ljudmi ustrelili z gumijastim šibrenim nabojem, ki je v povezavi z bolečino medvedko res prestrašil. Od tedaj naprej naj bi bila Jurka celo med najbolj plašnimi medvedi v par-

Foto: Foto Spring – MB

Ameriška bizona

ku. Sicer pa je bilo leto 2006 najbolj plodno v obdobju trajanja projekta, saj 3 medvedke vodijo skupno 8 mladičev.

(Pirsch, 18/2006)

ZDA: Oblasti v zvezni državi Montana so se odločile izdati več lovnih dovolilnic (licenc) za lov na ameriške bizone (*Bison bison*). Tako so za obdobje 90 dni, kolikor časa je dovoljen lov na bizone (od 15. novembra do 15. februarja), izdali 140 dovolilnic, od katerih jih je 16 rezerviranih izključno za Indijance. Na vsaki dovolilnici sta natančno določena območje in čas lova. Oblasti so dovolile odstrel 95 bikov in 45 krav ter telet. Za domače lovce stane dovolilnica 150 US\$, za tujce pa 750 US\$. V minulem letu je bilo med 6.200 zainteresiranih lovcev razdeljenih vsega 50 dovolilnic za lov na bizone. Tako so prvič po 15. letih uplenili 40 bizonov. Vendar pa je bilo za to treba najprej spremeniti lovski zakon. Dovoljeno je loviti samo divje in prostostoživeče bizone, ki predvsem pozimi zapustijo območje narodnega parka Yellowstone. Dandanes številčnost bizonov v tem parku ocenjujejo na več kot 3.500 živali, čeprav naj bi bil življenjski prostor primeren za največ 3.000 bizonov. V ZDA je poleg v zvezni državi Montana

lov na bizone dovoljen še v državah Aljaska, Arizona, Južna Dakota, Utah in Wyoming.

(Pirsch, 18/2006)

Kanada: V kanadski zvezni državi Yukon so zaradi premajhnega števila uplenjenih bizonov podaljšali lov na gozdne bizone (*Bison bison athabasciae*). Doslej so lovci uplenili vsega 68 bizonov, čeprav je bilo izdanih več kot 200 dovolilnic za lov. Številčnost gozdnih bizonov ocenjujejo na več kot 1.300 živali, pri čemer naj bi stopnja letnega prirastka znašala okoli 20 %. Biologi ocenjujejo, da se številčnost teh živali prehitro večja in da bodo zato začeli ogrožati druge velike rastlinojede, kot sta ameriški severni jelen karibu in los. Lov na bizone je kljub njihovi velikosti razmeroma zelo zahteven. V preteklosti so bizoni živeli predvsem v južnih predelih province, zdaj pa so se zelo razširili tudi v osrednje predele. Po podatkih pristojnih zveznih organov naj bi življenjski prostor dolgoročno lahko preživel okrog 500 bizonov na površini približno 4.000 km², kar pa je zdaj precej preseženo. V Kanadi gozdne bizone lahko lovijo izključno domači lovci s stalnim prebivališčem v Yukonu.

(Pirsch, 18/2006)

Romunija: Romunske oblasti so zaradi vedno večjih težav z rjavimi medvedi ponovno dovolile spomladanski lov na to vrsto. Medvedi, predvsem v Karpatih, čedalje pogosteje obiskujejo naselja in ogrožajo premoženje ter celo vdirajo in hlevi in hiše. V kratkem času so napadli in poškodovali 8 ljudi. V Romuniji strokovnjaki ocenjujejo številčnost medvedov na 7.000 živali. Oblasti pa so za lovsko leto 2006/07 dovolile odstrel 300 medvedov. V jeseni traja lovna doba od 15. septembra do 31. decembra, spomladi pa od 15. marca do 14. maja. Številčnost volkov v državi ocenjujejo na 4.400 živali, od katerih jih je v lovskem letu 2006/07 dovoljeno upleniti 500 v času od 15. septembra do 31. marca.

(Pirsch, 19/2006)

Švica: Po podatkih pristojnih oblasti naj bi v tej alpski državi živeli najmanj 4 volkovi. Prvi naj bi živel v kantonu Wallis, kjer je v 1 mesecu pokončal 27 ovc, kar zadostuje določilom, po katerih je sedaj kanton s soglasjem državnih oblasti dovolil odstrel lokalnim lovcom. Drugi volk naj bi od leta 2002 naprej živel v bližini Graubündna. Letos je zaradi uspešnih zaščitnih ukrepov pokončal vsega 4 ovce. Naslednji je volk v območja Simplona, katerega prisotnost so prav tako prvič ugotovili leta 2002, in je letos doslej pokončal 3 ovce. Četrti pa je volk v območja Val Bedretta, ki je tam prisoten od decembra 2003 in je letos prav tako pokončal 3 ovce. Tega volka je februarja minulo leto streljal krivolovec, vendar je volk očitno strelno rano preživel, saj ga vidvajo ponovno.

(Pirsch, 19/2006)

Litva: V tej državi je po dveletni popolni prepovedi lova na lose samce (bike) lov na to vrsto ponovno dovoljen. Sezona lova na bike traja od 1. septembra do 1. novembra, medtem ko traja sezona lova na losja teleta in krave od 1. oktobra do 31. decembra. Letos je dovoljen odstrel skupno 200 losov.

(Pirsch, 19/2006)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Kako bežijo minute, ure in dnevi ... Še leto, mozaik iz toliko dni, še to mine prav hitro! Pa zajemaj, kolikor gre ali morda vseeno samo po malem, neustavljivi čas človeku kar zleze med prsti. V hitenju si komaj še kdaj uspeš najti čas, da postaneš in se v miru spomniš zgodb, spletajočih se skozi življenje. Da jih uspeš nekako oteti pozabi.

Večino lovskih zgodb ponavadi nekateri lovci nosimo kar v sebi; nič kaj radi jih ne trosimo naokoli. Kdo ve, zakaj ... Morda je za to kriv prav način njihovega nastanka: tista samotna odmaknjenost lova? Včasih pa o njih vseeno le izvedo lovcu najbližji; morda lovčev prijatelj, lovski tovariš ... Le redko se o njih sliši zunaj domačega kraja, pa še tam se ne ve več natanko: kateri lovec da je streljal, kdaj resnično, da je tisto padlo ... In koliko da je parožkov pravzaprav bilo v

Tudi na Požganem me lovška pot že leta vodi mimo takšnih ostankov. In o lovskih zgodbah nekoga, ki ga tam ni mogoče več srečati, sem dolga leta lahko le ugibal. Včasih sem si vse po vrsti predstavljal, kako da je bilo. Na preži sem v jutranji meglici kar slutil prežečega lovca. In od prav tam nekje se je kdaj pod večer zaslišal tudi pok ... Pa vendar sem se v golem ugibanju leta in leta le – motil ...

Nekaj let nazaj je bilo ... Pred šolo sem čakal na otroka. Počasi, korakoma, sem ter tja, sem se trudil spomniti dni, ko sem tudi sam še drgnil hlače v klopeh, in to prav v tisti, strah vzbujajoči beli zgradbi. A drevesa ob poti do šole žal ni bilo več, da bi mi bile njegove skrivenčene veje v pomoč; gotovo je bilo že staro in je moralo pasti. Še velika skala z markacijo je bila nekomu v napoto! Namesto prostornega šolskega

se odprla vrata v temen hodnik. Cele vrste mogočnih trofej sem si predstavljal tam notri, s pogledom sem kar plaval po hrapavih jelenjih rogovjih z ostrimi parožki na vrhu; po svetlečih se, živo nagačenih pticah ... Vse dokler me ni ustavil vreščeci glas: »Ponovi za mano!« In že sem rdel pred vsem razredom, nevedoč za snov, ki smo jo jemali. Zato sem moral stokrat napisati v zvezek, da se Zemlja vrti od zahoda na vzhod. Poleg maminega podpisa sem dobil še pripis: »Drugič ga dajte pa še za ušesa!«

V tistih šolskih letih sem včasih na jesen, v času skupnih lovov, iskal med množico lovcev vedno veder obraz **Dušana de Gleria**. Kjer je bil on, je bil med lovci smeh, tam je bila vedno dobra volja. Ko sem pozneje tudi sam začel zahajati v gozd, se tam nisva nikoli srečala. Le redko sem namreč zašel za Lom in na Požgano, kjer vem, da je imel Dušan svoj 'lovski rajon'. Vedno pa sem ga

LOJZE SKVARČA

Oteto pozabi.

rogovju? So si pa, lovske prigode, med seboj povečini podobne. Le kraj in čas nastanka sta ponavadi druga; in druga je seveda tudi glavna oseba, lovec.

Ponavadi nas na lovsko doživetje spominjajo trofeje, razporejene po steni lovske sobe. Redkeje, pa vendar: kos trhle, napol zlomljene veje – mogoče je bil tistikrat neuspešen zalaz. Morda je to kamen, kos odkrušene skale – ta, se ve, največkrat spominja na zgrešenega gamsa! Res raznotere reči prinašamo lovci domov in jih potem nekaj časa prestavljamo iz kota v kot, s police na polico. Vse dokler končno ne obstanejo v kakšnem spodnjem predalu odmare. Da te lahko čez leta, ko ponovno odpreš predal, prav tista reč spomni ...

Najbolj skrivnostne, najbolj v meglo zavite lovske prigode pa so tiste, na katere spominja le še s koncem zarjavelega žeblja pritrjeni ostanek lovske preže sredi nemega gozda. In na kaj vse lovec pomisli, ko v mraku stopa blizu okostja preperele lestve, ležeče med grmovjem kraj zarasle gozdne čistine!?

dvorišča je zdaj tam eno samo parkirišče. Tudi širok, živo pisan dimnik na desni, mi je begal spomin. Šolska okna, kot da so nova ... Vseeno se mi je, prav v odsevu njihovih stekel, v nekem trenutku zazdelo, da vidim znano mi podoba: z vrhovi dreves nazobčano obzorje onkraj kotline!

Prav tja, skozi velika okna razreda, mi je tudi takrat pogosto uhajal pogled! Na vrhove hrastov in smrek, pod katerimi smo si vsako poletje postavljali nove kočice. Na vrhove bukev in hoj, med debli katerih sem se tista leta srečaval s prvimi skrivnostmi tamkaj živečih. In nasproti velikega šolskega dvorišča, se spominim, je stal velik kozolec ... Glej ga, pred mano je še! In poleg njega, za ograjo je bila hiša ...

In spominjam se, nekako tam med drugo, včasih tretjo uro pouka je bil čas, ko je ponavadi lovec prihajal domov. Z lova! Pozorno sem mu vselej sledil z očmi, ko je k zidu naslonil svojo puško. Nato je počasi, previdno snel s hrbta tudi nahrbtnik in odklenil. In potem so

imel za lovca, ki prinaša z lova domov toliko trofej, da jih nima po stenah več kam postavljati! In tudi kadar sem ga še pozneje srečeval ob njegovi hiši, kjer me je vsak dan vodila pot, sem v njem še vedno videl velikega, strastnega lovca. Prav tak se mi je zdel, pravi lovski starosta, kakršnega sem se ga spominjal še iz šolskih dni. In zdelo se mi je celo, da sem se z odraščanjem spreminjal le sam, on pa je ostajal vedno enak.

A glej: prav takrat je nekdo zapeljal mimo mene na dvorišče ter vstopil v hišo. »Glej ga, lovec, prav on!« In kot v tistem spominu iz šolskih dni so se za njim zaprla vrata temnega hodnika! »Ko bi mogel kdaj res videti vse tiste trofeje!« sem razmišljal sam pri sebi. »Prav gotovo jih nikoli ne bom zbral toliko kot on! Le eno ubogo srnjačje rogovje imam! Pa še tisto leži, kdo ve že kje ...«

Vtem sem se spomnil, da se je nekoč priimek 'de Gleria' pojavil v starih zapisih. »Saj res, kaj nisem že dolgo želel tudi od njega dobiti potrdilo o tem? Torej, razlog več za obisk, in to še na večer

Foto: L. Skvarča

tistega dne!« sem nazadnje sklenil prav odločno.

»Dober večer, je Dušan doma?« sem pozdravil gospo na vratih. Sprva me ni prepoznala, a vsaj nekoliko zelena obleka me je vendarle izdala.

»A, lovec. Kar naprej!«

In že sem stopal prek hodnika ter navzgor po stopnicah. Toda glej: zidovi prazni – le tu in tam slika! Vse do kuhinje, kjer me je za veliko mizo pričakal sogovornik. Zaman sem na stenah iskal rogovja z ostrimi parožki, zastonj sem gledal, kje bi se prikazala jata živo nagačenih ptic.

Tistega večera je beseda tekla o lovu. Dušan je že kar takoj na začetku ponosno dejal, da je pri njih lov, pač 'že od nekdanj doma'! In tisto omembo priimka 'de Gleria', mi je potrdil že takoj na začetku; tam naj bi bil omenjen prav njegov ded. Že daleč nazaj, nekako tam v drugi polovici devetnajstega stoletja, je še kot mlad fant prišel iz Italije. Pri Tollazziju, že takrat daleč naokrog znani gostilni in trgovini, se je izučil za trgovca. Še mlad se je Dušanov ded poročil z vdovo nekdanjega trgovca in se tudi ustalil v kraju.

Bil pa je tudi lovec. Na mizo je kmalu priromala velika zelena mapa in Dušan mi je pokazal shranjene fotokopije rokopisa iz daljnega leta 1887. Tisto leto je bil namreč ustanovljen takratni *Logaški lovski klub*. Prav Dušanov ded je bil kot ustanovni član tudi vpisan na prvem mestu društva! V stari, umetelni pisavi je bilo razbrati pravila in dolžnosti lovcev, ki so jih sklenili ob ustanovitvi. V rokopisu mi ni ušlo, kako naj bi lovci dosledno gojili 'koristno divjad' in pokončevali vso 'škodljivo zverjad'. Tudi Dušanov oče Anton, mi je pripovedoval naprej, je bil zagret lovec. Menda sta prirejala love, ki so se jih udeleževali tudi zelo 'imenitni gostje'.

Že od malega jima je sledil na lov seveda tudi Dušan. Že leta 1938 se je tudi on vpisal v Logaški lovski klub. Kot bi bilo včeraj, je živo pripovedoval, kako je že kot šestnajstletnik uplenil lisico, ki pa mu je potem pobegnila čez takratno državno mejo. Zato jo je šel iskat kar v Italijo. Tudi on se je izučil za trgovca, saj so imeli doma trgovino. Ukvarjal pa se je še z mnogimi drugimi rečmi: s kuhanjem brinja, nabiranjem zelišč in kar nekaj časa celo z izdelavo

zobotrebecv. Le-ti niso šli preveč v promet in so nazadnje nekaj časa celo kurili z njimi.

Iz njegovega pripovedovanja sem zvedel, da je veliko truda vlagal v gojitev divjadi in izobraževanje mladih lovcev. S fotografij, ki jih je bila kmalu polna miza, je bilo tudi videti, koliko lovskih prireditev so imeli v lovski družini. Marsikatero od njih, na kar je bil videti Dušan še posebno ponosen, je pripravil prav on. Skupaj z očetom je bil tudi eden glavnih pobudnikov gradnje lovske kočice za Lomom. Za kočico, ki je še sedaj ponos logaškimi lovci, so takrat de Glerievi prispevali kar nekaj gradbenega materiala, lesa in tudi 'lovskih delovnih ur'. Na sicer še črno-belih fotografijah je bilo vedno najti tudi Dušana, in sicer vse od postavitve temeljnega kamna pa do njenega odprtja!

Pri njih so, kot se za prave lovce spodobi, imeli tudi lovske pse. Tudi sam sem se prav dobro spomnil njegovega koker španjela. Družba lovskega psa je bila zanj vseskozi nepogrešljiva. Pozneje, ko ni več toliko hodil na lov, si je nabavil celo majhnega pudlja, da mu le ni bilo dolgčas.

Z družino in prijatelji so de Glerievi veliko hodili tudi v planine, o čemer je pričalo kar nekaj družinskih albumov. Še posebno pozorno mi je pokazal fotografije s Triglava, kamor se je povzpел skupaj z očetom, in to že v njegovih zelo poznih letih! Tudi počitnice so de Glerievi pogosto preživljali v hribih, največ na Uskovnici, na kar je spet spominjala vrsta fotografij.

Ob taki 'lovski debati' je čas prehitro mineval, med pogovorom pa mi je pogled še naprej uhajal proti zidovom. Zato nazadnje kar nisem mogel brez vprašanja: »Ja, kaj pa vaše trofeje? Kje jih hranite?« Pa mi je Dušan pojasnil, da je bilo še v stari de Glerievi hiši zares veliko trofej; hiše že kar nekaj časa ni več. Vendar pa vse tiste trofeje niso bile njegove, bile so očetove in dedove. Trofejne divjadi, mi je pripovedoval, on ni prav rad streljal. Nekoč se mu je namreč pripetilo, da je ustrelil srno, pa je od nekod vekajoče priteknel še mladič. In da je takrat v mladičevih očeh videl solze ...

Domov grede sem ves čas premišljeval le, kako sem se mogel o tem lovcu toliko časa tako motiti. In še tista Dušanova nesrečna prigoda, o kateri mi je nazadnje pripovedoval, kot bi me hotela na nekaj spominjati! Kot bi bil nekaj podobnega nekoč doživel tudi jaz sam! Zaman sem okrog sebe iskal nekaj, kar bi mi med potjo domov pomagalo otepi spomin! V temnih gozdovih Gradišča, ki so se v poznem večeru temnili pred menoj, ni moglo biti nič takšnega. Nekje tam daleč zadaj v pobočjih Raskovca in Sonč klanca, ki pa ju je v tistem večeru

zastirala svetloba mesta za hrbtom, se je zares moralo nekaj podobnega zgoditi tudi meni! Nekaj, kar je bilo tudi pri meni morda krivo, da nisem mogel nikoli postati tisti pravi lovec; da zdaj tudi sam, tako kot Dušan, divje živali najraje le opazujem tam, kjer so, v naravi. Kot bi tisto prekrito ležalo pod obilico doživljajev zadnjih nekaj let – zlepa se ni hotelo otepi!

Tudi doma sem še kar nekaj časa nestrpno postopal po hiši, hodil sem in tja, kot bi nekaj iskal. Ves čas sem pogledoval le po stvarih, ki sem jih prinesel s sabo skozi vse svoje selitve; vedel sem, da mora biti med njimi tudi tisto ... Vse dokler nisem nazadnje obstal pred odprtim predalom, v katerem je bilo natrpano vse tisto, kar ni za zavreči.

In v rokah mi je, kot bi ga prav iskal, obstalo srnačje rogovje! »Ostermanov kalič, 15. 7. 1987,« je s črnim pisalo prek bele čelnične kosti. Kar nekaj časa sem tako stal in nepremično držal rogovje v rokah. Z iztegnjenimi, zdaj okornimi prsti proste roke sem uspel skoraj v celoti pokriti rogovje srnjačka: vse od rož pa do vrhov kratkih parožkov. Pod dlanjo sem otipal hrapave grbice, po katerih so se mi nekoč, tipaje gor in dol, tolikokrat sprehajali moji še otroški prsti! In tudi besed sosedu, stricu Rudija, lovca, sem se ob tem naenkrat spomnil: »Ej, fente, fente, muoje ... Ma le kaj boš z rogmi?«

In pred menoj se je jasno prikazala zgodba še iz otroštva! Kar videl sem se: kratkohlačega poba, kako drvim navzdol po prašni cesti Sonč klanca. Kar naenkrat, ovinek pred mano, prek ceste steče

srna. Pa saj ne teče, niti ne skače – prav nekam čudno se zaganja! Kolo vržem za cesto in že se prebijam skozi gosto leščevje ter praskajoče trnje ob cesti.

»Srňjak! Srňjak!« me še bolj podžge, ko na glavi živali zagledam par ogromnih rožičev. Vsakič pa, ko ga skoraj že dohitim, se spet dvigne v nekaj kratkih skokih. Za njim pa ves čas, sem ter tja, opleta ena zadnjih nog. Že se ga, daleč naprej iztegnjenih rok, skoraj dotaknem; že skoraj zgrabim za rogovje, pa mi spet odskoči! Šele po nekaj časa trajajočem preganjanju prek visokih trav in grmičja, ko le uvidim, da mi srňjaka ne bo uspelo ujeti, se spomnim: »Pa saj mora srňjaka hudo boleti, ko skače s to polomljeno nogo! Zagotovo zelo trpi!?!«

Pa mi pride takrat, kdo ve od kod, na misel ideja, da bi ga bilo treba rešiti muk! In obenem sem se tudi spomnil na soseda, strica Rudija: »Le kdo drugi bi to bolje storil? Ponj torej!« A stric Rudi se je, ko sem ves zadihan prisopihal okoli vogala, sredi vročega poletnega dopoldneva komaj pustil motiti. Nazadnje sem ga le pregovoril, da je sedel na svoj 'moped' in kmalu sem mu v oblaku prahu že sledil nazaj pod obronke Sonč klanca.

»Tam je bil,« sem mu na daleč pokazal z roko. Toda tam je ostalo le še prazno ležišče v krogu poležene trave. Ukazal mi je, naj stopim vstran in počakam na mestu. On pa se je, držeč puško v rokah, kmalu izgubil za gostim grmovjem.

Čakal sem tam, čakal in čakal ter poslušal. Že je stric Rudi napravil po dolini krog, nato je šel mimo mene že v drugo in slišal sem, da se spet vrača. Nič!

Obrnil sem se proti dnu doline, tja, kjer je bila tista lokev, v kateri smo si kdaj naložili pupke. Kar se mi je zasvetilo doli v kotanji, skrito v travi, nekaj rjavega. Stopil sem korak, dva naprej in že sem zagledal nekaj korakov pred sabo ležati srňjaka. Prav skoraj do mojih stopal je od njega visela – mrtva noga! Še bolj sem iztegnil vrat in opazil, da sta se ob telo pritisnjena uhlja vseeno nekoliko premaknila. In velike, temne oči so gledale vame. V njihovem lesku sem tistikrat opazil, kot bi se v njih nekaj zalesketalo, kot bi se v temnih očeh utrnula solza ...

S strani sem slišal prihajati tudi lovca. »Nič ni. Nič!« sem gluh od napetosti še uspel slišati. »Ni ga! Pojdiva. Pojdiva domov, stric Rudi! Ni ga ...« Vse to sem želel reči, da bi strica Rudija odvrnil od nameravanega dejanja, pa sem se bal, da ne bi splašil pred sabo ležeče živali.

Takrat pa je srňjak, kar sam od sebe, naenkrat skočil ...

Dušan de Gleria, starejši (1923–2002), na vrtu pred svojo hišo v družbi s psičkom. Tudi polhanje je bilo Dušanu v veliko veselje in s fotografije, ki mi jo je za objavo prijazno odstopila gospa Minka de Gleria, je razvidno, da je bila tisto leto dobra polharska sezona. (Fotografija je iz družinskega albuma družine de Gleria.)

Foto: M. Rovšček – Diana

Pristojnosti OZUL

(po ZDLov-1 in podzakonskih aktih) in njihovo delovanje – OZUL je lovška organizacija (člen 64 ZDLov-1)

OZUL ni društvo in ni član LZS. OZUL je obvezno združenje, ki kot lovška organizacija združuje pravne osebe. Določbe ZDLov-1 in podzakonskih aktov OZUL smiselno in po vsebini opredeljujejo kot pravno osebo, čeprav ti viri ne podelijo izrecnega statusa pravne osebe OZUL.

Upravljalci z lovišči in lovišči posebnega namena so v Republiki Sloveniji za dejavnost lovstva registrirane pravne osebe, ki se morajo zaradi trajnostnega gospodarjenja z divjadjo združevati v OZUL (člen 4/6 in člen 67 ZDLov-1).

Lovske organizacije, torej tudi OZUL, imajo po zakonu predpisano sodelovalno dolžnost pri ustanovitvi LUO, LPN in lovišč (člen 6 do 8 ZDLov-1).

OZUL ima po zakonu opredeljeno vlogo in sodelovanje pri načrtovanju upravljanja z divjadjo, in sicer pri dolgoročnem načrtu LUO, pri letnem načrtu LUO in pri letnem načrtu lovišča ter LPN (člen 12 do 17 ZDLov-1).

Dodatno to področje podrobneje ureja še veljavni Pravilnik o vsebini načrtov upravljanja z divjadjo (Ur. list RS, št. 111/2005).

Po določbi 3. odstavka člena 16 ZDLov-1 upravljalci lovišč v sodelovanju z OZUL in Zavodom smotno razdelijo v letnem načrtu LUO določene ukrepe med posamezna lovišča in LPN.

Na podlagi 4. odstavka člena 21 ZDLov-1 OZUL v sodelovanju z Zavodom opravljajo v javnem interesu letne preglede odstrela in izgub za presojo pravilnosti opravljenega načrta odvzema divjadi. To OZUL izvajajo kot javno pooblastilo. Naloge OZUL se financirajo iz prispevkov upravljavcev lovišč (člena 22 in 23 ZDLov-1). Še podrobneje pa to področje delovanja OZUL opredeljuje Pravilnik o evidentiranju odstrela in izgub divjadi (Ur. list RS, št. 120/2005).

Tudi pri kontroli, evidenci odstrela in izgub divjadi je poudarjena vloga OZUL. Po členu 45/2 ZDLov-1 mora upravljavec lovišča o odvzemu (odstreli ali izgu-

bi) medveda, volka ali risa najpozneje v 24 urah obvestiti OZUL, le-ta pa mora o tem čim prej obvestiti vse druge upravičence za lov v LUO. Po členu 46/2 ZDLov-1 morajo upravljalci zaradi zagotavljanja stanja in razvojnih trendov populacij vrst divjadi v rokih, določenih z letnimi načrti LUO, posredovati komisiji LUO (ki deluje znotraj OZUL) trofejne liste in materialne dokaze o opravljenem odstrelu in izgubah, podrobnejše delo komisije pa je predpisano s Pravilnikom o evidentiranju in odstrela izgub divjadi. Čeprav zakon na enem mestu govori o komisiji LUO (za evidentiranje opravljenega odstrela in izgub – člen 46 ZDLov-1), pa je povsem jasno, da gre za dejavnost OZUL, dejavnost v javnem interesu in kot javno pooblastilo (člen 21/4 in člen 22 ZDLov-1).

Po določbah člena 66 ZDLov-1 ukinitiv lovske družine lahko predlaga tudi OZUL, morebiten ostanek aktivnih sredstev ob ukinitvi LD pa pripade OZUL oziroma Zvezi.

Nosilna določba za dejavnosti OZUL oziroma njegovih organov pa je določba člena 67 ZDLov-1.

Temeljne pristojnosti (taksativno naštetje po zakonu) so:

- urejati stvari strokovne in upravljaljske narave članov združenja v povezavi z divjadjo in lovstvom v njihovem imenu in za njihov račun,
- usklajevati stvari strokovne in upravljaljske narave do državnih organov in Zavoda ter do Zveze,
- organizirati letne preglede odstrela in izgub za presojo pravilnosti uresničene načrta odvzema divjadi v sodelovanju z Zavodom,
- pripravljati izhodišča za pripravo letnih načrtov v posameznih loviščih,
- druge naloge, ki jih sprejme zbor upravljavcev.

»Druge naloge« iz alineje pa so lahko le tiste, ki so v neposredni ali posredni povezavi z nalogami iz prvih štirih alinej oziroma naloge, ki sodijo v sklop trajnostnega gospodarjenja oziroma upravljanja z divjadjo.

V naštetih povzetkih gre za neposredno pristojnost in za neposredno vlogo OZUL. OZUL pa imajo tudi posredno vlogo oziroma posredne pristojnosti, vse vezano na ZDLov-1 in podzakonske akte in povsod tam,

kjer zadeva upravljavce, lovišča, divjad, lovstvo.

Poleg zakonskih in podzakonskih virov so za delovanje OZUL oziroma za opredelitev njihovih pristojnosti pomembna tudi Pravila OZUL kot avtonomni pravni vir, pri čemer morajo biti Pravila OZUL v skladu s Pravilnikom o OZUL (Ur. list RS, št. 62/2006). Navedeni Pravilnik predpisuje tudi postopek evidentiranja OZUL pri MKGP, hkrati pa vsem OZUL kot obveznim združenjem upravljavcev oziroma kot lovskim organizacijam daje še določene pomembne vsebine (žig, transakcijski račun, zastopanje in predstavljanje OZUL, razpolaganje z denarnimi sredstvi in drugimi sredstvi, odgovornost za obveznosti OZUL ...).

Primarni partnerji OZUL so upravljavci lovišč in lovišč s posebnim namenom ter Zavod. Na relaciji med OZUL in LZS je tako imenovana strokovno-sodelovalna dolžnost, saj Zveza sodeluje z državnimi in strokovnimi organi v zadevah, ki se nanašajo na lovstvo in upravljanje z divjadjo, OZUL pa morajo usklajevati stvari strokovne in upravljalske narave do državnih organov, Zavoda in Zveze (člena 66 in 67 ZDLov-1).

OZUL, LZS in Zavod niso v nobenem odnosu podrejenosti ali nadrejenosti. V vseh primerih so samostojne lovske organizacije, ki jim ZDLov-1 zapoveduje sodelovalno dolžnost. Kako in na kakšen način se takšna sodelovalna dolžnost konkretizira v praksi, pa je prvenstveno odvisno od pravilne uporabe in razumevanja ZDLov-1 ter podzakonskih aktov.

V Republiki Sloveniji je ustanovljenih vseh 15 OZUL, ki jih določajo zakoniti predpisi. Ustanavljanje OZUL je potekalo skoraj dve leti, od začetka 2005 pa do zdaj. V začetku leta 2006, ko je bila ustanovljena že večina OZUL, je začela delovati tudi Koordinacija OZUL, ki je neformalna, posvetovalna, usklajevalna in delovna oblika poenotene dela vseh OZUL. Doslej so bili že trije sestanki Koordinacije. Vsakokratni koordinator je tudi gostitelj in sklicatelj Koordinacije, zadolžen za sklic in vodenje seje, predlaganje dnevnega reda in sklepov ter njihovo realizacijo, pisanje zapisnika. Vseh treh sestankov Koordinacije (v Zahodno visoko-kraškem, Novomeškem in Gorenjskem LUO) se je udeležila večina predsednikov OZUL (od 9 do 12), ki so soglasno sprejemali pomembne

sklepe za delovanje OZUL, torej za upravljavce lovišč in LPN. Na sestankih Koordinacije sodelujejo predstavniki Zavoda kot sodelovalni partnerji, na zadnjem sestanku na Gorenjskem pa sta bila posebej vabljeni in navzoča tudi predstavnik LZS (**Bogdan Mahne** in **Darko But**), zaradi dokončnega dogovora o programu LISJAK, zlasti v tistem delu, ki pri gospodarjenju z lovišči in divjadjo zadeva upravljavce lovišč. Skupno je bilo ugotovljeno, da je program LISJAK napredoval do stopnje, ko bo uporaben tudi za vnose podatkov, kot jih od upravljavcev lovišč in LPN terjajo omenjeni podzakonski akti oz. pravilniki. Sprejet je bil tudi strateški dogovor, da se bo sodelovanje OZUL in LZS okrepilo

in da se bodo sestankov Koordinacije po načelu vzajemnosti ter po potrebi udeleževali poleg predstavnikov ZGS tudi predstavniki LZS. Enaka zaveza velja tudi za LZS, kjer naj bi predsedniki OZUL našli sogovornika z organom LZS, ki pa še ni konkretno opredeljen.

Neformalna Koordinacija se je tako pokazala kot koristna in potrebna oblika povezovanja OZUL, ki lahko preraste tudi v formalno povezavo – Združenje OZUL v RS, kar pa bo treba urediti z ustreznimi dogovori in akti. Ali bo temu tako, bosta pokazala čas in razvojna praksa delovanja OZUL.

*Anton Šubic,
predsednik OZUL
gorenjskega LUO*

LISJAK: odvzem divjadi iz lovišča

Modul **Odvzem iz lovišča** je bil pripravljen že lani s ciljem, da bi poenostavili vodenje evidence odvzema. Več kot 100 LD ga je že uporabljalo, Koroška lovska zveza pa je tudi – kot edina – na njegovi podlagi opravila kategorizacijo. Letos so bile opravljene obširnejše spremembe, ki so posledica:

1. sprejetja novega **Pravilnika o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovskoupravljalnem območju**,
2. »čiščenja« vseh podatkov, ki jih omenjeni pravilnik ne zahteva ter
3. zaradi vključevanja novih kategorij uporabnikov v informacijski sistem (Zavod za gozdo-ve Slovenije, lovska inšpekcija, OZUL).

Večina sprememb je bila opravljena z enkratnim posegom v program, o čemer so bili vsi, ki imajo dostop v LISJAK, obveščeni ob prijavi v program. Sicer pa je sprememba programa zajemala popravke na naslednjih področjih:

1. **vodenje evidenčnih knjig,**
2. **postopek vnosa načrta odvzema,**
3. **uskladitev šifrantov vrst odvzema,**
4. **vnos in zaključevanje podatkov o odvzemu ter**
5. **postopek izvedbe kategorizacije.**

Evidenčne knjige odvzema so tri. Omenjeni pravilnik sicer določa dve knjigi, in sicer:

- **evidenčno knjigo odvzema velike divjadi**, v kateri ni sprememb in
- **evidenčno knjigo odvzema male divjadi**, v katero se poleg sedanjih vrst vpisujejo tudi vsi plenilci oz. zveri (jazbeci, lisice, kune ...). Tako so vsi upravljavci lovišč morali preštevilčiti dotedanje vnose, in sicer po kronološkem zaporedju odvzema. Tudi pri mali divjadi je predvideno, da se odstrel lahko vpisuje količinsko. Količinski vpis je pogojen z vrsto lova (skupinski lov – vpis količine, kot uplenitelj pa skupinski lov). V takem primeru se za geokordinate in kraj odvzema vnese lokacija zbirališča/zbornega mesta. Za individualni lov (lisica, kuna ...) se vpisujejo posamezni osebk in uplenitelj.

Ob tem pa so izpadle nekatere vrste divjadi, ki se posameznemu upravljavcu lovišča dodeljujejo z odločbo (medved, volk, ris, kormoran ...). Zato je uvedena nova evidenčna knjiga – **knjiga odvzema zavarovanih vrst divjadi**, v katero se lahko poleg prej naštetih vrst vpisujejo tudi izgube drugih zavarovanih vrst divjadi (vidra, dihur ...). Slednje je namenjeno izključno za evidentiranje izgub, saj je v nasprotnem primeru podatek o najdbi za kakršne koli

prihodnje analize trajno izgubljen. Za divjad, katere odstrel je bil odobren z odločbo, morajo upravljavci lovišča pri posamezni živali vpisati številko odločbe o odstrelu.

Posamezno evidenčno knjigo odvzema je mogoče izpisati pod **Odvzem iz lovišča – Evidence – Evidenčna knjiga odvzema**.

Postopek vnosa načrta odvzema

Uveden je dokumentarni sistem načrtovanja odvzema. Ob pripravi letnega načrta lovišča v začetku koledarskega leta posamezni upravljavec lovišča pripravi svoj načrt odvzema divjadi in ga zaključi. Enako kot upravljavci ga na podlagi analize odvzema v prejšnjih letih in posledično izravnave le-tega pripravi tudi OZUL, ki ga prav tako zaključi. Po uskladitvi načrta odvzema OZUL-a s pristojnim ZGS tajnik OZUL-a načrt uskladi. Šele usklajeni načrt se prikazuje na izpisih realizacije. Ker pa mora biti vsem OZUL dana možnost popravkov in sprememb načrtov, ki so posledica dogajanja v naravi, jih lahko popravljajo s poznejšimi popravki. Posamezni upravljavec ima vseskozi vpogled v vse faze načrtovanja, s čimer je zadoščeno tudi načelu transparentnosti poslovanja. Načrt odvzema je viden pod **Odvzem iz lovišča – Načrt odvzema**.

Uskladitev šifrantov vrst odvzema

Uskladitev je bila potrebna zaradi manjših neskladij med podzakonskimi predpisi iz minulega leta. V tej različici smo jo skupaj z ZGS, opravili z novimi kombinacijami vrst odvzema (npr.: v prejšnji različici programa smo imeli *sanitarni odstrel*, vendar ni bilo podatka, zaradi česa je bil opravljen sanitarni odstrel. V tej različici pa lahko izberemo odstrel in pod *vrsta bolezn* izberemo *nosni zolj* ali pa *poškodba*. Iz šifrantov smo izbrisali *obstrelitev in odlov*.

Vnos in zaključevanje podatkov o odvzemu

Na ravni koordinacije OZUL-ov je bilo dogovorjeno, da se vnos podatkov o odvzemu vpisuje **do 5. v tekočem mesecu za prejšnji mesec**. Vnosi se sproti zaključujejo, saj mora biti številka vnosa v LISJAK enaka kot številka vnosa v ročni evidenčni knjigi odvzema.

Pravilnik tudi določa, da je treba ZGS **trimesečno poročati o opravljenem odvzemu**. To je bilo urejeno na dva načina. Prvi je v tem, da imajo načrtovalci na rav-

Foto: H. Oršenič – Diana

Sicer pa navajam dodatno razlago za nekatera polja, katerih nazivi so usklajeni z novim pravilnikom:

Datum in ura odvzema:	Zapis se vnaša v obliki dan/mesec/leto presledek ura:minuta
Kategorija divjadi:	Kategorija se določi po internem pravilniku (A, B).
Biološka masa:	Teža divjadi z glavo in nogami; kot ločilo se vnese vejica.
Transportna masa:	Teža divjadi brez glave in nog; kot ločilo se vnese vejica. Pri divjih prašičih je transportna masa enaka biološki.
Masa rogovja:	Teža rogovja v gramih; tehtanje se opravlja ob zaključku koledarskega leta na interni kategorizaciji – razen lovskega turizma.
Ocena trofeje:	Ocena trofeje v točkah; ocenjevanje se izvaja na interni kategorizaciji – razen lovskega turizma.
Št. izjave usposobljene osebe:	Je številka napotnice / etikete po starem.
Št. pooblaščenih oseb:	Je registrska številka poobl. preglednika divjačine po starem.
Uplenitelj – gost:	Priimek in ime lovskega gosta. Lovski gosti se vnašajo prek menija <i>Članstvo – gost</i> . Podatki o lovskih gostih so poslovna skrivnost lovške družine.
Uplenitelj član:	Če je naveden gost kot uplenitelj, se v polju uplenitelj – član izbere član, ki je gosta vodil.

ni območnih enot ZGS neposredni vpogled v trenutno realizacijo odvzema. Drugi pa je v tem, da bo upravljavec lovišča dokumentarno zaključil podatke po izteku trimesečja – podoben način kot velja za načrte odvzema (npr. za prvo trimesečje do 5. aprila, za četrto trimesečje pa 5. januarja).

Postopek izvedbe kategorizacije

Za izvedbo kategorizacije je delno popravljen izpis pod zavihkom **Odvzem iz lovišča – kategorizacija**. Poleg že opravljene družinske kategorizacije bo do konca leta pripravljena še kategorizacija, ki se opravi na ravni LUO. Postopek kategorizacije bo potekal na naslednji način:

– skozi meni **družinska kategorizacija** bo lahko upravljavec lovišča med 1. 1. in 15. 1. za minulo leto vpisoval podatke o starosti, masi rogovja in trofejnih točkah. Za potrebe katego-

rizacije bo izpisal potrebne obrazce – npr.: seznam srnjakov – lanščakov. Podatke na izpisu bo primerjal s številom levih spodnjih čeljusti in rogovjem, številom trofejnih listov ter številom zapisnikov o izgubi oz. potrdil VHS. Število se mora ujemati; – v času od 16. 1. do 5. 2. se opravi **kategorizacija v LUO**. Za potrebe izvedbe bo omogočeno popravljanje vseh podatkov, ki se vodijo o posameznem osebk, ter izpis popravljenih podatkov. Pripravljeno bo tudi tvorjenje zapisnika (vnos podatkov o zapisnikarju, predstavnikih lovišča, komisiji LUO in opombah predstavnikov ali komisije);

– po končani kategorizaciji bo OZUL pripravil zaključek, v katerem bo vso divjad prestavil v status **zaključena kategorizacija**. S tem podatkov ni več mogoče popravljati. Tako usklaje-

ni podatki o odvzemu se nato programsko »izvozijo« in v digitalni obliki predajo ZGS.

Seveda pa so omogočeni tudi nekateri neposredni izpisi prek **Odvzem iz lovišča – Evidence**.

Trenutno so pripravljene trije, in sicer:

- **izločitve in stanja divjadi** (obrazec iz letnega načrta lovišča),
- **evidenčna knjiga odvzema** in
- **trenutna realizacija odvzema** (izpis realizacije na dan izpisa).

Dodatni izpisi se bodo pripravljali v naslednjem letu. Za tiste, ki so bolj veščji dela z *Excelom*, pa smo ponudili možnost filtriranja podatkov na meniju **Odvzem iz lovišča – pregledi**. Namreč: v izbirnih poljih lahko s kljukico izbirate podatke, ki jih želite prikazovati oz. analizirati. Velja načelo, da so podatki urejeni po prvem izbranem polju. Prav tako lahko postavljate »filtre« na posamezna polja (npr.: če želite izpisati le izgube srnjadi, v polju divjad izberite *srnjad* in v prvem polju *vrsta odvzema* izberite *bolezen*, v drugem pa drugo).

Pri dosedanjem delu opazimo nekatere napake. Načelno velja, da se:

- **datum** vpisuje v obliki dan / mesec / leto (presledek) ura : minuta ter
- **mase** ter **točke** vpisujejo z decimalno vejico.

Vsem uporabnikom predlagam, da se sprotno seznanjajo z navodili za delo, ki so objavljena v LISJAKU pod **Podpora – Navodila**. Le-te tudi **sproti urejamo**.

V kratkem bo za vse upravljavce lovišč aktiven modul **Lovske škode**, ki uvaja manjšo spremembo pri ocenjevanju škode od divjadi. Za potrebe inventur/popisov stanja pa bo do konca leta aktiviran še modul Lovsko-tehnični objekti. Podrobnejši opisi bodo objavljeni v nadaljevanju.

Darko But

Državno prvenstvo LZS 2006 v streljanju na premično tarčo

LZS je tudi letos razpisala in pripravila državno prvenstvo v streljanju na premično tarčo – **bežečega merjasca**. To je izredno zanimiva disciplina v lovskem streljanju in tudi ena izmed strelskih disciplin, ki so odlična vaja za lov (predvsem za pogone na divje prašiče).

V nedeljo, 17. septembra letos, je v organizaciji **LD Slovenj Gradec** potekalo državno prvenstvo LZS v streljanju na premično tarčo – bežečega merjasca.

Tekmovanje se je začelo ob 9. uri z otvoritveno slovesnostjo, na kateri so udeležence pozdravili starešina LD Slovenj Gradec ter tudi predsednik Koroške Lovske zveze **Dušan Leskovec**, župan Mestne občine Slovenj Gradec **Matjaž Zanoškar** in predstavnik LZS **Brane Kurnik**.

S svojo prisotnostjo je tekmovanju izkazal posebno čast župan Mestne občine Slovenj Gradec, saj je bilo tekmovanje tudi del organiziranih športnih in kulturnih prireditev ob prazniku Mestne občine Slovenj Gradec.

Strelišče, na katerem je potekalo letošnje prvenstvo, je tekmovalcem že dobro znano, saj je bilo na tem strelišču državno prvenstvo LZS organizirano že lani.

Dan pred prvenstvom je ves čas uradnega treninga vztrajno deževalo, vendar so domačini tekmovanje vseeno dobro pripravili in izvedli, za kar veljajo članom LD Slovenj Gradec vse čestitke in pohvala.

Tekmovanje v streljanju na premično tarčo – bežeči merjasec je potekalo po znanih pravilih za to disciplino lovskega streljanja,

Foto: B. Kurnik

Najboljši trije posamezniki v streljanju na premično tarčo

pri čemer je dovoljena uporaba optičnih namerilnih naprav (strelni daljnogled do 12 x povečave) ter uporaba vseh pušk kalibra .22 l r., skupna teža puške in namerilne naprave pa ne sme presežati 5 kg. Vsi nastopajoči so tekmovali z dvema preizkusnima streloma in z 20 strelji v tekmovalni seriji (zaradi tehničnih težav samo počasni teki v času 5 sekund).

Kljub slabemu vremenu so bili doseženi odlični rezultati, čemur je botrovalo predvsem dejstvo, da je tekmovalje potekalo samo v počasnih tekih. Po prvem delu tekmovanja so najboljši tekmovalci streljali še končno ali finalno serijo. Za uvrstitev v finale je bilo treba pristreljati rezultat 155 krogov. Razlike med finalisti so bile majhne, saj jih je ločilo le nekaj krogov, zato je bilo streljanje v končni seriji še posebno zanimivo. V tem delu tekmovanja so se zlasti izkazali tekmovalci celjske območne lovske zveze, ki so streljali zelo zanesljivo in prepričljivo zasedli vsa prva mesta. Prav odlični rezultati in kar nekaj novih mlajših obrazov med tekmovalci kaže, da je precejšnje zanimanje za to lovsko-strelsko disciplino, vendar primanjkuje tovrstnih strelščev v Sloveniji.

Po končanem tekmovanju sta predstavnik LZS **Mitja Kersnik** in predsednik Koroške Lovske zveze **Dušan Leskovec** najboljšim razdelila pokale in nagrade, ki jih je zanje pripravila LZS.

Vsi udeleženci prvenstva LZS so si bili enotnega mnenja, da je treba s takimi tekmovanji nadaljevati in to strelsko disciplino promovirati po vsej Sloveniji, saj je izredno zanimiva in za lovsko organizacijo tudi pomembna.

Brane Kurnik

Rezultati tekmovanja v Slovenj Gradcu:

EKIPNO:

- SK ZLD - CELJE** 508 točk
(J. Kustura, A. Šekoranja, J. Žohar)
- ZLD LJUBLJANA** 436 točk
(M. Sterle, A. Erjavec, L. Pavlovič)
- LZ KOROŠKE** 433 točk
(T. Hain, L. Travner, E. Sidar)

POSAMEZNO

- Janez KUSTURA**
(SK ZLD - Celje) 354 točk
- Jure ŽOHAR**
(SK ZLD - Celje) 342 točk
- Dušan ŽEHELJ**
(SK ZLD - Celje) 335 točk

- Samo VONČINA**
(LZ Koroške) 327 točk
- Anton ERJAVEC**
(ZLD Ljubljana) 314 točk
- Leopold TRAVNER**
(LZ Koroške) 307 točk

Odslej dragocena učila

Lovska in ribiška inšpekcija Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je Lovski zvezi Slovenije s sklepom dodelila v hranjenje kože povoženega medvedjega mladiča in troje rogovij jelenov. Medvedek, težak 8 kilogramov, je bil povožen 7. 5. 2005 na območju LD Ribnica, rogovja jelenov pa so bila uplenitljem zaplenjena zaradi nepravilnega odstrela. Lovska zveza Slovenije je financirala prepariranje medvedka pri znanima preparatorjema **Tonetu**

in vilnim generacijam učencev pri poglobljenem spoznavanju narave. Poleg za učence zanimivega in privlačnega medvedjega mladiča so dragocen učni pripomoček tudi tri rogovja jelenov. Dva jelena sta bila namreč pomotoma odstreljena kot enoletnika ali lanščaka (dejansko pa sta bila v tretjem letu starosti). Oba sta imela rogovje še v fazi razvoja. Na enem od rogovij je bil mah prepariran, z drugega pa je bil odstranjen, tako da si bodo učenci lahko s pomočjo preparatov lažje predstavljali in razumeli razvoj rogovja ter njegovo obarvanje po očiščenju mahu. Tretje rogovje dopolnjuje razvojno zgodbo prvih dveh, saj je rogovje zgodaj odstreljenega jelena, ki je že očistil mah z doraslega rogovja in komaj začel z barvanjem.

Pohvale vredna je razumna odločitev naše lovske inšpekcije, da kožo medveda in rogovja (na

njih so ostale tudi evidenčne plombe inšpekcije), kar je bilo zaplenjeno zaradi nepravilnega odstrela (odstrel v lovopustu oz. sankcija zaradi odstrela, ki ni bil v skladu s potrjenim letnim načrtom), namesto uničenja dodeli v hranjenje osnovni šoli, kjer bodo služili kot učni pripomočki.

G. Bolčina

60 let LD Mirna

Pred lovskim domom v Zapužah smo 3. junija letos mirnski lovci praznovali 60 let delovanja naše LD. Dogodek smo združili s praznikom KS Mirna in vsakoletnim srečanjem upokojencev.

Ustanovni člani **Lovske družine Mirna** so 19. 10. 1946 s takratnim Okrajnim izvršilnim ljudskim odborom Trebnje podpisali zakupno listino. Zakupna doba je trajala do 31. 3. 1952, letna zakupnina pa je bila določena na takratnih 774 dinarjev za lovišče, ki je bilo veliko 3.054 ha. S poznejšimi dogovori med Občino Trebnje in LD Mirna sta se spreminjali zakupnina pa tudi velikost oziroma meja lovišča.

V začetku junija 1946 se je na ustanovnem sestanku zbralo osem lovcev: **Franč Ajdišček** s Stana, **Darij Berce** z Mirne, **Franjo in Marko Bulc** z Mirne, **Franč Grdin** iz Doline, **Alfonz Gregorčič** z Gomile, **Marjan Jenko** iz Ljubljane in **Franč Rozman** s Cirknika. Izvolili so starešino Franja Bulca, tajnika Darija Berceta in blagajnika Franca Grdina. Prekaljeni predvojni lovci so se že na tem sestanku dogovorili, da bodo skrbeli za lovišče, pravičen lov in gojitev divjadi. Dogovor spoštujemo in udeležamo tudi dandanes.

Zdajšnji člani smo ponosni na biserno pot družine, saj smo v šestih desetletjih opravili ogromno dela, predvsem pa ohranili skoraj vse vrste divjadi. Številčnost nekaterih vrst se je celo nekajkrat povečala. Treba je vedeti, da v tem obdobju intenzivno gospodarjenje s kmetijskimi površinami in industrija nista bili prijazni naravi in divjadi v njej. Ob umnem lovskem gospodarjenju smo člani skrbeli tudi za društveno, družabno in športno-rekreativno dejavnost.

Spomladi 1973 smo se odločili za nakup brunarice, ki jo je prodajalo GG Kočevje in od Kmetijske zadruga Trebnje odkupili parcelo, na kateri smo začeli graditi našo kočjo. Preizkušnja tovarštva je bila za vse člane

Foto: B. Leskovic

Predsednik LZS Bogdan Mahne izročja ravnatelju OŠ Dušana Muniha iz Mosta na Soči, Branku Loncnerju, dermoplastični preparat medvedka. Dogodku so prisostvovali tudi sodelavec pri urejanju kabineta Martin Rovšček – Tinki, lovski inšpektor Jernej Marolt, vodja Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Igor Simčič, Dušan Jug in Gregor Bolčina.

in **Roku Hafnerju** ter vse dodeljene preparate, skladno z določili sklepa inšpekcije, posredovala v hranjenje Osnovni šoli Dušana Muniha z Mosta na Soči kot dopolnitev zbirke učil kabineta biologije. O vse pohvale vrednih, predvsem pa uspešnih prizadevanjih te osnovne šole, ki so pripeljala do tako bogato opremljenega kabineta za pouk biologije, smo že nekajkrat pisali v glasilo Lovec. Novi eksponati živali, ki tudi živijo v okolju blizu šole, so pa manj pogoste in jih je zato posledično tudi težje pridobiti, bodo odslej služili kot učni pripomočki učiteljem in šte-

POPRAVEK

V članku O. Bakala, *LD Lendava sodi med najstarejše v LD v državi* (Lovec, 10/06, str. 493), je objavljen nepravilen podatek, da so bili rekordni čekani merjasca iz tega lovišča ocenjeni z 216 CIC točkami. Na ta podatek, ki presega celo svetovni rekord za merjaščje čekane, se je oglasilo nekaj ocenjevalcev trofej in povedalo, da to ni mogoče. Po naknadnem preverjanju dokumentacije za te čekane se je izkazalo, da so čekani merjasca iz LD Lendava dejansko ocenjeni s **116 CIC točkami**. Za pomoto se opravičujejo avtorju Osteju Bakalu in javnosti.

Uredništvo

trda in zahtevna, vendar smo jo odlično prestali. Ob velikem odrekanju lovcev in z znatno pomočjo podjetij, ustanov in posameznikov smo odprtje lovskega doma proslavili 10. junija 1979. Spodbudne besede in pohvale nam je ob odprtju izrekel tudi takratni predsednik LZS **Rado Pehaček**.

Na srečo smo imeli v vodstvu LD vedno funkcionarje, ki so se trudili za čim boljše odnose in sodelovanje s sosednjimi družinami. Že pred tremi desetletji smo na našo pobudo »združili« šest LD v »Mirnski bazen« z jasnim ciljem: uspešnejše gospodarjenje z divjadjo in poglobljeno prijateljstvo med lovci. Z leti smo se navzven še bolj odprli in navezali prijateljske stike s hrvaško LD Srna iz Velike Gorice pri Zagrebu. Prijateljstvo je prekinila zadnja vojna. Še vedno gojimo pristne lovske odnose z

no sodelovanje se je zahvalil Osnovni šoli Mirna, Krajevni skupnosti, sosednjim LD ter lastnikom gozdov in kmetijskih zemljišč. Vse prisotne je povabil na ogled lovske razstave, ki so jo prizadevni lovci pripravili v prostorih lovskega doma.

Dušan Skerbiš, predsednik KS Mirna, je vsem krajanom čestital za praznik, lovcem pa za naš jubilej in poudaril zelo dobro sodelovanje, za kar so nam podelili priznanje. Čestitkam so se pridružili tudi predstavniki sosednjih LD ter pobratene LD, kar so nekateri dopolnili s spominskimi darili.

Mirnski lovci smo ponosni na člane, ki so v tem obdobju uspešno delovali v višjih organih lovske organizacije. Eden najzaslužnejših za slovensko lovstvo je prav gotovo soustanovitelj in prvi starešina naše LD **Franjo Bulc**, ki je bil skoraj trideset let

60 let LD Pogorevc

»Na Kavnikovem vrhu poje ta dva, na Cajgarju adn (eden), na Polovcu dva, v Jedlovčke frate adn (eden), pri Mačjem koritu pa kar štirje«. Takšen je bil pogovor med lovci, ki so se zbrali malega travna Pri Kovaču v Javorju daljnega leta 1946. Zbrali so se, da bi ustanovili LD. V zgodnjih jutranjih urah pa so najbolj zavzeti za lov odšli še na zasliševanje velikega petelina. Zbrali so se kmetje iz Javorja ter delavci iz Črne in Žerjava. Večina med njimi so bili že lovci v stari Jugoslaviji – tako smo jo pač imenovali.

Pavel Fortin, Anton Glančnik, Andrej Havnik, Janez Jelen, Šimon Kompan – Jedlovčnik, Jože – Pepi Kompreg, Marko Krajnc, Gregor Krivec, Filip Naveršnik, Ivan Potočnik – Kovač, Ivan Pečovnik – Juvan, Janez Sagonečnik, Alojz Simetinger in Franc Šibolt. Navzoča sta bila še **Silvester Obretan – Permanski** in **Alojz Simetinger ml.**, ki se takrat nista včlanila. Zaposlena sta bila pri gozdni upravi. Delavci in uslužbenci gozdne uprave pa so takrat sami lovili na določenih delih lovišč, ki so jih pozneje dodelili LD.

V vodstvo družine, kot so takrat imenovali UO, so bili izvoljeni: starešina Anton Glančnik, gospodar Andrej Havnik, tajnik Ivan Potočnik in blagajnik Alojz Simetinger. Ustanovljeni družini so dali ime LD Črna – Javorje. Meja lovišča je po grobem opisu potekala po KO Ludranski vrh, Javorje, Jazbina in del Zg. Razbora od Slemenca do Suhodolskega mlina. Leta 1948 so nastale spremembe: predele lovišč, kjer so lovili delavci gozdne uprave, so dodelili LD. Meje lovišč je v sodelovanju z lovci določil OLO (Okrajni ljudski odbor) Slovenj Gradec in LD izdal odločbe. Zaselek ali KO Ludranski Vrh je bil dodeljen LD Bistra, Zg. Razbor do vodovpadnic LD Podgorje, naši LD pa na hrib Pogorevc. Takrat smo tudi spremenili ime iz LD Črna – Javorje v LD Pogorevc. Toliko iz spomina in pripovedovanja brata Lojzija, ki je še edini med lovci, ki so takrat sestankovali Pri Kovaču, in očeta, ki je bil prvi starešina LD, ko se je preimenovala v LD Pogorevc.

Za kraj praznovanja 60-letnice smo si izbrali kočo Krivec, ki stoji ob južnem pobočju Uršlje

gore s krajevnim imenom Jazbina. Na praznovanje smo povabili: kmete, žene pokojnih članov, predstavnika KLZ, predstavnike sosednjih LD, vse lovce in druge krajanje. Za kratek kulturni program so poskrbeli rogi iz LD Muta in pevci Okteta LD Peca Mežica. Rogiste in pevce so poslušali tudi planinci na vrhu Uršlje gore. »Na Peco bi šel, ta mi je bila najbolj všeč,« mi je ob srečanju dejal znanec iz Prevalj.

Starešina **Marko Jelen** je pozdravil vse navzoče in obudil spomin na opravljeno delo, na 60-letno prehojeno pot naše LD. »Lovili smo in delali: krmne njeve, priprava krme za zimsko krmljenje, solnice; za nami in pokojnimi člani so ostali kilometri stez, krmišča, preže, redno vzdrževanje istih, čiščenje opučenih travnikov in pašnikov. To so dela, ki smo jih in jih še redno opravljamo. Opravljenim delom pa naj dodam gradnjo koč Krivec in obnovo koč Dukles, postavljene v idiličnem okolju samega hriba Pogorevc. Prva obnova je bila po letu 1950, za tem več obnov, kot smo to imenovali, bolj vzdrževalna dela: podi, dimnik, streha, obloga sten, barvanje ipd., za tem pa temeljita obnova od temeljev do strehe. Največ fizično težavnega dela pri obnovi in vzdrževanju je bilo vedno spravilo materiala, saj do koč vodi le gozdna steza in je ves potreben material potoval v samokolnici ter na ramenih lovcev. Nekaj besed in spominov pa namenimo tudi koči Krivec, kjer smo se danes zbrali. Pričetek je bil z nakupom hiše – bajte, katere lastnik je bil Franc Krivec. Odločili smo se za novogradnjo in ko je bila kočica že v zaključni fazi, smo staro bajto porušili. Opravljeno je bilo veliko delo, veliko delovnih ur, prevozov, odrekanja, prosjačenja in finančnih težav. Ostalo pa je ime Pri Krivecu.«

To je kratek povzetek govora starešine, ki je na koncu še dodal: »Ponosni smo, da je bil gams, katerega roglji so bili državni prvak, uplenjen v naši LD, uplenitelj pa je bil pokojni **Gregi Krivec**.« Za tem je starešina podelil priznanja nekaterim članom za opravljeno dolgoletno delo v LD, in sicer za: dolgoletne funkcije, kinologijo, delo v lovišču in pri kočah. Plaketo KLZ nam je predal predsednik **Dušan Leskovec** ter v pozdravnem govoru pohvalil delo naše LD na področju gojitve divjadi in druga dela.

Mirnski jubilarji (junij 2006)

LD Javornik - Postojna, s katero smo se pobratili septembra 1984. Organizirali smo tudi precej strokovnih ekskurzij, izletov in predavanj ter tri zelo odmevne lovske razstave. Naši odlični strelci prinašajo medalje in pokale od vsepovsod, kar je sad dolgoletnega udejstvovanja v lovskega strelstvu.

Zelo dobro sodelujemo z lastniki kmetijskih zemljišč in gozdov, pa tudi s Krajevno skupnostjo in drugimi organizacijami ter društvi. Tako kot številni člani je tudi družina prejela za neutrudno delo več priznanj in odličij. Že leta 1982 je LZS družino odlikovala z redom za lovske zasluge II. stopnje, ob letošnjem jubileju pa nam je priznanje izročila tudi Krajevna skupnost.

Na slovesnosti je številne prisotne pozdravil starešina **Stane Smolič** in v nekaj stavkih predstavil poslanstvo lovcev. Za vzor-

tudi na čelu ZLD Novo mesto, dolga leta tudi član IO LZS in predsednik Kinološke zveze Slovenije ter član predsedstva Kinološke zveze Jugoslavije. Še višje se je kot lovski funkcionar povzpел njegov sin **Marko Bulc**, ki je bil poleg funkcij v organih ZLD NM in LZS (član UO in tajnik) tudi član UO in predsedstva v LZ takratne Jugoslavije, od leta 1972 do 1980 pa je bil predsednik LZ SFRJ. V tem času je bil tudi podpredsednik CIC (Mednarodnega sveta za lovstvo in varstvo divjadi), v letih 1980 do 1983 pa so ga izvolili za predsednika CIC, kar je sploh najvišji položaj v svetovnem lovstvu.

Že v obširni publikaciji, ki smo jo izdali ob 50-letnici LD, je Marko Bulc zapisal: »Pravijo, da kdor ima uspešno preteklost, ima tudi prihodnost. Naj bo tako tudi z Lovsko družino Mirna!«

Dušan Zakrajšek

Omenil je tudi lovski zakon in dejal: »Tovariši lovci, bodimo složni, da bo obveljala naša misel, naša prizadevanja za ohranitev lovske organizacije takšne kot je, ki pa jo s trudom lahko še izboljšamo.« Potem so pozdravne besede, lepe misli in želje o plodnem delu ter sodelovanju, kot je bilo že doslej, izrekli še starešine: LD Jamnica **Maks Oserban**, LD Prežihovo **Tone Navodnik**, LD Peca **Pavel Strelblovnik**. Skupna nota ali misel vseh pa je bila: Ostanimo lovski tovariši, združeni v skrbi za naravo, divjad, rastlinstvo, za čisto okolje, da krajino ohranimo zanamcem. Izogibajmo se imperialističnim težnjam za spreminjanje mej in povzročanje netovariških odnosov med lovci.

Proslavo smo sklenili s pesmijo, nadaljevali pa s prosto zabavo.

Milan Simetinger

60 let LD Kobilje

Ob jubileju so lovci bogatejši za novo hladilnico

Pred 60 leti je bila ustanovljena LD Kobilje. Lovske dejavnosti na območju sedanje LD Kobilje so potekale že pred 2. svetovno vojno, in sicer v obliki lovov zakupnikov in podzakupnikov, za kar so pisni dokumenti. V tistih časih je bilo lovišče veliko 1.830 ha in bogato predvsem z malo divjadjo; največ je bilo poljskih zajcev in poljskih jerebic.

Sredi petdesetih let prejšnjega stoletja so se v LD zgodile velike spremembe: razpuščena in ustanovljena je bila LD Dobrovnik. Skupna LD Dobrovnik, ki je vključevala člane zelene bratovščine iz Kobilja, je delovala vse do leta 1992, ko so člani zelene bratovščine iz Kobilja sklenili na novo ustanoviti lastno LD Kobilje.

Osrednje praznovanje ob 60-letnici LD je bilo v nedeljo, 20. avgusta 2006, pri lovskega doma LD Kobilje. Praznovanje in visoka obletnica sta dokaz, da v Občini Kobilje lovstvo nima samo bogate preteklosti, temveč tudi svetlo prihodnost. Sicer pa je bila ta lovska organizacija izpostavljena številnim zgodovinskim preizkušnjam in težavam ter ne nazadnje tudi lepim lovskim dogodkom. Doživela je številne spremembe, združitve, razdružitve, novo organiziranost, a je kljub temu ostala zvesta svoji

temeljni dejavnosti: bila je v korist narave in ljudi. V teh desetletjih delovanja so se lovci izkazali kot dobri in odgovorni gospodarji ter veliko naredili za ohranitev naravne dediščine in še posebno divjadi. Lovci LD Kobilje so opravili na tisoče prostovoljnih delovnih ur, saj so skrbno uredili in opremili lovski dom, skrbeli za lovišča in divjad, tovariško sodelovali z drugimi lovskimi družinami. V Občini Kobilje je lovska dejavnost postala sestavni del skupnih prizadevanj za varstvo narave, a žal včasih zaradi nenačrtovanih posegov v prostor onesnažena.

Zaradi vedno strožjih in zahtevnejših pogojev gospodarjenja ter izvajanja strožjih zakonskih predpisov, tudi glede sprejema in oddaje uplenjene divjadi, so morali kobiljski lovci po odprtju lovskega doma začeti razmišljati o ureditvi nove hladilnice. Tako so v celoti prenovili ekonomsko

Ob jubileju 60-letnice LD Kobilje je zbranim spregovoril starešina Jože Seršen.

zgradbo lovskega doma in pozneje v njej uredili hladilnico za sprejem in oddajo uplenjene divjadi. Le-ta zdaj ustreza vsem standardom veterinarsko-prehrambenih predpisov. Lovci so zgradbo uredili tako, da imajo možnost tudi razkosavati meso divjadi za lastne potrebe. Projekt nove hladilnice so gradili po fazah in ga dokončali v štirih letih. Naložbena investicija je ocenjena na 6 milijonov tolarjev, pri čemer so pri gradnji levji delež vložili v obliki prostovoljnega dela.

Sicer pa LD Kobilje uplenjeno divjad posreduje v nadaljnjo predelavo prek svojih uradnih odjemalcev, vedno večji del pa odkupijo lovci sami za lastne potrebe.

Člani LD Kobilje so 20. 8. 2006 proslavili svojo 60-letnico.

V zadnjem obdobju treh let se je na področju lovstva pripravljala in sprejemala ter naposled uveljavljala nova lovska zakonodaja, ki ne samo lovcem, ampak tudi vsem drugim uporabnikom prostora nalaga številne nove in zahtevnejše naloge glede ohranjanja naravnega okolja. Tudi novi zakon ZDLov-1 med drugim predvideva plačevanje koncesij za upravljanje z lovišči, velikost lovišč pa mora po novem zakonu obsegati najmanj 2000 ha. To določilo zakona je do določene mere »prizadelo« tudi sedanjo LD Kobilje, saj jim je »zmanjkalo« približno 70 ha lovne površine. Pri reševanju jim je na pomoč priskočila LD Prosenjakovci, ki jim je odstopila v upravljanje več kot 50 ha svojega lovišča. Nasprotno pa LD Dobrovnik ni pokazala razumevanja, saj od njih niso dobili soglasja za 20 ha potrebne lovne površine. Kljub prizadevanjem so dosegli cilj: Vlada Slovenije jim je s svojo uredbo le dodelila lovišče, s katerim upravljajo zdaj.

LD Kobilje po svojih najboljših močeh in finančnih zmožnostih vodi aktivno politiko preprečevanja škode od divjadi na kmetijskih površinah in odpravljanju posledic le-te. Lovci se zavedajo, da je škoda od divjadi v sedanjih, zelo zaostrenih razmerah kmetovanja dodatna obremenitev za pridelovalce, ki pa bi se morali zavedati, da vse škode le ni mogoče preprečiti. Vse primere poškodovanja kmetijskih površin člani LD Kobilje poskušajo reševati čim bolj strpno in v duhu soglasja pri poravnavi škode. Lovska organizacija in strokovnjaki iščejo nova in vedno učinkovitejša sredstva za preprečevanje vseh vrst škode, ki pa so pogosto kratkotrajna in z omejenimi učinki.

Poleg nalog, ki jih LD Kobilje nalagajo lovski in etični predpisi, LD Kobilje aktivno deluje tudi na področju ohranjanja lovskega izročila in običajev, razvija lovski turizem, pri čemer omogoča lov na divjad domačim in tujim lovcem. LD Kobilje nudi na voljo svoj lovski dom za manjšo odškodnino za osebna praznovanja ali družinske praznike ter druga srečanja. LD Kobilje si prizadeva za dobro sodelovanje z vsemi občani Kobilja.

Ob jubileju so se praznovanja LD Kobilje udeležili tudi člani LD Prežihovo - Kotlje na Koroskem, LD Prosenjakovci in lovski prijatelji iz sosednje Madžarske in Avstrije. Praznovanja se je udeležil predsednik IO OZUL Pomurja **Janez Štotel**, iz ZLD Prekmurje sta se jubileja udeležila **Anton Bensa** in **Aleksander Beer**. Videli smo tudi direktorja Zavarovalnice Triglav **Rudija Cipota** in župana Občine Kobilje **Pavla Nemeta**. Vsi omenjeni so LD čestitali ob njeni 60-letnici obstoja in delovanja.

Za kulturni utrip so poskrbeli Prekmurski lovski rogisti in Lovski oktet LD Prežihovo - Kotlje.

Bojan Žerđin

LD Podlehnik - 60 let

Osrednja prireditve, proslava ob 60-letnici te LD, se je začela že dopoldan s kulturnim programom in nagovorom starešine LD Podlehnik **Viktorjem Svehnikom**, slavnostni govornik pa je bil **Emilijan Trafela**.

Začetki LD segajo v leto 1945, ko so začeli nekdanji slovenski zakupniki zbirati okrog sebe krajanje, ki so imeli veselje do lova

in divjadi ter so po zaselkih ustanavljali začasna lovska društva. Odlok iz 5. septembra 1945 je določal, da je dovoljeno loviti le z lovsko dovolilnico. Naslednje leto, leta 1946, je bil sprejet Začasni zakon o lovu, ki je divjad opredelil kot ljudsko dobrino in določil, da lovišča lahko dobijo v zakup le lovske družine (LD), ki jim pripada tudi divjad. Na površini zdajšnjega lovišča so delovale tri LD, ki so 10. oktobra 1946 skupaj ustanovile enotno, zdajšnjo Lovsko družino Podlehnik.

V začetku je bilo le 9 članov in za prvega starešino so izvolili **Ignaca Sekelška**, za namestnika pa **Antona Trafelo**. Leta 1950 sta se formalno združili žetalska in podlehniška lovska družina. V obdobju 1946 do 1954 sta izvajali skupne love na zavarovane vrste divjadi, na druge vrste plenilcev pa so bili dovoljeni posamezni lovi. Maja leta 1949 je bil sprejet nov republiški lovski zakon, ki je določal, da LD delujejo po Zakonu o društvih in se morajo obvezno združevati v Lovsko zvezo Slovenije, člani pa morajo

kmetijo na lokaciji, kjer so švedno (na Kopoltovm) in jo preuredili za potrebe lovstva. Občasno služi tudi drugim društvom v kraju.

LD Podlehnik je svojo aktivnost razvijala tudi na drugih področjih lovstva. Tako so leta 1968, kot prvi v okviru ZLD Ptuj, razvili svoj društveni prapor in naslednje leto sklenili pobratenje z LD Banja Loka iz Kočevja.

Lovci so na svoje delo in na delo svojih prednikov upravičeno ponosni. S svojim delom in dejavnostjo so pomembno prispevali k ohranjanju narave in divjadi ter vsega živega in neživega sveta v svojem okolju. Lovni le varstvo, so poudarjali, ampak tudi odgovorno vzdrževalno koriščenje narave, njenih virov, ob kakršnem se lahko ohranjajo prostoživeče živalske vrste in njihovi življenjski prostori.

LD si v celoti prizadeva za ohranitev zdravega človekovega okolja, zato pričakuje, da je upoštevana pri regionalnem načrtovanju. Vsa dela v lovišču so neplačana obveznost članov. Temeljni načeli upravljanja sta var-

šak. V okviru pestrega kulturnega programa so nastopili rogisti ZLD Ptuj - Ormož, učenci OŠ Martina Koresa, plesalci TD Podlehnik ter skupina za ohranjanje šeg in navad.

Priznanja in odlikovanja Lovske zveze Slovenije za dolgoletno delo so podelili **Jožetu Trafeli**, **Francu Trafeli**, **Štefanu Foštnariču st.** in **Viktorju Svenšku** (starešini LD).

Posebna priznanja LD Podlehnik za dolgoletno uspešno sodelovanje pa so prejeli: **Občina Podlehnik**, pobratena **LD Banja Loka - Kostel**, **Policijska postaja Podlehnik**, **Društvo podeželskih žena - Podlehnik**, domača **OŠ** in **Miroslava Maučič**.

Zdenka Golub

60 let LD Podgorje

Praznovali kar sedem jubilejev

Koroška LD Podgorje pri Slovenj Gradcu, ki po velikosti lovišča (5.120 ha) ter z 90 člani in 11 pripravniki spada med večje LD v koroški LZ, je svoj 60-letni jubilej praznovala 29. julija 2006. Ko so konec druge svetovne vojne tudi v Mislinjski dolini začeli ustanavljati lovske družine, je 17 ljubiteljev narave in lova iz Podgorja, Šmiklavža in Razborja 26. junija 1946. leta ustanovilo LD Podgorje. Lovišče, ki je takrat bilo dodeljeno LD Podgorje, je zajemalo katastrske občine Podgorje, Šmiklavž, Vodriž, Velunjo, Raduše, Spodnji in Zgornji Razbor vse do vrha Uršlje gore (5500 ha). Reorganizacija lovskih družin, leta 1949, ni obšla tudi LD Šmiklavž, ki se je pripojila LD Podgorje. Šele leta 1952, ko je del podgorskega lovišča dobila LD Golavabuka, so podgorski lovci končno lahko zarisali meje svojega lovišča, ki veljajo še dandanes. Zelo pestra in bogata je zgodovina tamkajšnje LD.

Podgorski lovci so resnično lahko ponosni na svojo LD, ki so jo v minulih 60 letih dokaj uspešno vodili starešine **Jaka Rigelnik**, **Pavel Skobir**, **Slavko Čas**, **Ivan Apat**, **Ivo Rogina**, **Milan Štumpfl**, **Anton Knap**, **Dariko Štern**, **Maksimiljan Kramljak** in **Aleksander Štumpfl**. Od leta 2005 je starešina **Janko Skobir**, gospodar pa **Branko Knap**. Zelo ponosni so lahko na mnoge uspehe, ki so jih dosegli z dobro načrtovanim in strokovnim delom, zlasti na področju pravilne

gojitve in odstrela divjadi. Vidne uspehe dosegajo tudi na področju lovske kinologije, strelstva in lovske družabnosti. V Kroniki LD, ki so jo med drugim objavili v jubilejnem almanahu, je mogoče zaslediti, da so leta 1952 slavnostno odprli prvo lovsko kočjo na Molakovem vrhu, ki pa se je pod težo snega porušila pozimi 1952/53. V dobrem letu so zgradili nov, velik lovski dom na Čerčejevem vrhu. Leta 1969 so razvili prapor in konec leta 1966 v lovišče spustili muflone s Korzike. Še posebno so ponosni, da so leta 1971 ustanovili lovski pevski zbor in da so bili v letih 1974 in 1996 podgorski lovski pevci organizatorji 2. in 22. srečanja LPZ in rogistov Slovenije v Podgorju in Slovenj Gradcu. V lepem spominu imajo tudi leto 1976, ko so podpisali listino o pobratenu z LD Šentilj. Leta 1996 so ob 50-letnici LD Podgorje organizirali prvo lovsko mašo na Koroškem, saj so se po tem zgledovale tudi druge koroške lovske družine.

Zadnje dni vročega letošnjega julija so tamkajšnji lovci praznovali pravzaprav kar sedem jubilejev: poleg 60-letnice še 50 let odprtja lovskega doma, 40 let naselitve muflonov, 35-letnico delovanja Lovskega okteta, 30 let pobratenu z LD Šentilj, 10-letnico prve lovske maše in 10. srečanje s kmeti in lastniki zemljišč na območju LD Podgorje. Proslavo so pripravili pred obnovljenim in polepšanim lovskim domom na Čerčejevem vrhu. Prišli so mnogi domači lovci in predstavniki sosednjih koroških in štajerskih LD. Delegacijo Koroške lovske zveze je vodil predsednik **Dušan Leskovec**, spremljala pa sta ga **Dušan Kudrnovsky** in **Franc Praznik**. Proslave so se udeležili tudi lovski inšpektor **Drago Križan**, člani pobratene LD Šentilj, župan in podžupan Mestne občine Slovenj Gradec **Matjaž Zanoškar** in **Jože Jeromel** ter predsednik vaše skupnosti Podgorje **Ivan Pačnik**. Prišla sta tudi predstavnika Policijske postaje Slovenj Gradec ter mnogi kmetje, sponzorji in drugi ljubitelji slovenskega lovstva ter nekaj njihovih prijateljev iz Avstrije.

O pestri zgodovini LD je spregovoril starešina **Janko Skobir**. **Dušan Leskovec**, ki je tudi zastopal predsednika LZ Slovenije **Bogdana Mahneta**, je podelil lovska priznanja LZS in KLZ. Čeprav so podgorski lovci vedno dobro delali za napredek lovstva

Foto: Z. Golub

Utrinek izpred lovskega doma LD Podlehnik po proslavi ob 60-letnici

opraviti lovski izpit pred izpitno komisijo. Število članstva v LD se je večalo iz leta v leto, krivolov ni bil pereč problem na tem območju.

Lovci LD Podlehnik so se v prvih letih sestajali v gostilni na Gorci pri Svenšku, pozneje v gostilni pri Novi Cerkvi in si nato uredili svoj prostor v vili Sofiji (na Podgorškovem).

Lovstvo je postajalo vse bolj zahtevna panoga in se ni ukvarjalo zgolj z odstrelom. Nato so si poiskali novo lokacijo in kupili stanovanjsko hišo na Meniškem ter jo preuredili v lovski dom. Čez nekaj let so kupili manjšo

stavo in gojitev divjadi. LD ni dobivala in ne dobiva nikakršnih subvencij, a je njen saldo, zaradi vlaganj z brezplačnim delom, pozitiven.

Dobro leto jih še loči od pomembnega jubileja slovenske lovske organizacije, ko bodo vsi slovenski lovci praznovali 100-letnico obstoja.

Lovstvo poleg temeljne dejavnosti razvija še druge oblike kulturne dejavnosti, ki so posredno ali neposredno povezane tudi s krajani.

Po proslavi LD Podlehnik sta sledila zakuska in zabavni program z Ansambлом bratje Bel-

in za zdravo naravo in divjad, zadnjih deset let niso bili deležni nobenih lovskih priznanj. Zato je bilo tokrat tudi podeljeno nekoliko več zaslužnih priznanj. Tako je prizadevni **Janko Skobir** prejel red za lovske zasluge II. stopnje, red za lovske zasluge III. stopnje so prejeli **Avgust Jeromel**, **Branko Knap**, **Edo Kohovnikar**, **Alojz Prednik**, **Branko Zavernik** in **Martin Vižentin**. Znak za lovske zasluge pa so dobili **Adolf** in **Oto Hojnik**, **Vinko Lenart**, **Mihael Oiclj**, **Jožef** in **Vencoslav Pušnik**, **Anton** in **Simon Skobir**, **Oto Sušec** in **Aleksander Štumpfl**. KLZ je podelila svoje plakete LD Podgorje **Jožetu Cesniku**, **Tonetu**

Foto F. Rotar

Člani LD Podgorje pred svojim lovskim domom na Čerčejevem vrhu. Med njimi tudi najstarejša člana: 91-letni Franc Švab in 90-letni Jože Cesnik.

Gašperju, **Jožetu Kotniku**, **Janezu Šternu** in **Francu Švabu**. Kar nekaj podgorskih lovcev je prejelo tudi znake KLZ. Nemalo spominskih daril je ob svojem jubileju prejela tudi LD Podgorje.

Sicer že tako zanimivo in lepo lovsko prireditev je brez dvoma še dodatno obogatila 10., jubilejna lovsko sv. maša, ki jo je vodil domači župnik, prodekan **Leopold Korat**. Tokrat so ob njem maševali tudi župniki **Janko Strašek** iz Cirkovc, **Silvo Molan** iz Solčave, ki je tudi lovec, **Tine Tajnik** iz Mislinje in **Mirko Horvat** iz Doliča. Podgorski župnik **Leopold Korat**, ki ima zaradi vsestranskega delovanja v tej mali in složni kmečki vasi veliko prijateljev, zlasti med lovci, je vse prisotne ponovno spomnil, kako pomembno poslanstvo opravljajo lovci za naravo in divjad: »*Že ob prvi lovski sv. maši na Čerčejevem vrhu, kjer so lovci postavili naravni lovski oltar, smo si obljubili, da bomo še pri-*

šli v to lepo božjo katedralo pod milim nebom. Ni lepših svečnikov, kot so tukaj okoli nas mogočne stoječe smreke in gore. Ni lepšega kot prisluhniti Bogu, šumenju gozda, prijazni besedi prijatelja, soseda in znanca,« je med drugim poudaril župnik Korat. Veliki množici, bolj ali manj vernim, ki so se zbrali pri sv. maši, je spregovoril tudi starešina Janko Skobir: »*Čprav je god sv. Huberta, zavetnika lovcev in prijatelj narave 3. novembra, podgorski lovci že deseto leto lovsko sv. mašo lepo pripravimo vsako zadnjo soboto v juliju. Tako tudi lovci pomagamo ohranjati in bogatiti star evropski kulturni, lovski in verski običaj, ki je bil*

skoraj pol stoletja povsem pozabljen tudi na Koroškem,« je zbrane spomnil Janko Skobir, ki je tudi predsednik podgorskega Lovskega okteta.

Za popolnost osrednje prireditve in lovske maše so z ubranim petjem in igranjem poskrbeli pevci LO LD Podgorje in Štajerski rogisti. Za plesno glasbo je skrbel Ansambel Založnik, za dobro hrano in hladno pijačo pa podjetje Ledas, d. o. o.

Franc Rotar

Čuvajmo naše naravno bogastvo!

Tak je napis je na novem praporu **Lovske družine Destrnik**, ki so ga v počastitev **60-letnice** svojega delovanja slovesno razvili 5. avgusta 2006 na kulturni prireditvi pred svojim lovskim domom v Drstelji. Drog prapora krasi 200 zlatih žebličkov, prire-

Franc Pukšič, župan Občine Destrnik, izroča zlato plaketo lovski družini.

ditve pa se je udeležilo več kot 300 udeležencev, med katerimi so bili tudi župan Občine Destrnik **Franc Pukšič** z občinskimi svetniki in predstavniki domačih društev tega kraja. Prireditve so začeli s koračnico Pihalne godbe Občine Dornava in državno himno. Klasično so nagovor starešine najavili rogisti ZLD Ptuj - Ormož, v kulturnem programu pa so sodelovali še: učenci OŠ Destrnik, Urbančanke iz Turističnega društva Destrnik, strelci treh častnih salv iz možnarjev, lovski prapor pa je blagoslovil krajevni župnik.

Lovska zveza Slovenije je šest članov odlikovala z redom za lovske zasluge II. ali III. stopnje. Odlikovanja LZS in ZLD je zaslužnim izročil tajnik, mag. **Srečko F. Krobe**, ki je vse prisotne lovce in goste tudi nagovoril. Med vsemi udeleženci in prejemniki odlikovanj LZS je bil tudi 94-letni član LD Destrnik, **Jožef Sakelšek**, ki kljub svoji lepi starosti še »odrajža« na lov.

In kakšna je osebna izkaznica LD Destrnik? V njej je 48 članov, od katerih je eden pripravnik, povprečna starost članov je

Jožef Sakelšek, najstarejši še aktivni lovec LD Destrnik

Vse foto: Z. Krobe

Anton Zelenik, boter lovskega prapora, ki ga predaja starešini, Feliks Majeriču.

Starešina LD Destrnik **Feliks Majerič** je v uvodnem pozdravnem govoru pozdravil vse prisotne in prebral dolg spisek vseh vabljenih gostov, nato pa povzel zgodovinski pregled delovanja LD. Posebej je izpostavil vse aktivnosti in pozneje zaslužnim članom lovske družine skupaj s predsednikom komisije za priznanja in odlikovanja lovske družine razdelil pisna priznanja. Pisno priznanje za delo na področju lovstva je LD Destrnik podelila tudi ZLD Ptuj - Ormož.

55 let. Zaradi delovnih članov imajo lep lovski dom, vzorno sodelujejo s krajan in krajevnimi organizacijami, od Občine Destrnik pa so na prireditvi prejeli zlato občinsko plaketo.

Lovci so po uradnem delu poskrbeli tudi za zabavni del. Na plesišču se je trlo plesalcev in do zaključka redakcije še nismo prejeli obvestila, da so z zabavnim delom že končali. In prav je tako! Zaželimo jim še mnogo uspešnih let.

Mag. Srečko F. Krobe

60 let LD Gradišče

Pisalo se je leto 1946. Natančneje 12. junija je bilo, ko se je zbralo sedemnajst ljubiteljev narave in lova ter tako postavilo začetni mejnik, od katerega je minilo jubilejnih šestdeset let od ustanovitve **Lovske družine Gradišče**.

Čeprav je bilo na začetku le sedemnajst članov, pa se dandanes gradiški lovci lahko pohvalijo kar s precej večjim številom – 64 člani, med katerimi so tudi predstavnice ženskega spola.

LD je začela delovati na območju naselij Pameče, Troblej in Gradišče na površini 2.400 ha, kar je v LGB Slovenj Gradec najmanjša lovna površina. Po približno dveh letih delovanja LD Pameče se je le-ta združila z LD Trbonje. Njuno skupno delovanje je trajalo do leta 1956, ko sta nastali spet dve lovski družini, LD Gradišče in LD Bukovje.

Z željo, da bi lovci dobili svoj lastni dom, se je leta 1961 začela priprava za gradnjo lovske kočice. Glavni organizator in pobudnik je bil takratni starešina **Jože Tretjak**. Gradnja se je končala leta 1964 z uradnim odprtjem. Poleg gradnje kočice so lovci te LD leta 1968 razvili tudi svoj prapor, novega pa so razvili leta 2004.

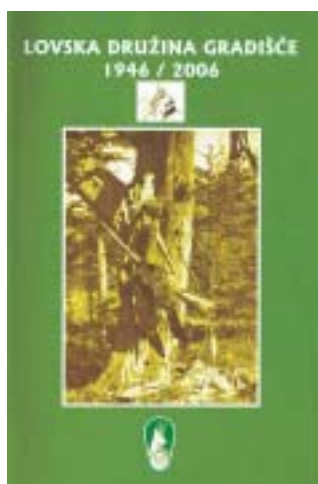
Lovišče LD Gradišče spada med sredogorsko, saj je nadmorska višina od 400 m in vse do 1.161 m. Lovci upravljajo z 2.580 hektarji lovišča, od katerega je lovni površini le še 2.417 ha. Glavna divjad v lovišču je srnjad, poleg nje pa gospodarijo še z jelenjadjo, gamsom, divjim prašičem, jazbecem, redkost pa so postali planinski zajec, veliki petelin in ruševac. Prav tako v lovišču že nekaj let ne beležijo več fazana in poljske jerebice, ki sta bila v preteklosti kar dobro zastopana. Število poljskega zajca se ponovno povečuje, predvsem zaradi zmanjšanja številčnosti lisic. Ker se lovci ne zanimajo za lov sivih vran, srak in šoj, se njihovo število občutno povečuje.

Tako kot na gojitvenem področju so izredno aktivni tudi na kinološkem in strelskem. V ta namen je LD leta 1998 zgradila sodobno strelišče na glinaste golohe, kar je odraz dobrih dosežkov lovcev na raznih tekmovanjih.

Šestdeset let je za človeka dolgo časovno obdobje, za naravo kot celoto pa le majhen preblisk. Vse uspehe, ki so jih v tem obdobju dosegli lovci LD Gradišče,

Člani LD Gradišče ob svoji 60-letnici, ki so jo proslavili 8. 7. 2006.

LD Gradišče je ob svojem jubileju izdala Zbornik in tako pozabi časa iztrgala pomembne zgodovinske dogodke od ustanovitve, leta 1946, do danes. Zbornik je zbral in uredil uredniški odbor LD s pomočjo številnih drugih lovcev, ki so s svojimi prispevki skušali bralcem predstaviti zgodovino in organiziranost lovstva v vseh šestdesetih letih delovanja. Zbornik je obogaten s številnimi dokumentarnimi fotografijami iz preteklosti, ki so se ohranile do danes, in s fotografijami divjadi.

velja pripisati celotnemu članstvu in pripravljenosti posameznih lovcev, ki so v minulemu obdobju prevzemali in uspešno opravljali zahtevne funkcije in naloge. Predvsem je pomembno, da člani s kmeti in lastniki zemljišč dobro sodelujejo in nimajo nesporazumov. Tudi škode, ki jih povzroča divjad na kmetijskih površinah, rešujejo strpno in sporazumno. Po besedah starešine LD Gradišče **Uroša Škorjanca** si vsaka kmetija zasluži priznanje za dobro sodelovanje. Častitljivega jubileja, ki so ga lovci praznovali 8. 7. 2006 pred

svojo lovsko kočico, so se udeležili tudi župan Mestne občine Slovenj Gradec **Matjaž Zanožkar**, predsednik Vaške skupnosti Pameče - Troblje **Ivo Karner**, predsednik Vaške skupnosti Gradišče **Milan Čujež** ter predstavniki Koroške lovske zveze. Program so kulturno zaznamovali pevci Lovskega okteta Podgorje iz Slovenj Gradca in Rogisti LD Muta. Med prejemniki zahval, ki so jih gradiški lovci razdelili ob jubileju, so bili Mestna občina Slovenj Gradec, Koroška lovska zveza, Prostovoljno gasilsko društvo Pameče - Troblje, Vaška skupnost Pameče - Troblje ter Vaška skupnost Gradišče. Nato so sledila priznanje in čestitke LD Gradišče ob 60-letnici, ki jih je pripravila Koroška lovska zveza, njej pa so se pridružile tudi druge LD. Po končanem kulturnem delu se je začelo druženje ob zvokih domačega ansambla, lovci pa so poskrbeli za dobro kapljico in lovski golaž.

Srečko Kosovel je zapisal: »Kako lepo bi bilo romati vse življenje skozi gozd in se nikoli,

nikoli ne ustaviti ...« Tudi lovcem LD Gradišče želimo veselo naprej proti novemu jubileju!

Milena Tretjak

LPZ Društva prekmurskih lovcev deluje že 21 let

Na področju ohranjanja zborovskega petja je bil leta 1985 ustanovljen Lovski pevski zbor Društva prekmurskih lovcev. V začetku se je imenoval Pevski zbor Zveze lovskih družin Prekmurja. Pevski zbor prekmurskih lovcev je preživel kar nekaj »reorganizacij«, a so kljub temu lovci - pevci ostali zvesti svojemu zboru, čeprav so se v njem menjavale generacije pevcev. V zboru sedaj pojejo lovci in delavci, ki imajo veselje do petja in negovanja zborovskega petja; so predvsem starejši pevci, ki si kljub naporom odtrgajo urico za vaje in nastope. Predsednik Društva prekmurskih lovcev - lovcev je **Ivan Hozjan** iz Murske Sobote. Prvi zborovodja je bil **Franček Zver**, pozneje je vodenje zbora prevzel **Tomaž Kuhar**, sedaj pa jih »vodi« zborovodkinja **Suzana Škafar** iz Ljutomera. Pevski zbor ima v svojem repertoarju okrog 20 različnih pesmi, predvsem pa je ducecat lovskih, narodnih in sakralnih. Pevci največkrat nastopajo na lovskih proslavah in prireditvah ter obletnicah, radi se udeležujejo vsakoletnih srečanj lovskega pevskih zborov. Trenutno v zboru poje 11 pevcev, zato bi v svoje vrste radi pritegnili predvsem mlajše pevce. Vaje imajo v lovskem domu v Murski Soboti.

B. Žerdin

Pevski zbor Društva prekmurskih lovcev z zborovodkinjo **Suzano Škafar**

Dan z lovci

Maja smo imeli na podružnični šoli Kostanjevica na Krasu *Dan odprtih vrat* skupaj z lovci LD Trstelj. Zbrali smo se pred šolo, kjer smo učenci in učiteljice pripravili za starše, lovce in druge goste kratek kulturni program. Predstavili smo se s petjem, plesom in recitacijami o gozdnih živalih in lovcih. Lovec **Darjo Spačal** nam je predstavil LD Trstelj, pripovedoval

novega lovca, ko upleni prvo divjad) in ga končali z *lovskim ropotom* (tudi običaj). Čas je hitro minil in morali smo se posloviti. Za vse izkazano se zahvaljujemo lovcem LD Trstelj, posebno še lovcu Darju, naši ravnateljici Danijeli Kosovelj, Občini Miren - Kostanjevica, KS Kostanjevica in vsem drugim, ki so pripomogli, da nam bo dan z lovci ostal v lepem spominu.

Učenci in učiteljice POŠ Kostanjevica na Krasu

Ogled lovišča in lovskih naprav LD Trstelj (lovka za odlov in označevanje divjih prašičev)

Lovcem LD Trstelj smo se za trud oddolžili z eno izmed naših risbic.

je o gozdnih živalih, ki živijo na našem območju, pa tudi o tem, kako lovci skrbijo za divjad. Sledil je pohod z lovci. Vodja našega skupnega pohoda je bil lovec **Zorko Francéškin**, ki nas je sklical v vrsto in pohod se je začel. Za začetek in ob koncu pohoda smo slišali zvok lovskega roga. Lovci so nam na poti pokazali napajališče – korito, opazovalnico ali lovsko prežo in krmišče. Med potjo so nam povedali marsikaj zanimivega o živalih in lovu. Pohod smo sklenili pri lovski koči LD Trstelj. Tam nas je čakal lovski golaž s polento, ki so nam ga pripravile naše kuharice. Ko smo se okrepčali, so nam lovci v koči prikazali svojo lovsko šego – *lovski krst* (kako lovski tovariši krstijo

Topli občutki po obisku v OŠ Rače

V LZ Maribor mi je bila dodeljena funkcija urejanja stikov z javnostjo. To je zelo široko območje delovanja, ki se vsekakor ne nanaša le na javna občila, pač pa tudi na stike s šolskimi in predšolskimi otroki. In prav slednjim smo namenili največ časa in energije.

Nalogo sem z veseljem sprejel, saj sem že pred to funkcijo z navdušenjem širil znanje o lovstvu in vlogi lovca ter vsakega posameznika v naravi seznanjal z njo. Otroke sem obiskoval v vrtcih pa tudi v šolah. Še posebno smo se spoprijateljili lovci in otroci iz OŠ Rače, OŠ Slivnica in OŠ Miklavž ter se povezali na

Foto: D. Vešner

Med učenci OŠ Rače sem se izjemno prijetno počutil.

čistilnih akcijah, ki jih prireja LD Rače. Vsi skupaj smo sledili sloganu »Skrbimo za čistejše okolje!« Akcija je bila zelo dobro sprejeta pri otrocih pa tudi lovcih in širši javnosti. Lahko rečemo, da je naša akcija postala kar tradicionalna in pomeni skupen čas, ko vsi združujemo zabavo in izobraževanje s koristnim delom.

Pred nedavnim sem prejel prijazo povabilo razredničarke 7. razreda OŠ Rače **Marije Zaver-nik**, na katerega sem se z veseljem odzval. Kljub temu so me obhajali dvomi, da morda moj obisk v šoli ne bo ravno ob primernem času, zaključku šolskega leta namreč, ko vsi otroci komaj čakajo na zaslužene počitnice. Kmalu sem ugotovil, da so bili moji dvomi neutemeljeni; čakalo me je prijetno presenečenje.

Ko sem vstopil v razred, me je razredničarka otrokom najprej predstavila, oni pa so me pristrčno pozdravili. Vse bojazni in dvomi so izginili v trenutku. Začel se je živahen pogovor o lovu, divjadi in okolju, skratka o vsem živalstvu in rastlinstvu, ki nas obdaja. Učenci so bili izredno prijetni sogovorniki, ki so me vedno znova presenečali z nadvse zanimivimi vprašanji. Na nekatera izmed njih ni bilo lahko odgovoriti, tako da sem moral kar pošteno pobrskati po svojem

znanju. Čeprav je bilo šolsko leto pri koncu in so bile ocene zaključene, so prav vsi učenci pozorno in zavzeto spremljali moje predavanje. Morda celo preveč, saj so nas šele drugi učenci s trkanjem na vrata opozorili, da je naša ura minila. Za nas gotovo prehitro, saj smo bili pripravljene klepet še nadaljevati.

Skupinska fotografija dokazuje naše pristrčno slovo, ki se je končalo z obljubo, da bomo še naprej sodelovali in skrbeli za naravo po naših najboljših močeh, v dobro vseh nas. Šolo sem zapustil s prijetnimi občutki in vem, da bom odslej tam vedno dobrodošel gost.

Vse pohvale veljajo učencem in seveda razredničarki Zaver-nikovi, ki ima velik posluš za problematiko aktivnega varstva okolja in želi o tem tudi čim bolj ozaveščati svoje učence. Ob tako vzorni učiteljici in učencih se ne morejo porajati dvomi o varstvu okolja tudi v prihodnje. Prepričan sem, da bodo ti učenci zelo dobri dijaki in študentje, ki bodo v bližnji prihodnosti v veliki meri prispevali k boljšemu razvoju družbe.

Vsem učencem in Mariji Zaver-nik se še enkrat zahvaljujem za topel sprejem in posluš. V čast mi je bilo, da sem bil lahko vaš gost.

Drago Vešner

Ogled lovišča in lovskih naprav LD Trstelj (lovka za odlov in označevanje divjih prašičev)

Osemdesetletnico življenja je praznoval **Jože Kuntarič**, član LD Rečica pri Laškem. Rodil se je 5. 5. 1926 v Kostanjevici na Krki. Tam je naredil prve življenjske korake in obiskoval osnovno šolo. Meščansko šolo je obiskoval v Krškem. Vojna vihra ga je kot zavednega Slovenca že pri petnajstih letih, septembra 1941, vključila v NOG. Tako je v štirih letih vojne pomagal osvoboditi domovino, na kar je lahko upravičeno ponosen.

Po končani vojni je opravil višjo upravno šolo v Beogradu in se vključil v organe notranjih zadev, kjer je do leta 1966 opravljal številne odgovorne dolžnosti. Takrat je prevzel delo sekretarja Gozdnega gospodarstva Celje in ta poklic opravljal do leta 1973. Od tega leta do upokojitve, leta 1982, je delal pri Zavarovalnici Triglav v Celju. S svojim prizadevnim in odgovornim delom ter odnosom do soborcev in sodelavcev si je ustvaril ugled dobrega tovariša in sodelavca, iskrenega prijatelja in zaupanja vrednega človeka, zato so mu zaupali številne odgovorne naloge in dolžnosti. Za svoje prizadevno delo je prejel številna priznanja in državna odlikovanja.

Jože je strasten ljubitelj narave, zato se je že leta 1945 včlanil v domačo LD Kostanjevica na Krki. Služba ga je privedla na celjsko območje, zato se je tudi včlanil v takratno LD Šoštanj (zdaj Velunja) in prevzel opravljanje odgovornih dolžnosti v tej LD. Leta 1952 je prevzel dolžnosti predsednika Okrajne lovske zveze Šoštanj. Po združitvi te zveze v ZLD Celje pa je prevzel dolžnost podpredsednika te zveze in ji predsedoval deset let. Od leta 1952 do 2002 je opravljal številne odgovorne naloge in funkcije v LZS in bil eno mandatno obdobje tudi član UO LZ Jugoslavije.

V LD Rečica pri Laškem se je vključil leta 1962 in opravljal številne odgovorne naloge. Še posebno je zaslužen za uspešno naselitev muflonov na območju Šmohorja, saj je leta 1966 vodil projekt preselitve tropa muflonov iz narodnega parka San Paradiso v Italiji.

Vrsto let je v Savinjsko-Kozjanski ZLD – Celje, pa tudi v domači LD poleg drugih nalog skrbel za razvoj lovnega turizma za tujce.

Za prizadevno delo v lovskih vrstah je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge, z redom za lovske zasluge III. in I. stopnje ter leta 1976 tudi z najvišjim odlikovanjem v LZS, z Zlatorogovo plaketo. V nekdanji skupni domovini je prejel srebrni in zlati red LZJ.

Za Jožetovo uspešno in izredno strokovno dolgoletno delo v lovskih vrstah smo mu hvaležni rečiški lovci, pa tudi lovci širšega celjskega območja ter slovenskega prostora. Naše skromne pozornosti ob njegovih jubilejih so daleč premajhne glede na njegovo res veliko delo.

Jože, želimo ti še veliko prijetnih užitkov v naravi, predvsem pa, da bi vever in zdrav prihajal na druženje z lovskega tovariši, ki te zelo spoštujemo, cenimo in imamo radi.

**LD Rečica pri Laškem – A. M. Savinjsko-Kozjanska ZLD – Celje
Lovska zveza Slovenije**

Mirko Skudnik - Fridl, član LD Peca - Mežica je julija 2006 praznoval svoj 80-letnico življenja in 55-letnico svoje bogate lovske kariere.

Rodil se je 3. 7. 1926 v Mežici na Koroškem kot sin rudarja in se tudi sam že v rani mladosti posvetil rudarstvu. Leta 1950 je končal tehnično rudarsko šolo v Ljubljani ter ostal zvest rudarskemu poklicu vse do upokojitve. Že kot otrok je znal prisluhniti utripu življenja v naravi ter zaradi ljubezni do narave in divjadi vstopil v lovske vrste leta 1951 kot član LD Pogorevc. Pozneje je zaradi službenih dolžnosti prestopil v LD Peca - Mežica. V obeh lovskih družinah je vsa leta opravljal pomembne funkcije in lovska opravila. Od leta 1952 do 1955 je bil tajnik, od leta 1955 do 1958 pa blagajnik LD Pogorevc. V LD Peca se je takoj vključil v upravne organe LD in vestno opravljal vse zaupane funkcije. Bil je statistik (1958 do 1960), predsednik NO (1960 do 1963) ter nato še dolgoletni blagajnik (1963 do 1983). Bil je tudi član UO LZ Maribor (1967 do 1972) in večkratni delegat na skupščinah LZS. V letih 1983 do 1986 je bil predsednik NO v LD, hkrati pa od leta 1985 do 1993 predsednik NO ZLD Maribor in član Gojivtvene komisije za veliko divjad (1993 do 2001) ter starešina LD Peca (1992 do 1996). Član NO LZS je bil od leta 1993 do 1997 in član Komisije za stike z javnostjo pri KLZ od leta 2001 do danes. Je soustanovitelj Lovskega okteta LD Peca - Mežica in Koroške lovske zveze. Tudi v naši reviji Lovec se pogosto pojavlja s strokovnimi in drugimi prispevki. S svojim mentorstvom je vzgojil mnogo dobrih lovcov. Vedno z veseljem prenaša na mlajše lovce svoje bogate izkušnje in znanje o varstvu narave, divjadi in lovu. Za vestno in požrtvovalno delo ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge, redom III. in II. stopnje. Leta 2005 je prejel odlikovanje avstrijske Koroške LZ (Kartner Jagerschaft) za posebne zasluge v lovstvu na širšem Koroškem. Plakete je prejel tudi od LD Peca - Mežica in od Koroške lovske zveze.

Tudi zdaj, ko Fridl vstopa v 80. leta, je še vedno aktiven na vseh področjih in se aktivno zavzema za napredek v lovstvu.

Dragi Fridl, ob visokem jubileju ti iskreno čestitamo, želimo ti še mnogo trdnega zdravja, veliko veselja in uspehov pri varstvu narave in ohranitvi divjadi.

LD Peca - Mežica – M. M. Uredništvo Lovca

Sredi poletja, natančneje 5. 7. 1936, se je rodil **Miran Resnik**, član LD Videm ob Savi. Leta 2006 je torej dopolnil 70 let življenja. Ni mu jih videti, ker jih dobro prikriva. Rodil se je v Anžah pri Brestanici, kjer je na kmetiji staršev preživljal svoja otroška in mladostna leta in kamor se še zdaj rad vrača.

Njegove korenine so kmečke in trdne; izoblikovale so mu pozitiven

značaj in odnos do narave, dela, poslovnosti in tovarišev. Leta 1974 se je vključil v lovske vrste, da bi bil z naravo v tesnejšem stiku ter bi doprinesel tudi svoj delež pri varstvu in vzgoji divjadi. Kmalu po vstopu v LD Videm je spoznal, da brez dobrega in izšolanega psa ni pravičnega lova, zato je postal tudi vzoren vodnik. Zaradi zaupanja lovcev vanj, njegove izjemne poslovne aktivnosti in pravilnega odnosa do divjadi in lovstva je že kmalu začel opravljeni zahtevne in odgovorne dolžnosti v lovski družini in zunaj nje. V LD je opravljal funkcije in zadolžitve: bil je član disciplinske komisije, gospodar in starešina LD. Funkcijo starešine je opravljal kar štiri mandatna obdobja (1985 do 2001). Kot starešina se je zavzemal za dodatno izobraževanje članov, za dobre in spoštljive odnose med lovci pa tudi s krajinami in območja našega lovišča. Še posebno se je zavzemal za pomoč kmetijskim pridelovalcem pri zaščiti pred škodo od divjadi. Skrbel je tudi za stalen nadzor dogajanj v lovišču ter za vlaganje in zaščito divjadi. Veliko je

prispeval tudi pri dograditvi in opremitvi lovskega doma na Libni in za ureditev njegove okolice. Leta 2000 je veliko energije vložil za organizacijo 50-letnice LD Videm ob Savi in izdajo priročne brošure.

Miran ni bil povezan samo z naravo in lovom, aktivno je sodeloval tudi pri napredku svoje lokalne in krajevne skupnosti, saj je bil vključen v različne organe pri Skupščini Občine Krško, Obrtne zbornice in KS Krško, kjer je bil predsednik.

V svojem življenjskem delovnem obdobju je bil in je še vedno izjemno uspešen v svojem poklicu, postal je velik in priznan podjetnik doma in v tujini. Za svojo uspešno poklicno delo je prijel že več priznanj. Od LZS je prijel znak za lovske zasluge.

Miran, ob tvojem življenjskem jubileju ti iskreno čestitamo. Tvoja življenjska pot naj bo še mnogo let srečna in zdrava. Uživaj na lovskega pohodih, med gozdovi, nasadi in vinogradi, kjer si našel svoj mir in boš srečal nas, ki smo tvoji iskreni lovske tovariši in dobri prijatelji.

LD Videm ob Savi – F. P.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

95-letnico

Rudolf Zrinski, LD Pečarovci

85-letnico

**Janez Golob, LD Sveta Marjeta
Peter Muhvič, LD Predgrad
Konrad Repa, LD Mala Nedelja
Andrej Smerdel, LD Radvanje
Leopold Trbuc, LD Videm ob Ščavnici**

80-letnico

**Stanko Kos, LD Bistra, Črna na Koroškem
Ivo Kralj, LD Pšata
Vlado Kranjc, LD Prebold
Karel Martinc, LD Dolič
Slavko Novak, LD Križevci
Anton Ornik, LD Benedikt
Drago Podpečan, LD Jurklošter
Stane Rant, LD Železniki
Livio Villat, DSL FJK Doberdob
Stane Vodiškar, LD Hrastnik
Adolf Vovčak, LD Dobova
Benedikt Vovk, LD Gaberk, Divača (14. 7. 1926)**

75-letnico

**Anton Albinini, LD Begunjščica
Ivan Belina, LD Kozje
Ciril Bratuž, LD Čepovan
Miloš Čelar, LD Rakovnik
Aleksander Ekart, LD Starše
Stanko Gašljevič, LD Boris Kidrič
Karel Glaser, LD Hoče
Karel Gorišek, LD Gozdnik, Griže
Andrej Jerič, LD Loka pri Zidanem Mostu
Andrej Klemenc, LD Ribnica
Franc Korošec, LD Velike Lašče
Slavko Kovač, LD Vitanje**

**Andrej Levec, LD Logatec
Karel Lipovec, LD Pernica
Branko Magdič, LD Ljutomer
Rado Mahnič, LD Raša, Štorje
Hinko Martinčič, LD Podkum
Andrej Merkač, LD Prežihovo
Jožef Novak, LD Ptuj
Alojz Repolusk, LD Ruše
Zvonko Sabeder, LD Fram
Ivan Žičkar, LD Zabukovje**

70-letnico

**Janez Babič, LD Dragatuš
Jože Babšek, LD Ruše
Stane Bodlaj, LD Stahovica
Leopold Gorše, LD Dragatuš
Milan Gropajc, LD Slavnik, Materija
Miroslav Jablanov, LD Pugled
Anton Janež, LD Ljubinj
Franc Jazbec, LD Jezero, Komen
Slavko Jereb, LD Kostanjevica
Jože Koveš, LD Velika Polana
Mirko Krajger, KPL Celovec
Franc Kranjc, LD Šmarna gora
Jože Lisec, LD Studenec, Veliki Trn
Martin Meško, LD Velenje
Vladimir Mihelič, LD Ribnica
Ivan Miklavžina, LD Škale
Roman Moleh, LD Sv. Ana
Jadran Perkan, LD Trnovo
Ernest Petrič, LD Soča
Franc Pirnat, LD Iga vas
Borut Predan, LD Dravinja
Vito Primožič, DSL FJK Doberdob
Franc Rihter, LD Mislinja
Franc Šteblaj, LD Mokrc
Oto Vogrinčič, LD Apače
Zora Vrh, LD Trnovo
Ivan Zdravec, LD Kog**

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih, ki so nam jih posredovali tajniki LD na članskih seznamih!

Na kune!

K pisanju so me spodbudili nekateri nejeverni Tomaži, ki so mislili, da jim pripovedujem lovsko latinščino, ko sem jim pripovedoval, kako uspešno uplenim tudi po več kun v enem večeru, in to na »sladoled«. Pa ne samo kun, na dlaki obleži tudi veliko lisic.

Prvi pogoj za uspešen lov je udobna **lovska preža**, ki ne škriplje in je postavljena v bližini stečin. Najbolj idealno mesto je ob potočku, obraslim z grmičevjem, kjer kune vse leto najdejo kakšen slasten zalogaj in ki z rahlim šumenjem »prekriva« naše morda še vedno preglasno premikanje na preži. Zelo zanimivo je tudi mesto, kjer presledki med dvema gozdnima kompleksoma pokriva pas grmičevja, ali če je v bližini od naselja odmaknjen kozolec, senik ali »šupa«, saj je znano, da se kune rade zadržujejo tam. Če preža ni zaprta ali urejena v krošnji košate smreke, jo zamaskirajmo s smrekovimi, lahko pa tudi z gabrovimi vejami, saj temu listavcu odpade listje šele spomladi. Lahko uporabimo tudi šotorsko platno ali drug primeren kos blaga. Bistveno je, da smo zakriti in da imamo za seboj temno ozadje ter desničarji za-

krito tudi desno stran preže. Seveda pa mora biti pozimi preža vedno temeljito očiščena snega. K preži prihajamo vedno po isti stezi, ki naj, če le mogoče, ne seka stečin. Naslon za puško ovijmo s starim šalom ali debelejším trakom iz blaga, s puške snemimo jermen ter jo položimo ob sebi tako, da je cev na ograji, kopito pa na klopi. Tako nam je lepo pri roki, saj je ne moremo ves čas držati v rokah. Po klopi razgrnimo filc ali kaj podobnega, tako da imamo zadnjico lepo na suhem in toplem, puškino kopito, daljnogled, naboje in plastenko s širokim grlom (služi nam kot »nočna posoda«) pa na mehkem, da pri uporabi ne povzročamo šumov. Čim manj se premikajmo in ne delajmo hitrih gibov! Ne kadimo in ne cmokljajmo z bomboni ali žvečilnim gumijem!

Drugi pogoj so topla in udobna **oblačila ter obutev**. Zavedati se moramo, da bomo na preži v mrazu presedeli kar nekaj ur, ponavadi pet ali šest. Včasih, v primeru dobrega kunjega obiska, tudi vso noč. Obleka naj bo mehka in po možnosti večslojna. To je pomembno, da nas oblačila ne vežejo, hkrati pa so taka tudi dobra toplotna izolacija. Vsekakor morajo biti iz blaga, ki ne povzroča šumov pri gibanju. Obutev naj

bo dovolj velika, da lahko obujemo več parov toplih nogavic, saj nas vedno najprej začne zebsti v prste na nogah. Idealni so termoizolacijski nizki škornji. Tako toplo oblečeni zlezemo še v nešumečo **čakalno vrečo**. Sam uporabljaj vrečo z našitimi rokavi, izdelano po moji zamisli. V njej me ne zebe tudi pri –20 stopinjah C.

Glavno je **krmišče**, s katerim bomo kune privabili v svojo neposredno bližino. Če želimo, da bomo pred cev dobili tudi tiste, ki ne živijo le v neposredni bližini, moramo krmišče redno zalagati vse leto ali vsaj od septembra naprej. Sam na površini okrog 10 x 10 m raztresem zdrobljene jagodne napolitanke, ki dajejo izrazito močan vonj, ali frutabelo. Na strelni daljavi 30 do 35 m v zemljo na več krajih plitvo zakopljem rozine in mačje brikete, pozimi pa jih samo raztrosim po snegu. Krmišča redno kontroliram in obnavljam. Ko se začne lovna sezona na kune, se tisti dan, ko nameravam iti na prežo, tistemu krmišču ne približujem. Takrat za raztros briketov uporabim ribiško fračo, s katero s preže »nastrelim« brikete ali rozine po krmišču. Briketi, najboljši so z divjačino ali ribami, so primereni samo mačji, ki so v velikosti

rozin ali enega grižljaja. Tako kuna hodi od grižljaja do grižljaja, mi pa imamo dovolj časa, da nas medtem mine lovška mrzlica in lahko zbrano pomerimo. Večje grižljaje, ki jih kuna ne more pogoltniti takoj, odnese v varno kritje, kjer jih v miru použije, tako da imamo v takem primeru manj časa za strel. Marsikdo sprašuje, zakaj polagam napolitanke in rozine, namesto mesa in kosti. Kot vemo, imajo kune (posebno belice) zelo rade sadje. Poleti, ko naletimo na kunji iztrebek, vidimo, da je v njem vse polno pešk gozdnih sadežev. Tako jim sadje diši tudi pozimi, posebno, ker v naravi takrat ni sadja, jagode pa omamno dišijo; ne samo kunam, pogosto se pridejo posladkat tudi lisice. Tako se mi včasih zgodi, da v eni noči uplenim tudi po štiri, pet lisic in nobene kune.

Pa še nekaj: noč ni najugodnejša takrat, ko sije polna luna. Takrat se preveč vidi! Veliko ustrežnejši so rahlo oblačni večeri in noči. Pa tudi vetrc lahko nežno pihlja ali naletava sneg (vendar le rahlo), kajti pri močnejšem sneženju je najbolje, da se čim prej poberemo v toplo posteljo in počakamo do tedaj, ko se snežna odeja usede in se kunam ne udara več.

Želim vam čim več lovskega užitka in uspešnih lovov na kune. Posebno ob potokih pazite, da v naglici belice ali zlatice ne boste zamenjali z zavarovanim dihurjem. Pa saj veste: dihur pri hoji »dela grbo«, zato pazite na ta znak! In drobne šibre uporabite, bodo bolj zanesljive kot razni »PP«! Jaz imam v svoji tricevki v desni cevi s polovičnim čokom 2,5 do 3 mm šibre za kune, v levi, ki je polno zadržana, pa 3,5 do 4 mm za lisice. Pri drobnejših šibrah imam boljši uspeh, saj kuno ali lisico zadene več šiber, ki povzročijo dovolj močan šok, da divjad obleži v ognju. Je pa res, da pri obstrelitvi krvni sled ni tako izrazit in je treba uporabiti psa, veččega dela po krvnem sledu.

Franc Kulovec

Eden od mnogih skupnih lovov - čisto navaden, a drugačen

Nedelja ob koncu oktobra. Drugi skupni lov v tistem letu v LD Javornik. Organizator lova: javorniški revir ...

Ta lov sem občutil drugače kot mnoge doslej. Mogoče tudi zaradi vremena, nenavadnega za oktober: za poldrugo ped suhega snega! Sedemnajst stopinj mraza

v Godoviču, pred lovskim domom v Trepčah pa trinajst pod ničlo! V kristalno jasnem jutru ...

Drevje še ni odvrгло listja. Na Trčkovi senožeti v belem prostanstvu venec počrnelega listja na snegu pod krošnjo samotnega drevesa. Tudi oreh pred lovskim domom še ni izgubil svojih velikih grenkih listov, celo nekaj zgrbančenih plodov je še na vejah, zato teža snega lomi njegove lesene roke.

Zbirali smo se z jutranjo lučjo in odbleskom mladega snega v očeh. S širokimi nasmehi na obrazih in krepkimi stiski rok. Lovci v zelenem. Na belem.

Skupni lov je bil to: z lovci LD Hotedršica in gosti iz sosednjih lovskih družin, zato smo se znanci in prijatelji prešerno pozdravljali. Nekaj več kot štirideset nas je bilo in ko smo se v zboru pred domom prešteli, je lovovodja in revirni vodja Miha z zadovoljnim obrazom zaklical v kuhinjo: »Za petdeset ljudi skuhajte, Tončka! Ko pridemo nazaj, bomo lačni kot volkovi!« Tončka je kuharica v pokoju in nam je dolga desetletja kuhala, ko smo se stekali v naš lovski dom: ob slovesnostih in slavjih, ob skupnih lovih. In ob pogrebih naših lovskih tovarišev ...

Miha, vodja revirja Javornik ter takratni gospodar lovskega doma, je eden najsvetlejših ljudi, kar jih poznam. Trdo ga je preizkušalo življenje, v otroštvu in

mladosti. Z njega je obrusilo vse, kar mnoge od nas zapira v rise nedostopnosti, morda celo rahle vzvišenosti. Miha se kaže kot človek čiste, otroške duše ter kot pravi prijatelj. Hkrati pa s svojo dobrodušnostjo in navidezno prostodušnostjo prestreza napetosti, ki tu in tam zaprasketajo med nami, in jih, kot strelvod strela, razelektri. Nekaj njegovih izvirnih govornih mašil je že prešlo v črnovrško ljudsko besedno izročilo, recimo tista: »Bravo mi, ker druga ni!« Ali pa: »Jaz sem norac za opravljeno delo!« Ko je v družbi razpoloženje na višku, zelo rad z močnim visokim glasom, kamor mu večina težko sledi, zapoje prve verze pesmi v angleščini *It's now or never* ... Ko pa se poslavljamo, navadno reče: »Se vidimo, ko se zagledamo!«

Prav tak nas je Miha pozdravil, polne pričakovanja, in nam povedal: »Jagali bomo v Mrzlem Logu in proti Križni Gori, gor čez Novino in Suho lokev do Spodnjega Žgavca, Kališ in Brkovnka. Na stojišča vas bodo popeljali lovci iz našega revirja. Prizanašajte vodečim srnam in košutam. Ni lovsko, da ubiješ mater mladiču, tudi če je le-ta že skoraj odrasel. Po prvem pogonu se dobimo Pri Vodnjaku, po končanem drugem pa v lovskem domu, kjer bosta pozdrav lovini in zadnji pogon!«

Potem je vse potekalo, kot na skupnih lovih pač poteka, a vse-

eno je bilo v zraku tokrat še nekaj drugega. Zakaj? Morda zaradi zasneženega gozda ali zaradi pod belim bremenom upognjenega drevja; morebiti zaradi z vej usipajočega se pršiča, iskrečega se in presijanega od nizkega jutranjega sonca; ali mogoče zaradi svežih sledov v snegu: kunjih, lisičjih, srnjih, mišjih, veveričjih; tudi jelena smo presledili in celo volčji sled je tisti dan križal Križno Goro!

Vendar je v prvem pogonu petinštirideset pušk molčalo. Zaradi snega, ki je padal z dreves, se divjad ni premikala, če nisi skoraj trčil vanjo. Le nekaj previdne in počasi premikajoče se srnjadi je videl ta in oni, a streljal ni nihče.

Milan Kavčič, zrel možakar v petdesetih in družinski oče, pa je, na zbornu mesto gredoč, navdušeno kot otrok pripovedoval o »čisto črni veverički, ki da je ves čas pogona telovadila tik nad njegovo glavo in ga zvedavo ogledovala«.

V drugem pogonu je bilo sonce že visoko in zmehčani sneg je še bolj hrupno drsel z dreves na gozdna tla. A že takoj na začetku sta zaporedoma počili dve puški. Potem nobena več. Vsak od nas je ugibal: »Kdo je streljal? Kaj je streljal? Je žival padla v ognju?« Prvič je počilo blizu mene, morda na sosednjem stojišču, ko sam nisem bil niti še na svojem mestu. Zato sem sklepal: verjetno je

Foto: F. Černigoj

»V zraku tokrat še nekaj drugega ...« Križna gora v snegu

streljal Slavko, moj nekdanji lovski mentor, dolgoletni gospodar LD Javornik in sedanji starešina.

Res je streljal Slavko. »Tako ko si ti šel naprej na svoje stojišče,« mi je pripovedoval, ko sem po koncu pogona prišel do njega. »Vidim, da me izmed dreves gleda velika srna. Takoj za njo je stal šibkejši srnjak. Srne ne bom streljal,« sem pomislil in tako je padel srnjak ...«

Sneg okoli uplenjene živali je rdeče cvetel, s krvjo pa je bila orošena tudi smrekova vejica za klobukom uplenitelja. Kri in sneg. Rdeče in belo. Krvavo rdeče in snežno belo. In zamolklo modro zimsko nebo. In veter med temno zelenimi vejami smrek; med sivo-rjavimi vejami bukev, polnimi zgrbančenega premrlega listja; severni veter med vejicami: na njih končičih, zapredeno v popkih, spi skrito življenje. Novo bitje pa klije tudi v smi, ki jo je v vročih in soparnih dneh avgusta morda oplodil prav uplenjeni srnjak ... O, ti večno življenje, ki si neskončno ponavljanje! V to krožnico smo ujeti tudi mi, v sebi zaključujemo svoj krog, ki rojeva nove kroge večno vrtečega se stvarstva ...

Po mobiju pokličeva Martina, naj naokrog, s terencem, pride po plen. Zveva tudi, da je z drugim strelom lovski gost iz Hotedršice uplenil srnjega mladiča, srnjačka. Dva strela, dvoje uplenjene divjadi. Res: lep in čist lov ...

Martin je, tako kot tudi jaz, iz Vipavske doline. Lovca na Črnovrškem sva postala hkrati, pred dobrim desetletjem. Hkrati sva zaprosila za sprejem v tamkajšnjo LD; skupaj sva bila vabljen na strog uradni razgovor, preden so naju sprejeli kot kandidata; skupaj sva se čez Vrh Gore vozi-

la v Idrijo na predavanja za lovske pripravnike; skupaj sva naredila lovski izpit, ki se nama je zdel pomembnejši od mnogih drugih izpitov v življenju; skupaj 'jagava' vsa ta leta in čutiva, kako naju sprejemajo vase in medse: javorniški in križnogorski gozdovi, hruškiške globače, strmine in globine Idrijske Bele ter – črnovrški lovci.

Pozdrav lovinu je bil slovesen: zaradi zamolklega zvoka lovskega roga, zaradi svetlih vtisov, ki smo jih prinesli s seboj iz gozda, zaradi lovsko pravično uplenjene divjadi in tudi zaradi vznesenih besed lovovodje Mihe ...

Zadnji pogon je bil vesel in hrupen, obarvan z vonjem po dobrih jedeh naše Tončke; povzdignjen s prešerno pesmijo iz petdesetih moških grl; oplemeniten s toplim globokim basom stároroste črnovrških lovcev, Vladimirja Kobala; potrjen z lovskim ropotom in začinjen z nenavadno glasnim smehom prevzemnika divjadi, našega Romana, ki sicer ni lovec. Roman ima namreč tako navado, da se smeje na vse grlo in zraven v hitrem taktu močno udarja z ного ob tla, kar vedno vzbudi salve smeha še pri drugih prisotnih ...

Lovski dom smo zapuščali pozno zvečer. Tistih nekaj kozarčkov popitega vina, ki jih je na močno podlago zaužil skoraj vsak od nas, ni skrbelo nobene. Če piješ v sproščeni družbi, če si poln veselja, brez zlih misli in zavisti, če lahko vsakemu pogledaš v oči, potem te vino ne upijani. Le pomaga ti, da svet gledaš s svetle strani in ubijalskega alkohola ni v tvoji krvi. Ne morejo ga zaznati niti najobčutljivejše merilne naprave ...

Franc Černigoj

Prepelica je padel v brezno

Zadnji teden letošnjega avgusta se je na Klancah, med Gorenjim Jezerom in Loško dolino, v osrčju Notranjske, zgodila nezgoda, ki bi ji zaradi srečnega konca po pravici lahko rekli »sreča v nesreči«.

Prekaljeni lovec Janez iz LD Lož - Stari trg je okrog preže klestil grmičevje. Kot ponavadi ga je spremljal zvesti sopotnik in prav tako vseh gozdnih pusto-lovščin vajen prepelica Bor, ki je v najlepših pasjih fantovskih letih. Janez je naenkrat zaslišal kratek lajež, potem pa cviljenje neke spodaj.

Ko je spustil orodje iz rok in skočil pogledat, kaj je s psom, ni videl ničesar, niti svojega psa ne. Čeprav se tam okrog vsak dan sprehaja kar nekaj medvedov in medvedk z mladiči, ki se gostijo s sadjem, ki je letos, posebno na starih sortah jablan in hrušk, obrodilo obilno, kot že dolgo ne, tokrat ni bilo v bližini nobenega godrnjavega kosmatinca. A glej, tri metre od preže je v travi zijala luknja, široka komaj za širino ne preveč krepkega moškega, iz katere je iz precejšnje globine prihajalo Borovo tožeče cviljenje. Bor, ki mu je očitno nenadoma

zmanjkalo tal pod nogami, je zdrsnil v kraško brezno in se neke zagozdil. Čez nekaj časa so mu moči popustile in s petih metrov je padel na dno brezna.

K sreči je mogoče v dobi mobilnih telefonov hitro poklicati pomoč. Janez je poklical svoje lovške tovariše in jamarje. **Rajmund Strle** in **Matej Kržič**, jamarja iz Društva ljubiteljev Križne jame, in lovci **Evgen, Andrej**, in **France** so bili čez pol ure že pri preži. Reševalna akcija se je začela. Najprej se je spustil v brezno Rajmund. V globini desetih metrov je dosegel psa, ga zavil v šotorsko krilo in navezal na vrv. Ekipa na površju je previdno vlekla nesrečnega štirinožca. A na pol poti se je ustavilo. Pes se je spet zagozdil in v brezno se je spustil še Matej. Ko je osvobodil psa, so ga lovci lahko že brez težav potegnili na svetlo. Za njim sta iz ne preveč prijaznega podzemlja prilezla na plano še oba jamarja.

Lastnik Janez ni bil na koncu akcije samo vesel, ampak tudi pošteno ganjen, ker njegov ljubljenec ni utrpel nobene poškodbe, razen nekaj duševnih ran, ki so v takšni situaciji razumljive. Ganjen je bil tudi zaradi požrtvovalnosti prijateljev in obeh jamarjev.

Čeprav je glavna značilnost

Foto: F. Anzejc

Rešenec in reševalec ...

kraškega sveta, da je ves izvotljen in naluknjan, bi bilo pametno brezna, kakršno je ob lovski preži na Klancah, ustrezno zaščititi. Naslednjič morda tisti, ki bi spet zdrsnil v globino, ne bi imel take sreče, kot jo je imel Bor.

Zahvala velja jamarjem, ki so bili takoj pripravljene pomagati pasjemu nesrečniku.

France Anzeljc

Gamsji mladič v Vintgarju

VLD Bled gospodarimo z manjšo populacijo gamsov, ki se prostorsko deli na dva dela. Del populacije poseljuje robni del kraške planote Pokljuke in njene strmine, drugi del pa živi na Borštu (931 m) in Homu (834 m), ki ju seka ozka, turistično dobro znana soteska Vintgar. Po Vintgarju, ki ga je po zadnji ledeni dobi izdolbla reka Radovna, je celo poimenovan geografski reliefni izraz *vintgar*, ki pomeni sotesko z vzporednimi in navpičnimi stenami.

Strmine in previsne stene Vintgarja so odlično stanišče za gamsa, saj so to strma, neprehodna pobočja, porasla z redkim bukovim in gabrovim gozdom, ki ga ponekod sekajo čistine z gosto podrastjo. Lovci nikoli ne lovimo v turističnem delu Vintgarja, ki je naravni spomenik. Gamsa lovimo nad Vintgarjem v Strmi strani na Borštu in občasno na Homu, kjer se v strmih pobočjih vlečeta lovski stezi. V tem revirju na leto uplenimo do dva gamsa, včasih še manj. Gamsi so v gozdu precej zaupljivi, tako da jih je mogoče opazovati od blizu skoraj v vseh letnih časih. Letos smo trije lovci LD Bled doživeli zanimivo izkušnjo, saj smo šli na gamsa malo drugače.

21. junija smo namreč prejeli klic, da je v soteski Vintgar ujet gams. Hitro smo se trije člani LD Bled, **Vlado Marolt**, **Stane Kapš** in podpisani, organizirali in odpravili v Vintgar. O tem, kaj naj pričakujemo, smo lahko le ugibali, vendar niti slutili nismo, kakšen razplet nas čaka. Na vходу nas je pričakal oskrbnik soteske, ki nam je povedal, da je gams ujet nekje pred Žumrovim spomenikom. Ko smo se odpravili v sotesko, smo si ogledovali poličke in morebitne kraje, kamor naj bi se gams zatekel, a ga sprva nikakor nismo mogli najti. Po oskrbnikovih navodilih naj bi bil ujet na najozjem delu soteske.

Gamsji mladič, ujet pod mostičkom.

Ko sem se prek ograje spustil do vode, sem bil tako blizu gamsa, da sem ga že vonjal, a ga še nisem videl. Nato nam je na srečo mimoidoči obiskovalec pokazal, kje se skriva ubogi gamsji mladič. Kozlič se je zatekel pod lesene mostičke, ki so zgrajeni za obiskovalce Vintgarja. Tičal je na skalni polički, ki je bila ravno pod mostičkom, tako da ga je bilo nemogoče opaziti. Videti ga je bilo mogoče le skozi centimeter široke špranje med deskami. Izhoda, razen prek reke Radovne, ni imel. Očitno se je mladič bal vode in se je raje zatekel na poličko in čakal, kaj mu bo prinesla usoda. Kako je prišel tja, od koder ni imel izhoda, lahko le ugibamo. Mogoče je trop gamsov v sušnem in vročem juliju prišel pit vodo do Radovne in se igrivi mladič padel v vodo, morda je zdrsnil prek pobočja ali pa mu je spodrsnilo pri prečkanju Radovne in se je rešil na skalnato poličko.

Dostopa do poličke nismo

Gamsja kozica spet na svobodi

imeli, zato smo se odločili, da bomo odmaknili deske z mostička in mladička potegnili ven. Vse dogajanje je potekalo v polni sezoni, v lepem vremenu, ko je bilo v soteski mnogo obiskovalcev, za katere je bilo reševanje pravi mali spektakel. Mladič nam

je v prvem poskusu, da bi ga z vrvjo potegnili prek mostu, pobegnil do reke. K sreči se je ponovno zatekel pod deske, kjer sem ga naposled le uspel ujeti in izvleči. Gamsja kozica je bila izčrpana in v stresu. Na začetku, ko sem jo ujel, je malo zajokala, a se je v mojem naročju kaj hitro pomirila. Nato smo jo hitro odnesli iz soteske in jo visoko nad njo spustili v Boršt. Hitro je stekla nekaj metrov proč od nas in se začela takoj brezskrbno pasti, saj je bila očitno zelo lačna.

V upanju, da bo čim prej našla svojo mater in da jo bo ta zopet vzela k sebi, smo jo izpustili v naravo. Boršt, kamor smo mladiča izpustili, je površinsko rela-

tivno majhna vzpetina. Kozica je bil sicer telesno močna, tako da je imela dobre možnosti za preživetje. V spomin nam je pustila nekaj zanimivih fotografij, ki so malo drugačne od običajnih lovskih fotografij. Tudi obiskovalci Vintgarja so prišli na svoj račun, saj so lahko opazovali zanimivo reševanje, kjer smo se lovci pokazali v drugačni luči, kot smo prevečkrat prikazani.

Miha Marolt

Vlado Marolt in Stane Kapš na poti iz soteske

Razstava, ki je navdušila Moravčane

Slikar **Blaž Slapar** je z ljubeznijo narisal osmerico velikih zveri

Kulturni dom v Moravčah že dolgo ni bil tako poln, kot je bil ob nedavnem odprtju razstave domačina, mladega, večstranskega umetnika **Blaža Slaparja**. Pokazal je svoje slike, risbe, pla-

Foto: M. Marolt

kate, naslovnice Moravških novic, saj je absolvent vizualnih komunikacij na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost. Diplomlo je posvetil osmerici velikanov med divjimi živalmi, katerih razstavljenе slike so tako prepričljive, da so očarale marsikaterega obiskovalca.

Zveri je risal v živo v živalskih vrtovih.

Beli medved v velikosti 3 x 3 m je krasil razstavno dvorano, kot bi bil pravi kosmatinec na filmskem platnu. Avtor ga je šel slikat na platno v dunajski živalski vrt zato, da ga je opazoval pri gibanju. In zakaj si je Blaž Slapar izbral ravno zveri? »Zato, ker jih občudujem že od malega in sem jih risal, še preden sem šel v šolo. To so živali, ki vzbujajo strahospoštovanje,« je povedal na razstavi, ko je razlagal, kako mu je risanje belega in rjavega medveda, velikega pingvina, šimpanza, tigra, morskega psa, bizona, leva in planinskega orla, opa-

mestom Srečka Kosovela in prav takšno si je zaslužil na natečaju za plakat ob stoletnici slovenskega filma. Slikar, ki je tudi oblikovalec, si je izbral motiv iz enega najlepših vojnih filmov pri nas *Ne joči, Peter* s stavkom malčka iz filma »A s ti tud notr padu?« Vprašanje je bilo namenjeno nemškemu vojaku, ki je padel v

Avtor je šel slikat belega medveda v živalski vrt na Dunaj.

Blaž Slapar ob eni svojih likovnih stvaritev na temo velikih zveri

zovanega in slikanega v ljubljanskem živalskem vrtu, vzelo več kot pol leta časa. Sicer pa je na razstavi viselo tudi nekaj portretov in njegovih abstraktnih slik.

Na razstavo so prišli tudi šolarji in mladina, kar je bilo slikarju posebno všeč, ker so njegove slike velikih divjih živali vzbudile ne le občudovanje, ampak tudi razmišljanje, kako bi jih bilo dobro varovati v naravi, ker jo bogatijo in polepšajo.

Mladi, 24-letni slikar ima za seboj že nekaj uspehov. Srebrno nagrado na Slovenskem oglaševalskem festivalu je dobila njegova ilustracija pesmi *Napis nad*

kraško jamo, kjer je bil fantiček skrit. Mimogrede: ta stavek je mladina posvojila.

Svojo prvo samostojno razstavo je posvetil pokojnemu bratu Alešu, sestrični Katji in sošolcu, ki so preminili v prometnih nesrečah. Blaž Slapar je občutljiva duša, ki še kako zaznava, kaj se dogaja okrog nas in po svetu. Pohvalno je, da se je lotil risanja zveri, ki so dandanes v veliki nemilosti. Žal so to pri nas tudi medvedi, s katerimi zdaj nič več ne upravlja stroka, ampak politika! Slednje je mnenje spodaj podpisane.

Albina Podbevšek

Jezero Komarnik – zbirališče številnih raznovrstnih ptic

Foto: F. Slumberger

Račji piknik v LD Lenart

Člani LD Lenart smo tudi letos, 3. septembra 2006, organizirali tradicionalni lov na raco mlakarico ob ribniku Komarnik pri Črnem lesu. Lov, ki ga imenujemo Račji piknik, vedno organiziramo prvo nedeljo v septembru; je kot nekakšen mejnik ob zavedanju, da je v naše prečudovito okolje, v naše Slovenske gorice začela prihajati jesen, ki nas med drugim obdari z lepimi lovskimi doživljaji, ki jih lahko doživimo na skupnih lovih med lovskimi tovariši. Tako je bilo tudi tokrat.

Lovci smo se zbrali prelepo nedeljo ob 8. uri ob jezeru Komarnik. Bilo nas je okrog 90, prišli so tudi iz pobratene LD Boč na Kozjaku, LD Prosenjakovci, Trnovska vas, Oplotnica, Podgorci, Stoparce, Duplek, Voličina, Sv. Jurij, Sv. Ana, Dobrava, Benedikt, Lenart in še iz drugih lovskih družin. Po pozdravnem govoru starešine LD Lenart Viktorja Škofa smo se lovci v dveh skupinah odpravili na nasipe lepega jezera, v katerem pa je bilo zaradi poletne suše bolj malo vode. Po znaku lovskega roga se je začel lov, ki je trajal skoraj do 11. ure. Lov organiziramo skupaj z LD Pernica zaradi preleta rac iz enega ribnika v drugega. Na svoj račun so prišli tudi lovski psi, ki so imeli v ločju kar dovolj dela, da so jih dvignili. Žal nam je bila Diana bolj slabo naklonjena, saj smo uplenili samo 6 rac mlakarice.

Maloštevilen plen ni pokvaril prijetnega tovariškega vzdušja ob prelepem lovskem domu v Sp. Porčiču. Naš lovec, znani kuhar Stanislav Kegel, je pripravil čudovit srnjakov golaž, za sladico

pa je poskrbel s pravo slovensko-goriško gibanico.

Po zajetni podkrepitvi smo lovci začeli s tradicionalnim streljanjem na glinaste golobe. Tekmovanje je bilo prijateljsko, čeprav je bilo prijavljenih kar 70 tekmovalcev. Rezultati: 1. Bezjak – LD Podgorci, 2. Grušovnik – LD Boč na Kozjaku in 3. J. Perko – LD Lenart. Vsi trije so prejeli pokale.

Člani LD Lenart smo se tudi tokrat dokazali z brezhibno organizacijo piknika; dokazali smo,

Naš priznani kuhar Stanislav Kegel v svojem elementu

da znamo pritegniti lovske tovariše tudi v naš konec Slovenskih goric, da se med nami dobro počutijo in sklepajo nova in nova poznanstva. To pa je dandanes, v času hitrega življenja in vse večje globalizacije, najpomembnejše. Stisk prijateljeve roke in nasmeš sta vredna celo bogastvo!

Vabimo tudi druge, ki bi se nam želeli pridružiti prihodnje leto; prav pristrčno ste vabljeni in dobrodošli boste med lovci LD Lenart v Slovenskih goricah. Prijateljstvo, pristrčnost in gostoljubnost so naše dobre strani.

Franc Štumberger

Anton Volk, naš dolgoletni (več kot 47 let) in častni član LD Mirna Peč, je umrl 9. 4. 2006 (rojen 4. 7. 1920). Ob otožnih zvokih lovskih rogov smo se od njega poslovili

z vsemi lovskimi častmi na pokopališču v Prečni pri Novem mestu. Pogreba so se udeležili številni lovci s prapori iz sosednjih lovskih družin, prisoten pa je bil tudi prapor ZLD Novo mesto.

Anton je bil lovec vse od leta 1958. Zaupane so mu bile marsikatero odgovorne funkcije, saj je bil: tajnik, kinološki referent, knjigovodja in predsednik disciplinske komisije. Navedene naloge je opravljal v obdobju od leta 1985 do leta 2002, obenem pa je bil nekaj let tudi član IO pri ZLD Novo mesto, kjer je opravljal funkcijo referenta za finance in materialno poslovanje.

Udeleževanje Antona Volka je v lovski družini Mirna Peč zapustilo vidne sledove. Za vse prizadevno delo v LD Mirna Peč in ZLD Novo mesto ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge, pa tudi z redom III., II. in I. stopnje.

Hvala ti za vse!

LD Mirna Peč – L. P.

Množica krajanov, znancev, predvsem pa lovecev se je aprila 2006 zbrala na pokopališču v Hotedršici, da bi se še zadnjih poslovili od starostne naše LD, **Ivana Brenčiča**, ki je bil zadnji od ustanoviteljev LD Hotedršica. Ivan je umrl 18. aprila 2006, le nekaj dni po dopolnjenem 98. letu.

Brenčič se je rodil 1. aprila 1908 v Hotedršici in je bil eden izmed mož nekaj Hotencev, ki so 12. 12. 1945 ustanovili lovsko družino. Že od začetka je opravljal razne funkcije in prevzemal nase naloge in bremena ter utrjeval pot novonastali LD takoj po osvojitvi. Od leta 1945 in neprekinjeno do leta 1954 je bil član UO LD, pozneje pa več let član nadzornega odbora. Bil je tudi prvi praporščak v naši družini. Veliko naših članov se še spominja njegovih pripovedovanj in zgodb, predvsem, kako težko je bilo prva leta, ko je bilo lovišče prazno in so se že takrat ukvarjali z načrtovanjem ter gojitvijo divjadi. Seveda načrtovanje ni bilo takšno kot dandanes, a je iz podatkov tedanje dobe jasno vidno, da je bila ena od njihovih glavnih nalog povečanje številčnosti divjadi v lovišču, ki je bilo izropano zaradi vojne vihr. Težko bomo pozabili njegove zgodbe, ki jim ni bilo ne konca ne kraja, predvsem ko je bilo treba kakšno »ušpčičiti«, kot je dejal sam. Veliko smeha in solz je bilo vsakokrat, ko smo ga pripravili, da je z nami obujal spomine. Mnogim lovcem naše družine je bil mentor in nas je s prvimi lovskimi koraki uspešno vodil po lovišču, saj je poznal skoraj vsak skriti kotiček našega lovišča, kamor je z zadovoljstvom vodil mlade lovce na opazovanja in lov. Za delo, ki ga je vložil v lovstvo, je Ivan prejel lovski odlikovanji: znak LZS za lovske zasluge in red III. stopnje. Leta 1980 je zaradi svojih zaslug postal tudi častni član naše LD.

Dragi Ivan, žalostno je bilo poslednje slovo od tebe, ki si tako ljubil domačo zemljo in naravo, ko so nam lovski rogovi in strelji iz lovskih pušk naznanili, da je tvoj lov končan. Za vse, kar si dobrega storil za nas in naše lovstvo, se ti zahvaljujemo. Ostal nam boš v trajnem spomenu. Želimo ti le še miren počitek v domači zemlji.

LD Hotedršica – V. Š.

Prvi poletni dnevi so razdajali sončne žarke po naši prelepi dolini, ko smo izvedeli, da je umrl naš dolgoletni lovski tovariš **Ivan Škrbec**. Tihe besede slovesa in zvoki

lovskega roga so naznanili zadnje slovo našemu spoštovanemu prijatelju, ki je umrl 1. 6. 2006. Na njegovi zadnji poti ga je pospremila množica krajanov in članov LD Stari trg pri Ložu ter drugih LD s prapori.

Ivan Škrbec je bil član naše lovske bratovščine več kot pol stoletja: od leta 1953. Zgodnja otroška leta je preživel pri stricu v Litiji. Pozneje se je šolal v Mengšu in Kranju, kjer je obiskoval šolo za organizacijo dela. Po izobraževanju se je vrnil v Podcerkev. Bil je eden prvih delavcev Kovinoplastike - Lož.

Spomini na mladost ter želja po vrnitvi v svet narave so Ivana leta 1953 pripeljali med lovce. Lovski izpit je opravil leta 1955 v Ljubljani. Od tedaj je opravljal veliko lovskih zadolžitev. Že leta 1957 je postal tajnik. Blagajnik je bil kar tri mandatna obdobja (od 1964 do 1967, od 1971 do 1972 ter od 1977 do 1979), referent za lovsko literaturo je bil v letih 1974 in 1976, v letih 1975 do 1980 pa je bil predsednik DK LD. Ivanova delovna aktivnost se je odražala tudi pri gradnji lovskega doma, obnovi lovskih koč in pri delu v lovišču. Za svoje vestno in požrtvovalno delo v lovstvu je prejel znak LZS za lovske

zasluge in red III. stopnje. Lovci iz LD Lož - Stari trg smo se mu za dobro delo oddolžili tako, da smo ga imenovali za častnega člana naše LD.

Škrbec je bil delaven, praktičen in zaupanja vreden sogovornik. Znal je prislunhiti in občutiti tovarištvo. Poseben nasmeh na njegovem obrazu je izdajal prijaznost in občutljivost do sočloveka.

Dragi Ivan, mirno počivaj v domači notranjski zemlji, sredi našega lovišča. Za vse, kar si storil za naravo in lovstvo, se ti zahvaljujemo z iskreno hvaležnostjo.

LD Lož - Stari trg – R. S.

Po krajši boleznini nas je 18. 6. 2006 za vedno zapustil naš dolgoletni lovski prijatelj **Franc Horvat** iz Bodoncev, dolgoletni član LD Radovci.

Franc se je rodil 17. 4. 1921 pri Gradu na Gorickem. V LD Radovci je vstopil leta 1956, v času, ko je bilo treba trdo delati in s svojo marljivostjo dokazovati, da si pošten in z dušo ter srcem zavzet član zelene bratovščine, da nisi samo lovec v ozkem pomenu besede, temveč tudi gojitelj in ljubitelj divjadi in narave. Franc je bil tak dober lovski tovariš. Vendar tudi njemu ni prizanesla bolezen. Ni mu dovolila praznovati zlatega jubileja – 50 let delovanja v LD Radovci. Do smrti je prebival v Bodoncih, kjer je bil tudi je tudi član ZB NOB, ki je delovala na območju Pomurja.

Franc je dajal napotke mnogim mlajšim članom, vzgajal mlade lovce in bil vedno zgleden član naše LD. Zaradi svoje marljivosti je v naši LD opravljal več odgovornih nalog. V LD Radovci je kot član IO LD opravljal funkcije referenta za lovni turizem od leta 1980 do 1998, ima pa tudi velike zasluge za razvoj tujškega lovnega turizma. To mu je omogočalo znanje tujih jezikov, nemščine in

italijanščine, pa tudi poklic zasebnega gostilničarja. Član NO LD je bil od 1998 do leta 2002.

Za svoje zavzeto delo v lovski organizaciji je Franc prejel znak LZS za lovske zasluge in red III. stopnje. LD Radovci mu je izročila priznanje za dolgoletno aktivno in neutrudno delo v LD.

Nad odpri grob so se Horvatu v slovo priklonili prapori, zadoneli so lovski rogovi, oglasile so se puške in naznanile njegov zadnji lov ter odhod v večna lovišča.

Dragi lovski tovariš Franc! Ko smo ti lepega sončnega junijskega popoldneva na pokopališču v domačih Bodoncih solovci LD Radovci, člani sosednjih družin, LD Brezovci, LD Grad Kuzma in LD Rogošci, pa tudi mnogi vaščani, prijatelji in znanci iz bližnje ter daljne okolice izkazali zadnjo čast, smo v sebi občutili praznino, ki je zavela po tvoji smrti. Zahvaljujemo se ti za vse, kar si storil za nas, in ti obljubljam, da boš v naših mislih vedno ostal z nami. Naj ti bo lahka domača zemlja in ptice naj ti pojejo, kot so ti vse življenje!

LD Radovci – H. V.

Lovci LD Dravinja - Majšperk smo ob vseh priložnostih, še posebno ob praznovanjih raznih jubilejev s ponosom poudarjali, da imamo v svojih vrstah še ustanovnega člana LD. To je bil naš **Franc Kosi**. Žalostni smo bili, ko smo izvedeli, da je 16. 6. 2006 Franc za vedno zapustil naše vrste.

Luč sveta je zagledal v Središču ob Dravi 27. 4. 1911. Osnovno šolo je končal v rodnem kraju, v Zagrebu pa se je izučil za koljarja. Ker v svojem poklicu ni dobil službe, se je zaposlil v TT Varteks v Varaždinu kot tkalec, kamor se je od doma vozil v službo s kolesom. Ker je bil ambiciozen in tam ni videl nobene možnosti napredovanja, se je leta 1941 odločil za zaposlitev v Tovarni volnenih izdelkov Majšperk, med drugim tudi zato, ker so mu ponudili stanovanje neposredno ob reki Dravinji. Napredoval je v mojstra, vodjo vzdrževanja v tkalnici, nazadnje pa je bil vodja kontrole surovega blaga, kar je ostal vse do svoje upokojitve.

V lovske vrste se je Kosi vključil leta 1945, prav na dan ustanovitve Lovske družine Majšperk (15. 8.), in sicer kot ustanovni član skupaj s še 18 lovci. LD Majšperk se je leta 1949 združila z LD Ptujška Gora, ki je bila naslednica Lovskega kluba Ptujška Gora, ustanovljenega leta 1921, v LD Dravinja - Majšperk. Vse od ustanovitve pa do leta 1972 je bil Franc član UO, v katerem je opravljal funkcije gospodarja, tajnika, blagajnika in strelskega referenta. Po duši je bil lovec, posebno pa se ga bomo spominjali kot vnetega zagovornika in pobudnika ohranjanja lovskih šeg in navad. Lovci se ga bomo najbolj spominjali tudi kot večnega »predsednika lovskega razsodišča« pri lovskih krstih.

Franc je za svoje dolgoletno in zavzeto delo v LD prejel družinsko priznanje, listino častnega člana LD, LZS pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Franc je bil tudi ustanovni in aktivni član Ribiške družine Lešje - Majšperk. RZS ga je odlikovala s svojimi vsemi tremi najvišjimi odlikovanji.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Boris Zarli, LD Tolmin, * 28. 8. 1932, † 16. 7. 2006.

Bernd Furlan, LD Dobova, * 5. 10. 1965, † 14. 4. 2006.

Anton Gorše, LD Smuk, Semič, * 7. 6. 1938, † 22. 4. 2006.

Franc Černoša, LD Rogaška Slatina, * 16. 8. 1915, † 12. 9. 2006.

Anton Adamič, LD Dolenja vas, * 30. 12. 1910, † 24. 9. 2006.

Jože Hajtnik, LD Golavabuka, * 1. 1. 1920, † 18. 9. 2006.

Zmago Čehovin, LD Stanjel, * 12. 3. 1948, † 29. 5. 2006.

Jože Terčon, LD Jezero, Komen, * 10. 5. 1914, † 22. 3. 2006.

Jože Semolič, LD Jezero, Komen, * 10. 3. 1917, † 28. 7. 2006.

Dominik Vidic, LD Jesenice, * 29. 7. 1913, † 14. 8. 2006.

Franc Pogačnik, LD Jošt, Kranj, * 5. 6. 1937, † 26. 7. 2006.

Feliks Srečko Beloglavec, LD Pobrežje, Miklavž, * 14. 11. 1929, † 25. 8. 2006.

Janko Leban, LD Javornik, * 30. 4. 1922, † 16. 9. 2006.

Ivan Kotar, LD Šentjernej, * 24. 3. 1929, † 30. 6. 2006.

Emeran Reya, LD Sabotin, * 27. 12. 1938, † 16. 7. 2006.

Jože Bibič, LD Globoko, * 13. 3. 1922, † 24. 6. 2006.

Pavel Draksler, LD Šenčur, * 12. 5. 1920, † 8. 9. 2006.

Karlo Žiberna, LD Tabor, Sežana, * 28. 1. 1918, † 8. 9. 2006.

Anton Hrastnik, LD Poljskava, * 24. 10. 1928, † 9. 7. 2006.

Pavel Visočnik, LD Hoče, * 21. 1. 1924, † 18. 6. 2006.

Simon Smontara, LD Ormož, * 25. 9. 1980, † 9. 9. 2006.

Alojz Čebulj, LD Strojna, * 2. 6. 1933, † 3. 9. 2006.

Viktor Konečnik, LD Mozirje, * 17. 7. 1928, † 3. 10. 2006.

Franc Černoša, LD Rogaška Slatina, * 16. 8. 1915, † 12. 9. 2006.

Ivan Ambrož, LD Laze, * 22. 5. 1931, † 22. 9. 2006.

Branko Dragan, LD Trebnje, * 15. 3. 1949, † 26. 3. 2006.

Ivan Longar, LD Trebnje, * 9. 3. 1923, † 18. 8. 2006.

Umrlim časten spomin!

Franc je bil tudi rojen glasbenik, kar je ostal vse do svoje smrti. Čeravno je bil glasbeni samouk, je bil dirigent Pihalnega orkestra DPD Svoboda - Majšperk celih 30 let, vodil je tudi mešani PZ, pomagal je pri postavitvi dveh operet in zanj priredil glasbo. Vodil je tamburaški zbor in narodnozabavni ansambel, v katerem je tudi igral. Poleg vsega je bil v mlajših letih tudi navdušen športnik odbojkar.

Veliko bi še lahko napisali o našem Francu, vendar naj misli strnemo z besedami: »Bil si dober družinski oče in nadvse cenjen lovski tovariš. Takega se te bomo še dolgo spominjali, zato je bilo slovo od tebe še toliko težje. Mirno počivaj v naši slovenski zemlji!«

LD Dravinja - Majšperk - R. B.

Na pišeckem pokopališču smo se 17. junija 2006 poslovili od enega najstarejših članov naše LD, **Franca Vrstoška** st. ali Rapočkega Franceta, kot smo ga imenovali vsi daleč naokrog.

France se je rodil 11. februarja 1924 v Dednji vasi pri Pišecah. Otroštvo in mladostna leta je preživel med trdim delom na majhni kmetiji na predgorju Orlice, ki je komaj preživljala družino. S prihodom nemškega okupatorja v naše kraje se je Francu sicer mirno in ustaljeno življenje obrnilo na glavo: z družino vred je bil izseljen v Nemčijo. Klic svobode in domotožje po domačiji na Veselem Vrhu pa sta bila premočna, tako da je Francu kmalu uspelo pobegniti in se vrniti domov. Ker so ga Nemci iskali, je takoj našel stik z NOG in odšel v partizane, v Kozjanski odred.

Po vojni je nekaj mesecev delal pri Narodni milici, nato se je vrnil na domačo kmetijo, se poročil in ustvaril družino ter zgradil lepo in urejeno domačijo. Lovskim vrstam se je zapisal pred 51 leti prav v naši LD. Kako tudi ne, saj je ves svoj življenjski vek preživel sredi narave in dobesedno z njo. Že kot otrok in mlad fant se je nagledal jutranjih boječih izstopov srnjadi na planjave njegovih Rapovc in 'naposlušal' preletov ptic ob sončnem zahodu. Bil je eden tistih klenih mož, ki so po vojni postavili temelje naši LD, ki so jo gradili od vsega začetka. Bil je tisti, na čigar plečih je rasel lovski dom, v katerega je tako rad zahajal in za katerega gradnjo je daroval mnogo žuljev, znoja, časa in materialnih sredstev. Franc je nekaj desetletij vodil tudi lovski revir Rapovce, za njim pa ga je prevzel njegov sin. V LD je bil od leta 1970 do 1986 član UO in od leta 1986 do 1992 NO. Bil je nosilec številnih družinskih priznanj, odlikovan pa je bil tudi z znakom LZS za lovske zasluge in redom III. stopnje.

France je bil lovec z dušo poštenega kmečkega človeka, ki mu ni bilo žal odrekovanja v skupno dobro, ki je znal svoje interese podrediti skupnosti, kar je dandanes na žalost postala tako redka vrлина. Vsa njegova družina je živela za lov in lovec. Njegov dom in srce sta bila široko odprta za slehernega od nas, ki smo prihajali v Rapovce. Od njegove hiše preprosto nisi mogel oditi, ne da bi te pogostili, ti dali vzpodbudno in prijazno besedo – od prvega do zadnjega. France je tako učil tudi svoja

otroka in njune družine. Učili pa smo se tudi mi, ki smo v Rapovce prihajali s puško in brez nje. Učili smo se ljubezni do narave, sočloveka, živali, divjadi. France je bil potrpežljiv in vztrajen učitelj nas, nadebudnih mladih lovcev. Naučil nas je potrpežljivosti, uživati v skupnem delu, za skupno stvar. Naučil nas je spoštovanja do divjadi, do lovskih običajev, do korenin slovenskega lovstva.

Še nepolno leto nazaj smo ga občudovali na skupnem lovu pri Veliki bukvi na vrhu Orlice. Občudovali njegovo moč, klenost, tehtno besedo, njegov miren nastop, pameten in pomirjajoč nasvet. Znal nas je razveseliti s svojimi dogodivščinami in šalami. O, kako bomo vse to pogrešali! Vlival nam je pogum in nam dajal varnost. Vodil nas je v lovsko pesem, z njim smo bili resnično veseli.

France je odšel v lovišče, od koder ni vrnitve. Našel je svoj mir ob ženi, kot si je, ko je bil še živ, vedno želel. Nam pa ostaja nanj hvaležen spomin ob vsem dobrem, kar nam je zapustil. Hvala ti, France!

LD Pišče - S. P.

Zahrbtna bolezen je 6. 7. 2006 iztrgala iz vrst LD Moravč **LD Avblja**, ki je bil lovec, kmet, strojnik, predvsem pa preudaren človek in iskren tovariš.

Luč sveta je zagledal 1. 11. 1946 v Zg. Kosezah pri Moravčah. Velika družina, v kateri je odraščal, ga je naučila, da mora vse deliti, dobro in slabo. To mu je ostalo za vse življenje. Delil je predvsem dobro, slabo pa je vedno znal zadržati zase.

Čprav je večino svojega poklicnega življenja preživel v Termitu, d. d., pa je v bistvu ostal kmet v najbolj plemenitem pomenu besede. Pravzaprav je bil del narave in samo po sebi je bilo razumljivo, da se je leta 1967 vključil v lovske vrste. V LD se je dokazal kot izjemno delaven član. V letih 1978 do 1982 je bil gospodar, od leta 1982 do 1986 kinolog LD, nato pa ponovno dober gospodar od leta 1986 do 1990. Leta 1993 je prevzel vodenje družine in ji nato predsedoval polnih 13 let, t. j. vse do svoje prezgodnje smrti. Za obdobje njegovega vodstva so družino zaznamovali umirjeni odnosi ter vsestransko uspešno vodenje. Mirno lahko trdimo, da se je ogromno naredilo in da je bila v veliki meri to prav zasluga našega Franceta. Tvorno je sodeloval tudi z ZLD Ljubljana in sosednjimi LD. To ne nazadnje potrjujejo odlikovanja, ki jih je prejel za svoje prizadevano delo v lovstvu: priznanje LD Moravče, znak LZS za zasluge in red III. st. ZLD Ljubljana ga je odlikovala s svojo plaketo.

Franc je bil vsestransko aktiven mož. Dolga leta je predsedoval KS Peče, bil pa je tudi aktiven gasilec in čebelar, kar je navsezadnje potrdila tudi njegova zadnja pot. Pravijo, da takega pogreba še ni bilo v Moravčah.

Teško je pravzaprav opisati bolečino in praznino, ki je ostala za njim. Radi smo ga imeli, ker je bil preprosto dober človek in iskren prijatelj. Takega bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Moravče - V. E.

2. državna razstava psov CAC - Koroška 2006

Majhna, a zelo lepa Koroška, Mki jo obdajajo Uršlja gora, Peca in Pohorje, se razprostira v osrčju severozahodne Slovenije, kjer je center Koroške regije Slovenj Gradec. Tudi letos je privabila številne razstavljalce iz evropskih držav na 2. državno raz-

Pozdravni nagovor podpredsednika KZS (za lovske pse) Angela Vidmarja

stavo psov lovskih pasem. Poleg številnih razstavljalcev lovskih pasem iz Slovenije je na razstavi sodelovalo kar nekaj razstavljalcev s štirinožnimi lepoticami iz Hrvaške, Srbije in Črne gore, Italije, Avstrije, Nemčije, Madžar-

ske, Češke in Slovaške. Korošci bi razstavo – glede na udeležbo psov lovskih pasem – mirno poimenovali kar mednarodno razstavo, saj je bila tudi organizacijsko na visokem nivoju. Organizacija prireditve CAC - Koroška 2006 je KZS zaupala mlademu klubu LKD Koroške s sedežem v Slovenj Gradcu. KZS se je odločila tako, ker smo Korošci v zadnjih letih organizirali kar nekaj prireditev in tekem in vselej je bila organizacija na kakovostnem nivoju. Zadnja prireditve, ki nam jo je zaupala KZS, je bila državna tekma goničev na Koroškem, iz katere izhaja tudi evropska prvakinja **Cita**, vodnika **Mirana Sušca** iz Doliča pri Slovenj Gradcu. Ker je bila prireditve odlično ocenjena, je bila odločitev KZS, da 2. državno razstavo lahko kakovostno izpelje LKD Koroške, popolnoma upravičena.

Bogata razstava z več kot 230 psi lovskih pasem in vrhunska organizacija LKD Koroške sta bili poplačani s splošnim zadovoljstvom razstavljalcev in gledalcev, ki so si ogledali razstavo.

Ves trud trimesečnega dela pod mentorstvom **Marije in Blaža Kavčiča** ter njune hčerke **Martine** je bil bogato poplačan z uspešno razstavo. Hvala jim za ves trud in pomoč na vseh nivojih pri izpeljavi prve Koroške razstave z mednarodnim prizvokom.

Mlado LKD Koroške je v nedeljo, 10. septembra 2006, prvič v svojem petletnem obstoju po ustanovitvi, organiziralo 2. državno razstavo psov lovskih pasem na letališču v Slovenj Gradcu v prelepem okolju, ki so ga dali na voljo vodstvo in lastniki Hotela Letališče. Članom LKD nam je bilo tako omogočeno, da

Najboljši planinski goniči - CAC Koroške 2006

Vse foto: J. Grač

Najlepši psi 2. državne razstave lovskih psov CAC - Koroška 2006 (planinski gonič, clumber španjel, resasti foksterier), njihovi vodniki, sodniški zbor in delegatka KZS

smo pripravili velike ocenjevalne kroge s senčniki in mizami ter več kot 500 sedežev za razstavljalce in gledalce, ki so si prišli ogledat razstavo iz Slovenije in zamejstva. Razstavo na Koroškem si je ogledalo več kot 2000 gledalcev in razstavljalcev.

V uvodu je **Jožef Grah**, predsednik LKD Koroške, ki je bil hkrati tudi vodja prireditve, pozdravil vse vodnike lovskih psov, goste, sodnike in gledalce, ki so se odzvali našemu povabilu. Za njim je imel nagovor podpredsednik KZS za lovsko kinologijo **Angel Vidmar**. Na govorniški oder je stopil tudi **Dušan Leskovec**, predsednik Koroške LZ, ki je v svojem imenu in v imenu slovenskega lovstva zadel razstavljalcem veliko uspehov in jim prenesel pozdrave in želje predsednika LZS **Bogdana Mahneta**.

Pravila razstave sta predstavila **Bojan Deberšek** in **Blaž Kavčič**, kot delegatka KZS pa je prevzela besedo **Marija Kavčič**, ki je uradno odprla razstavo psov lovskih pasem.

Glavni pokrovitelj in sponzor razstave je bila HUBA Slovenija z lastnikom **Tomažem Šelekarjem**. Razstavljalcem, ki so dosegli odlične rezultate, je poleg velike količine pasje hrane v paketih poklonil tudi kristalni pokal za BOB (najlepšega psa te razstave). Med sponzorji je bilo tudi veliko drugih ljubiteljev tovrstnih razstav, za kar se jim na tem mestu iskreno zahvaljujemo, zabeleženi pa so v biltenu, ki je izšel ob razstavi.

Lovske pasme psov je v 7 krogih ocenjevalo 7 sodnikov iz Slovenije, Republike Srpske (BIH), Srbije, Črne gore, Avstrije in

Nemčije. Po krogih so bili razporejeni na podlagi sodniških licenc, in sicer: **Jože Batič** (SLO), **Slavko Žlebnik** (SLO), **Vedran Božičković** (BIH), **Wolfgang Retschitzegger** (A), **Vojko Pirher** (SLO), **Aleksander Svetlešek** (SLO) in **Jože Vester** (SLO). Sodnikom v krogih so bili v pomoč tudi stažisti. Za FCI VI. skupino psov so stažirali mag. **Blaž Kavčič**, **Darko Grošelj** in **Radoš Burnik**. Za FCI VII. sku-

pino pa je stažirala **Bojana Ti-vadar**.

Sodniki so opravili svojo nalogo kakovostno, strokovno, predvsem pa objektivno, kar so potrdili tudi gledalci in vodniki psov. Tudi delegatka KZS **Marija Kavčič** je pohvalila delo sodnikov. S svojo avtoriteto je dosledno spremljala prireditev do konca in sproti reševala posamezne težave. Tudi pri oceni organizacije delegatka KZS ni skoparila s pohvalami in je povedala, da je razstava CAC - Koroška 2006 več

kot uspela ter da je potekala izredno tekoče in kakovostno.

Številčnost privedenih psov lahko ocenimo za dobro, čeprav ni bila rekordna. Na specializirani lovski razstavi CAC na Gorenjskem pred dvema letoma je bilo namreč okrog 230 psov. Prav je, da specializirana lovska razstava CAC ostane predvsem lovska, kar pomeni, naj se na njej dobro počutijo tudi lovski vodniki, ki sicer ne prihajajo na splošne razstave psov. Kljub taki usmeritvi pa bi bilo po moji oceni

Pozdrav nemških goničev ...

Najštevilčnejša pasma na razstavi so bili planinski goniči (24), sledili so jim labradorski prinašalec (21), nemški prepeličarji (15), nemški lovski terierji (14), hannovrski barvarji (13), brandl braki (13), resasti jazbečarji (11), bavarski barvarji (10), istrski kratkodlaki goniči (9), beagleji (9), brak-jazbečarji (8), kratkodlaki foksterierji (7), zlati prinašalci (6), nemški goniči (5), irski setri (5), nemški kratkodlaki ptičarj (4), nemški ostrodl. ptičarji - žimavci (4), dalmatinci (4), basset houndi (3), istrski resasti goniči (3), mali modri gaskonjski goniči (3), pes. sv. Huberta (3), madžarske kratkodlake vižle (3), angleški špringer španjeli (3), angleški koker španjeli - črni (3), resasta foksterierja (2), dolgodlaka jazbečarja - kunčarja (2), posavska goniča (2), rodezijska grebenarja (2), bretonska ptičarja (2), Parson J. Russel terier (1), dolgodlaki jazbečar - pritlikavi (1), kratkodlaki jazbečar (1), kratkodlaki jazbečar - pritlikavi (1), bosanski barak (1), ogrski gonič (1), kratkodlaki vajmarski ptičar (1), clumber španjel (1), gladkodlaki prinašalec (1), ameriški koker španjel - črni (1), angleški koker španjel drugih barv (1), angleški rdeči koker španjel (1).

Zastopanost razstavljalcev in psov na 2. državni razstavi CAC; Koroška 2006

Država	Štev. psov	Štev. vodnikov	Štev. pasem
1. SLOVENIJA	193	175	37
2. ITALIJA	10	4	2
3. MADŽARSKA (H)	9	4	4
4. AVSTRIJA (A)	8	4	4
5. NEMCIJA (D)	2	2	1
6. SRBIJA IN ČRNA GORA	1	1	1
7. HRVAŠKA (HR)	1	1	1
8. ČEŠKA (CZ)	1	1	1
SKUPAJ	225	192	42

mogoče pritegniti k udeležbi še več lovskih razstavljalcev iz Slovenije, pa tudi iz sosednjih držav. Specializirane lovske razstave (»specialke«) so tudi idealna priložnost za pridobivanje dodatnih sodniških izkušenj za sodnike, ki ocenjujejo le pse lovskih pasem, ne dobijo pa dovolj priložnosti tudi za sojenje na razstavah.

Gostinska ponudba in postrežba sta bili v organizaciji gostincev in lastnikov Hotela Letališče dobri, za kar moramo pohvaliti vse sodelujoče, ki se jim še enkrat zahvaljujemo, da so omogočili prireditev v njihovem lepem okolju.

Vsa pohvala velja organizatorju, članom LKD Koroške, ki so z veliko truda in časa uspeli pripraviti ustrezen razstavni prostor pa tudi organizacijsko dobro izpeljati zahtevno državno razstavo psov lovskih pasem. Zahvala velja tudi vsem drugim, ki so kakor koli pomagali pri njenem uspehu: sodnikom, vodnikom in prireditvenemu odboru.

Jožef Grah,

predsednik organizacijskega odbora

Sodelovanje LKD Idrija na CAC - Koroška 2006

Na priporočilo in osebno povabilo predsednika Vzrejne komisije (VK) za goniče **Slavka Žlebnika** smo se tudi člani LKD Idrija udeležili **2. državne razstave psov lovskih pasem CAC - KOROŠKA 2006**. Lovsko-kinološko društvo (LKD) Idrija deluje že od leta 1980 in je najmanjše lovsko-kinološko društvo v Sloveniji. V Lovsko zvezo Idrija (LZI) je povezanih 7 lovskih družin, ki jim LKD Idrija nudi vse lovsko-kinološke usluge in prisluhne njihovim potre-

Na razstavi CAC - Koroška smo se člani LKD Idrija odločili, da prikažemo vzrejne dosežke pri obeh pasmah istrskega goniča, t. j. kratkodlakega in resastega. Obe pasmi sta nesporno slovenski, pa vendar je FCI (*Federation cynologique internationale*) avtohtonost obeh istrijancev dodelilo Hrvaški, kar nikakor ni pravilno in je velika krivica naši lovski kinologiji. Razstavljali smo tri kratkodlake istrske goniče in enega resastega istrskega goniča. V razredu mladih smo na omenjeni razstavi pokazali našo kdl. istrsko goničko **Brino**, vodnika **Franca Bončine** iz Gorenje Kanalje pri Spodnji Idriji. Postala je prvakinja razreda mladih in pre-

Anton Rasper iz Cerknega. Razglašena je bila za prvakinja med mladiči.

Od naših štirih istrijancev so bili torej kar trije psi visoko odlikovani. Dobro razpoloženi in v veselem vzdušju smo se v poznih popoldanskih urah vračali domov prepričani, da se bomo udeležili še več tako dobro organiziranih razstav naših lovskih štirinožnih prijateljev.

*Anton Rasper,
predsednik LKD Idrija*

19. tekma v vodnem delu - Ig 2006

Lahko je napisati poročilo ali članek za revijo Lovec ali Kinolog, če tekma poteka tako, kot si jo je zamislil organizator, in če se strogo upošteva določeni Pravilnik za tekmovanje lovskih psov vseh pasem v vodnem delu,

ki so ga sprejeli delni zbori sodnikov za **ptičarje, šarivce in terierje**, ki je v veljavi že od leta 1999.

Na podlagi razpisa kinoloških prireditev za leto 2006 je bila v okviru načrtovanih prireditev LKD Ljubljana načrtovana tudi 19. tekma v vodnem delu. Poimenovana je kot tekmovanje oziroma državno prvenstvo v delu psov v vodnem delu in je namenjena za vse pasme lovskih psov, ki na tej tekmi tekmujejo za pokal mesta Ljubljana. Uradno jo označimo kot CACT – Draga pri Igu 2006, potekala pa je 2. 9. 2006.

Lepo je bilo opazovati, ko se je pod dvema zastavama (državno in KZS - FCI) ter pod praporoma LKD Ljubljana in LD Ig postavilo v špalir 20 tekmovalcev z različnimi pasmami lovskih psov. Obdajalo jih je čudovito okolje ob vzhajanju jutranjega sonca in svetlikajočih se meglicah, ki so se dvigale nad iškim bajerjem, bogato obdanim z je-

Foto: A. Rasper

Vsi vodniki LKD Idrija in njihovi psi, razstavljeni na 2. državni razstavi lovskih psov Koroška 2006.

Izbiranje najlepših mladičev lovskih psov Slovenije. Prvakinja je postala Lola (resasta istrijanka) z mlado vodnico Brigito Rasper.

bam. LZI ima v 7 LD včlanjenih 384 lovcev, a jih je od njih samo 115 članov LKD Idrija. Za društvo je to zelo malo članov kinologov, smo pa zato vsi zelo delavni in pravi ljubitelji lovskih štirinožnih prijateljev, ki smo kos tudi najtežjim kinološkim zahtevam. V LKD Idrija so predstavniki vseh skupin lovskih psov (razen ptičarjev), vseh skupaj jih je približno 110, prevladujejo pa goniči, predvsem istrijanci in posavci.

jela naslov BOB (prvakinja pasme), za kar si je prislužila dva pokala. V vmesnem razredu smo razstavljali istrsko kdl. goničko **Baro** vodnika **Simona Rudolfa** iz Podlanišča pri Cerknem; prejela je odlično oceno in naslov CAC. V razredu delovnih psov smo razstavljali prav tako kdl. goničko **Bajdo**, ki jo je vodil lastnik **Slavko Burnik** iz Sp. Idrije, in je dobila oceno odlično. Resasto istrsko goničko **Lolo** je v razredu mladičev razstavljaj

Foto: M. Samar

Kot, kjer je videti samo jezero, obrobje Mokrc in nebo: mir in raj na Zemlji ...

Tekmovalce je pozdravil tudi vodja sodniškega zbora in obenem delegat KZS Vinko Foršček.

senskim rastlinjem. Kar čutilo se je, da bo dan miren, za tekmovalce ugoden in uspešen.

Sledili so pozdravni in otvoritveni govori po vrstnem protokolarnem zaporedju. Najprej je udeležence pozdravil vodja prireditve **Roman Celarc**, potem podpredsednik LKD Ljubljana **Jože Rožmanc** in za njim kinološki

pa so svoje sodniško poslanstvo opravljali že od prve tekme, ki je bila organizirana leta 1988.

Sodili so kinološki sodniki: **Vinko Foršček, Ivan Traven, Jože Rus, Mirko Korošec, Jože Selan in Oresto Bordon.**

Za tekmo je bilo uradno prijavljenih 22 tekmovalcev, tekme pa se je udeležilo 20 tekmoval-

cev. Dva prijavljena sta tekmo predhodno odpovedala.

Tekma je potekala tekoče, brez kakršnih koli posebnih spodrseljavev, brez pritožb in v zadovoljstvo tekmovalcev in prireditelja.

Ekipno so bile najboljše naslednje ekipe: 1. **LKD Ptuj I.**; 2. **Primorje**; 3. **LKD Gorica**

Ne želim na široko analizirati rezultatov in ocen posameznih parov, ker v večini primerov to ne pomeni nič, če si dela tudi ne ogledaš. Menim, da je pomembnejše sodelovati, si takšno tekmo ogledati, saj šele tako človek dobi pravi občutek za kritiko. Preglednica za razvrščanje v nagradne razrede je namreč dokaj tesna in v posameznih disciplinah odločajo minute in sekunde za določeno opravilo psa.

O dosedanjem delu, t. j. tekmah v vodnem delu, je bilo že veliko napisanega (od vodij prireditve in avtorjev člankov), a malo objavljenega. Treba je opozoriti na dejstvo, ki ga ni mogoče spregledati: da je v zadnjem času opaziti vse manj zainteresiranih vodnikov, pa tudi število opazo-

valcev se manjša. O razlogih ne bi razpravljaj, saj so znani večini zelene bratovščine (predvsem zaradi raznih pritiskov medijev in neuskkljenih zakonov).

Ker prihodnje leto načrtujemo jubilejno, 20. tekmo, že sedaj vabim poleg tekmovalcev tudi vse tiste, ki so ljubitelji lovskih psov in različnih tekmovanj, naj si tekmovalce ogledajo. V slogi je moč!

S podelitvijo 1., 2. in 3. mesta in prehodnega pokala mesta Ljubljana smo najboljšim izročili še ekipne pokale, nato pa so vodja prireditve in podpredsednik LKD Ljubljana ter predsednik zbora sodnikov sklenili tekmovalni del.

Za popestritev zaključnega dela lovsko-kinološke prireditve in dobro razpoloženje so poskrbeli člani LD Ig pa tudi veseli tekmovalci s Primorske, Štajerske in Prekmurja. Zato naj nas tekmovalni duh vodnikov in sodnikov združuje tudi naprej. Ob takih trenutkih namreč laže pozabimo na težave, ki nam jih preveč vsiljujejo mediji, novi predpisi o lovu in najrazličnejše prepovedi o načinu lova ter tekmovalna lovskih psov. Le malo se jih zaveda, da s tem pri psih razgrajujemo tiste bistvene lastnosti, ki jih lovski psi morajo imeti za lov, kar je psom dano v naravi in za kar so tudi ustvarjeni.

Zahvaljujem se vsem sodelujočim, tekmovalcem pa tudi drugim organom, sponzorjem in tudi gledalcem, ki so prav tako prispevali, da je bila tekma uspešna.

Nasvidenje leta 2007 na 20., jubilejni tekmi v vodnem delu v Dragi pri Igu.

Vinko Foršček,
kinol. sodnik

Sodnika ocenjujeta in komentirata delo psa in vodnika.

sodnik in vodja sodniškega zbora ter obenem delagat KZS **Vinko Foršček.**

Teren, kjer je potekala tekma, je za takšne prireditve enkratni in ga ni mogoče na kratko opisati. To je bajer, kjer je na vzhodni strani takoj ob jezeru lovski dom LD Ig, od koder je prečudovit razgled po celotni površini bajerja in neposredno na mokrško pogorje, pretežno poraslo z listnatim drevjem, kjer človek s srcem in dušo vskrva čisto, naravno in neokrnjeno življenjsko duševno hrano. To je raj, kraj miru, svežine in navdih za delo.

Bil je prijetno topel, sončen in miren dan, vreden enkratnega sožitja. Sožitje so tod našli tekmovalci in štirinožni prijatelji, sodniški zbor in drugi prisotni.

Tako kot sem že omenil, se je na ta dan zbralo 20 tekmovalcev, 6 sodnikov, strokovni delavci in celotna administrativna ter redarska služba. Seveda pa ni manjkalo gledalcev, lovskih pripravnikov in drugih ljubiteljev lovskih psov ter tovrstnih tekmovalcev.

Po končanem uvodnem delu so se tekmovalci po žrebu številki razdelili glede na posamezne discipline v 3 skupine. Vse tri discipline je ocenjevalo skupaj 6 sodnikov, in sicer v parih.

Sodili so izkušeni kinološki sodniki. Večina jih je na tekmi ocenjevala že večkrat, nekateri

Tudi letos je zmagal Vilko Turk z nemško kratkodlakarko Brino.

Posamezni rezultati tekmujočih vodnikov psov

Uvrst.	Tekmovalec	Ime psa in pasma	Nagradni razred	Štev. točk	Čas
1.	Vilko Turk	Brina - NKP	1.	84	7,94
2.	Dimitrij Arčon	Bor - Pr	1. a	82	2,06
3.	Marjan Žizmond	Astor - NKP	1. b	82	4,10
4.	Edmond Ferfolja	Biser - Pr	1.	81	3,88
5.	Vili Postružnik	Kora - NKP	1. a	80	4,08
6.	Alojz Žihar	Ajša - NŽ	1. b	80	4,51
7.	Savo Juren	Doro - NŽ	1. a	77	1,78
8.	Janez Horvat	Ajda - NKP	1. b	77	3,31
9.	Vinko Cernatič	Kola - NKP	1.	76	2,82
10.	Aljaž Šobar	Cina - NKP	1. a	71	5,00
11.	Vlado Bogdanovič	Feja - NŽ	1. b	71	5,37
12.	Anton Savargnani	Pegy - Vaj. Pt.	1.	70	4,38
13.	Janez Horvat	Deni - NKP	3. a	71	2,50
14.	Aleksander Košuta	Eneja - NKP	3. b	71	7,92

Vse foto: B. Rakar

Uspešna kinološka dejavnost v LD Slavnik - Materija

Člani LD Slavnik - Materija, ki so lani slavnostno obeležili 50-letnico obstoja njihove LD, si že od nekdaj prizadevajo, da bi imel lovski pes pri lovu pomembnejšo vlogo. Zato se zavzemajo, da bi dolgoletno tradicijo dela z lovsкими psi ohranili tudi v prihodnje. Da bi si čim več članov LD priskrbelo svojega lovskega psa, jim LD pri vzdrževanju psov pomaga med drugim tudi tako, da poravna stroške obveznega letnega cepljenja.

Korenine lovske kinologije LD Slavnik - Materija segajo že daleč, saj so ji v družini začeli pripisovati potrebno pomembnost

Foto: Slavko Gerželj

Vzrejna skupina istrskih resastih goničev v LD Slavnik - Materija. Od leve proti desni: Anton Mahne s plemenjacom Borom (vzrejna ocena I/I in R. CACIB), Rado Ivančič s plemenjacom Dikom (vzrejna ocena 4/I), Jože Mahne s plemenko Ajko (vzrejna ocena 5/I in CACIB), Stojan Plešinger s plemenko Ajdo (vzrejna ocena 5/I) in Albin Mahne s plemenko Dono (vzrejna ocena 4/I).

že pred dobrimi 35 leti, še pred sprejetjem Lovskega zakona leta 1976. Od tedaj so vse lovske družine morale v lovišče le s čisto-pasemskimi (rodovniškimi) lov-

skimi psi. Tako so že v 70. letih v LD Slavnik - Materija kupili prvi par kratkodlakih istrskih goničev. Psa sta bila kupljena v psarni v Preserjih. Naslednji par so

Foto: A. Mahne

Prvo leglo istrskih resastih goničev, ki jih je leta 1990 skotila mama Biba. Vzreditelj je bil Anton Mahne.

Foto: Slavko Gerželj

Vodniki lovskih psov LD Slavnik - Materija, fotografirano 2005.

kupili čez dve leti, in sicer par jazbečarjev, leta 1974 pa še dva pisa jazbečarja. Vse kupljene pse je LD razdelila tistim svojim lovcem, ki so jih želeli in za katere je ocenila, da bodo za pse vestno skrbeli, jih šolali ter se z njimi redno udeleževali skupnih pogonov. Vodniki so se izobraževali skupaj s psi ter svoje znanje in ljubezen do štirinožcev prenašali tudi na druge lovce.

Od 1970. leta je bil prvi kinološki referent **Anton Mahne**, zdaj že dolgoletni član LD. Za naslednjega kinologa je bil imenovan **Danilo Gvardjančič**, za njim pa **Darko Jelušič**. Leta 1979 je delo kinologa prevzel **Jože Mahne**, ki od tedaj še vedno vestno opravlja svoje delo. Takoj po prevzemu funkcije kinologa je kupil kar pet resastih istrskih goničev in se začel načrtno ukvarjati z rejo teh goničev.

Zdaj se v LD Slavnik - Materija poleg Jožeta Mahneta in Antona Mahneta s to dejavnostjo ukvarjajo še: **Stojan Plešinger, Albin Mahne, Rado Ivančič, Albin Hrvat in Mitja Dodič**. Dolgoletno požrtvovalno delo vzrediteljev psov je obrodilo velike sadove, saj se člani LD lahko pohvalijo s precejšnjim številom uporabnih psov. V družini imajo 11 resastih in dva kratkodlaka istrska goniča, enega nemškega prepeličarja, pet brak-jazbečarjev, tri lovske terierje in enega psa krvosledca – barvarskega barvarja.

Med vsemi lovskimi psi so zaradi lege in značaja lovišča v družini izredno pomembni prav psi goniči, predvsem v času skupnih lovov. Lovišče LD Slavnik -

Foto: A. Mahne

Eden izmed petih resastih goničev, ki so jih leta 1979 kupili v Črnem Vrhu nad Idrijo pri vzreditelju Valentinu Trčku.

Materija se namreč razprostira v sredogorskem svetu, na območju Brkinov in Čičarije. Zelo razčlenjeni Brkini so hribovita pokrajina, prav tako hribovita Čičarija je pretežno gozdnata, nekdanje pašnike in travnike pa postopoma in nezadržno zarašča grmičevje. Pri delu lovske pse ovirata visoka trava in gosto grmičevje, pozimi pa za nameček tudi sneg. Zato je na tem območju najprimernejši visokonogi istrski gonič. Kinološki referent pri nakupu lovcem svetuje glede novih lovskih psov prav te pse.

Obalno-Kraško LKD je LD Slavnik - Materija za delo na kinološkem področju odlikovalo leta 1989 in 2001. Naj omenim le najvišja priznanja, ki so jih prejeli posamezni lovski vodniki za kinološke zasluge v lovski družini: *srebrno priznanje* so prejeli **Ciril Segulin, Darko Jelušič, Albin Juriševič, Danilo Gvardjančič, Ivan Stančič, Albin Mahne in Albin Hrvat in**. *Zlato priznanje* pa so si prislužili **Vinko Cetin, Anton Mahne, Milan Gropajc in Jože Mahne**. Slednji je za delo na kinološkem področju prejel tudi red KZS I. in II. stopnje.

Pes kot lovski prijatelj se je skozi stoletja izoblikoval v pravega lovskega tovariša, ki je v lovišču tako rekoč že nepogrešljiv člen. Na skupnih lovih so psi vedno prisotni, svojim vodnikom na lovu pa ne le pomagajo, temveč jim tudi popestrijo lov. Lovci LD Slavnik - Materija upajo, da bo tako tudi v prihodnje. Glede na njihovo dolgoletno kinološko tradicijo in kinologe vse kaže, da bo res tako.

Katerina Kljun

Mali oglasi

Nerisat: H. Zeller

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):

O: 5/I, m: 14/I, 5. 11.,
Franc Pipan,
Zbilje 32/a, 1215, Medvode.
O: 5/I, m: 5/I, 21. 8.,
Jaka Logar,
Pod bregom 2,
2380 Slov. Gradec.

Kdl. jazbečarji (SLRJk):

O: 5/I, m: 5/II, 14. 10.,
Rudolf Bauman,
Sp. Dobrenje 36/b, 2211 Pesnica.

Res. jazbečarji (SLRJR):

O: 5/I- VUP, m: 5/I, 12. 8.,
Stanko Lihtenvalner,
Ilovci 15, 2275 Miklavž.

Istr. kdl. goniči (SLRGk):

O: 4/I, m: 5/I, 26. 7.,
Franc Jakljevič,
Ul. Belokranjskega odreda 18,
8330 Metlika.
Res. istr. goniči (SLRGIr):
O: 5/I, m: 4/I, 26. 11.,
Alojz Jagodnik,
Šempas 21, 6253 Knežak.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

Serci:
O: 5/I, m: 5/I, 13. 10.,
Božidar Horaček,
Koče 75, 6258 Prestranek.

Balkanski goniči (SLRGrb):

O: 5/I, m: 4/I 10. 10.,
Bojan Petančič,
Velika Ligojna 60,
1360 Vrhnika.

Beagli (SLRBig):

O: 5/I, m: 5/I, 24. 10.,
Psarna Brakada,
Družina Omejec, Selca 6,
4227 Selca.

Orožje in optika

Prodaj risanico, kal. 7 x 70 Rem. Mag., z globoko gravuro in str. daljnogledom Kahles – Helia Super 6 x 42 (Suhlova montaža), antinit cev. Cena 1000 €. Tel.: (03) 897-79-70.

Kupim dobro ohranjen strelni daljnogled Swarovski 6 x 42 za montažo na risanico. Tel.: 041/783-536, Jure.

Prodaj šibrenico znamke Helicobloc Ercar, kal. 16/16, in **karabinko** Sava-Kranj, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom. Tel.: 041/341-098.

Prodaj revolver Taurus, mod. 70 (bruniran), kal. .32 SW long. Tel.: 031/657-989.

Prodaj kombinirko Betinoli, kal. .308 Win. /20 Mag., s str. daljnogledom Docter 6 x 42 (Suhlova montaža) in revolver Guger GP 100, staines, kal. 357 Mag., cev 4 inče, tok ter 100 nabojev. Tel.: 041/490-187.

Zelo ugodno prodaj nov strelni daljnogled Tasco Zoom 3 – 9 x 56 z osvetljenim križem. Cena samo 27.000 sit. Tel.: 041/217-768.

Prodaj 80 nabojev (originalnih!), kal. 6,5 x 54 M. Sch., RWS. Naboji so v Trgovini Lovec Trade, d.o.o. v Ljubljani; tel.: (01) 231-73-87.

Prodaj karabinko, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Vega 4 x 32 (suhlska montaža). Cena 50.000 sit Tel.: (03) 705-05-50, 031/363-027.

Prodaj karabinko, kal. 8 x 57 IS, brez strelnega daljnogleda in montaže. Puška je odlično ohranjena. Tel.: 040/354-590.

Prodaj češko karabinko, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Swarovski (Suhlova montaža) in **češko bokarico** kal. 7 x 57 R/ 12 z menjalnimi cevmi 12/12. Tel.: 041/906-584.

Prodaj enocevno šibrenico Beretta, kal. 16, kot nova (cena 90.000 sit) in **teleskop** Buchnell 15 – 45, kot nov (25.000 sit). Tel.: 041/648-072.

Prodaj revolver Arminius HWS, kal. .22 WMR, menjalni boben kal. .22 L.R.. Cena po dogovoru. Tel.: 01/215-716.

Lovski psi

Zelo ugodno prodaj leglo lovskih terierjev, odličnih, delovnih staršev. Stari so 6 mesecev. Tel.: 041/ 572-340, Lado.

Prodaj resaste istrske goniče, stare pet mesecev. Starši so odlični goniči. Tel.: 031/574-049 ali (05) 757-16-17.

Prodaj brak-jazbečarja, mladiča. Tel.: 041/209-012 ali (03) 57-25-293.

Pričakujemo vrhunsko leglo nemških ptičarjev – žimavcev (prve dni decembra 2006), delovnih staršev: mati;

Bea II vom Rauhhaar, 4 /5 , JZP 180 + 24 t, ŠPP – SM 196 I.e n.r.; oče: Balu vom Bachbrückl, prvak Avstrije, 5 x šampion Avstrije, A.N.L.P. (PZP) 135 t, preizkus trdnosti značaja 4/4 (odlično), F.F.W. (ŠPP) 291, II. a n.r., F.V.F.G.P. (VUP) 403, II. a n.r. Dodatne informacije in rezervacije po tel.: 041/717-464.

Prodaj dva nemška ptičarja – žimavca, poležena 6. 2. 2005, z opravljeno telesno oceno, PZP in JZP. Prvi je serec, z ocenami 5/5 ,PZP 54 + 18 t in JZP 184 t.; drugi pa rjavec, z ocenami: 4/4, PZP 50 t in JZP 184 t. Dodatne informacije po tel.: 041/717-464.

Prodaj mladiče, hanovrske barvarje. Tel.: (05) 307-55-93; po 19. uri.

Madžarska kratkodlaka vižla: na voljo so vam **mladiči odličnih delovnih linij**, poleženi 20. 7. 2006. Mati: PZP 47 t, JZP 158 t, HD-B; oče: PZP 47 t, ŠPP 200 I.a n.r., HD-A, CH SLO. Vzreditelj Vojeslav Krajnc, Žerjav 17, 2393 Crna na Koroškem. Tel.: 041/576-987; (02) 82-38-33, 041/611-959, 031/351-682.

Prodaj dva nemška prepeličarja – rjavca (leglo 12. 7. 2006). Tel.: 041/494-587.

Ugodno prodaj dva mlada nemška prepeličarja – serca, samčka, stara 4,5 meseca. Sta potomca odličnih staršev. Tel.: 040/161-304.

Prodaj nemškega lovskega terierja, starega 3 leta. Primeren je za pogone, usposobljen za delo po KS. Tel.: 031/483-662.

Prodaj leglo nemških lovskih terierjev, odličnih staršev (leglo 2. 9. 2006). Zorko Pucer, Lepovče 2/a, 1310 Ribnica; tel.: 040/550-090.

Prodaj nemške lovske terierje, poležene 22. 7. 2006, vrhunske vzrejne linije, ter mladiča pasme **nemški tribarvni gonič** (psa in psičko), stara 5 mesecev. Tel.: (02) 884-46-33 ali 031/613-302.

Prodaj 3 mesece staro nemško lovsko terierko. Tel.: 031/322-212.

Prodaj nemška lovska terierja, samčka in samičko (po izbiri), stara 5 mesecev. Tel.: 040/889-839.

Prodaj leglo nemških prepeličarjev – sercev. Tel.: (03) 571-75 95 ali 041/809-143.

Prodaj 3 mesece stare resaste jazbečarje. Oče: 5/I, VUP; mati: 5/II. Tel.: 041/351-179.

Prodaj mlade hanovrske barvarje (leglo 28. 8. 2006). Oba starša sta odlična v delu in po telesu (mati prvakinja Slovenije in šampionka). Tel.: 040/161-114.

Drugo

Prodaj terensko vozilo suzuki jimny special, 2002, 60.000

NOVEMBER

Datum	Luna		Sonce		zora/mrak (navt.)
	vzide	zaide	vzide	zaide	
1. Sr	14:53	1:08	6:42	16:48	5:36 17:55
2. Če	15:12	2:29	6:43	16:47	5:37 17:54
3. Pe	15:31	3:51	6:45	16:45	5:38 17:52
4. So	15:53	5:15	6:46	16:44	5:40 17:51
5. Ne	16:18	6:40	6:48	16:42	5:41 17:50 ☺
6. Po	16:51	8:07	6:49	16:41	5:42 17:49
7. To	17:34	9:29	6:51	16:40	5:44 17:48
8. Sr	18:28	10:41	6:52	16:38	5:45 17:46
9. Če	19:34	11:40	6:54	16:37	5:46 17:45
10. Pe	20:44	12:23	6:55	16:36	5:47 17:44
11. So	21:56	12:55	6:56	16:35	5:49 17:43
12. Ne	23:06	13:20	6:58	16:33	5:50 17:42 ☺
13. Po	----	13:39	6:59	16:32	5:51 17:41
14. To	0:13	13:56	7:01	16:31	5:52 17:40
15. Sr	1:18	14:10	7:02	16:30	5:53 17:39
16. Če	2:21	14:24	7:04	16:29	5:55 17:38
17. Pe	3:26	14:39	7:05	16:28	5:56 17:38
18. So	4:31	14:56	7:06	16:27	5:57 17:37
19. Ne	5:39	15:16	7:08	16:26	5:58 17:36
20. Po	6:49	15:42	7:09	16:25	5:59 17:35 ☺
21. To	8:00	16:14	7:10	16:24	6:01 17:35
22. Sr	9:09	16:57	7:12	16:24	6:02 17:34
23. Če	10:10	17:53	7:13	16:23	6:03 17:33
24. Pe	11:01	19:01	7:15	16:22	6:04 17:33
25. So	11:41	20:16	7:16	16:21	6:05 17:32
26. Ne	12:12	21:35	7:17	16:21	6:06 17:32
27. Po	12:36	22:54	7:18	16:20	6:07 17:31
28. To	12:57	----	7:20	16:20	6:09 17:31 ☺
29. Sr	13:16	0:12	7:21	16:19	6:10 17:31
30. Če	13:34	1:31	7:22	16:19	6:11 17:30

km, kovinsko zelene barve, 2 x zračni blazini, klima, kot nov. Tel.: 041/227-338.

Prodaj novo motorno žago dolmar 450, primerno za delo v lovišču. Tel.: (03) 587-47-39.

Prodaj race, fazane in jerebice za šolanje psov. Tel.: 041/717-464.

Prodaj več lovskih trofej in nevezane letnike revije Lovec od leta 1959 do 1990. Tel.: 040/354-590.

Izdelam vam gamsov čop (divji prašič, jelen, jazbec). Tel.: (04) 514-11-81 ali GSM: 041/819-231, Basaj.

Izdelam vam umetne valilnice in krmilnice za ptice (več vrst), montiram lovske trofeje (rogovja in roglje, čakane itn.) na naravne podložne deščice. Tel.: (01) 895-15-96.

Prodaj slavnostno lovsko obleko. Tel.: 041/760-179.

Prodaj nov, dvodelni lovski nahrbtnik, primeren tudi za nošnje uplenjenega gamsa ali srmjadi. Tel.: 031/313-988

Prodaj novo avtomatsko krmilnico. Tel.: 041/785-656.

Po predhodnem dogovoru vam nudimo popolno oskrbo s hrano, pijačo, postrežbo z divjačinskim golažem, bogračem, mesom na žaru ... Tel.: 041/714-485.

Prodaj različne lovske trofeje (rogovja jelenov in srnjakov) in **kožo divjega prašiča**. Cena po dogovoru. Tel.: (01) 537-54-38.

Prodaj gume M+S, good year, skoraj neuporabljene. Tel.: 215-65-16. Cena 80.000 sit. Tel.: 041/722-693.

Prodaj damjake v okolici Zasavja, za odstrel ali rejo (po izbiri). Tel.: 031/ 800-615.

Prodaj košute za nadaljnjo rejo. Tel.: 051/652-682.

Prodaj lado nivo, 1996, 55.000 km (servisna knjižica) in **prodaj (ali zamenjam) range rover** 4,6 HSE, 1998, kupljen v Sloveniji (servisna knjižica). Tel.: 031/330-260.

Prodaj zbirko odpadlih srnjačjih rogov (120 kosov). Cena po dogovoru. Tel.: 041/215-716.

IZDELAVA LOVSKIH OBLEK (KROJEV) IN KLOBUKOV PO MERI, KAKOVOSTNO IN PO ZELO UGODNI CENI! PREPRIČAJTE SE SAMI!

KROJAŠTVO PEČOLER, s.p., Kranj
Tel.: 04/23-28-332
GSM: 031/711-055

kontaktni naslov: joze.pecoler@tele-cable.net

DRŽAVNA TEKMA ZA GONIČE

Vzrejna komisija KZS za goniče, v sodelovanju z LKD Koroške organizira

državno tekmo goničev (razen brak-jazbečarjev)
Tekma bo 11. 11. 2006 ob 8. uri.
Zbor bo pred gostilno Rogina v Podgorju pri Slovenj Gradcu.

Na tekmi bo tekmovalo največ 30 psov. LKD in zainteresirane prosimo, da prijave pošljejo tajniku VK, na naslov Jožef Verčko, Troblje 46/d, 2380 Slovenj Gradec do 7. 11. 2006.

Tajnik VK za goniče:
Jožef VERČKO

VZREJNI PREGLED ZA GONIČE, RAZEN BRAK-JAZBEČARJEV

Vzrejna komisija za goniče ugotavlja, da med letom, po razpisnem in opravljenem vzrejnem pregledu, veliko skrbnikov (vodnikov) goničev prosi za izredni vzrejni pregled zaradi parjenja. Zato se je VK odločila, da bo v svojem mandatu organizirala dva vzrejna pregleda na leto, in sicer v spomladanskem ter jesenskem času in na različnih krajih. Tako se bomo tudi izognili prevelikemu številu izrednih vzrejnih pregledov.

Vzrejna pregleda za VI. skupino (goniče), razen brak-jazbečarje, bosta:

1. termin: 4. 11. 2006 ob 8. uri v Podgorju pri Slovenj Gradcu pred Gostilno Rogina in
2. termin: 14. 4. 2007 ob 8. uri v Štorjah pri lovskem domu LD Raša - Štorje, Štorje 158, 6210 Sežana.

Skrbniki psov morajo imeti ob vzrejnem pregledu s seboj originalni rodovnik in kopijo rodovnika, pes mora biti cepljen, telesno ocenjen in imeti tudi opravljen preizkus naravnih zasnov.

Tajnik VK za goniče:

Jožef VERČKO

Predsednik VK za goniče:

Slavko ŽLEBNIK

Hubertus Club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

MADŽARSKA

JESENSKO-ZIMSKI LOV NA JELENA
4 polpenzioni v luksuzni lovski koči, 3 dni organizacije lova z vodenjem poklicnega lovca in terensko pripravo trofej ter odstrelom jelena z rogovjem

- do 5 kg 1.200 €
- do 6 kg 1.680 €
- do 7 kg 2.400 €
- do 8 kg 3.200 €

KAMERUN

Lovi od decembra do maja
14-dnevni safariji na veliko afriško divjad z izredno ugodnimi odstrel: slon 3.100 €, lev ali orjaški eland 2.600 €, savanski in rdeči bivol (roan), nilski konj 1.600 €
na voljo več vrst ekvatorialnih antilop

HRVAŠKA

LOV NA MEDVEDA
4-dnevni »All inclusive« z bivanjem, hrano, lovom in odstrelom MEDVEDA v rangu medalje že od 2.400 €

SLOVENIJA

LOV NA MUFLONA
4-dnevni »All inclusive« z bivanjem, hrano, lovom in odstrelom MUFLONA v rangu medalje že od 1.950 €

molex LOVSKA OBLEČILA

INDUSTRIJSKA GOBA TRZIN
Dobrova 1
Telefon: 00 386 (01) 982 13 10
GSM: 00 386 40 534 385

3/4 JAKNA IZ LODNA IN JAKNA IZ TERMO VELLURJA
WATER & WIND STOPPER

NOTRANJA STRAN JAKNE JE PREVLEČENA S PARIOPREPUSTNO PODOŽE, KI ODVAJA PARO IN NE PREPUŠČA VODE TER VETRA. VSI ŠIVI SO VARJENI.

ČAKALNE VREČE IZ LODNA
PUMPARICE IN DOLGE HLAČE IZ LODNA
ČEPICE IZ LODNA
JAKNE IZ TERMOVELLURJA
DELOVNE BRAJCE
DELOVNE VODOODBOJNE PODOŽENE IN NEPODOŽENE BOMBAŽNE HLAČE
JAKNE IZ VODOODBOJNEGA BOMBAŽA
POLO MAJKE IZ BOMBAŽA

SPREJEMAMO TUDI NAROČILA PO POŠTI.

KOLENDAR DIVJAD 2007

Trinajst vrhunskih posnetkov naše divjadi.
Format: 34 x 48 cm + pasica za dotisk vaše firme.

CENA: 895 SIT
(Cena z 20% DDV znaša 1.074,00 SIT.)
Poštnino zaračunamo posebej.

Albrehtova 54, 1291 Škofljica
Tel./faks: (01) 366 72 98
GSM: (051) 22 66 89
e-mail: grmi.doo@siol.net

GRMI d.o.o.

TEHNOOPTIKA SMOLNIKAR, d.o.o.

1000 Ljubljana, Novi trg 2
tel. +faks: 01 426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

SERVIS

DALJNOGLEDI - SPEKTIVI

NIKON - SWAROVSKI
MEADE - BRESSER - ZEISS

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena

LOVSKI DALJNOGLED 7 X 42 WP

- vrhunska kakovost slike
- izredna vidljivost v mraku
- široko vidno polje
- polnjen z dušikom
- natančna nastaviteljivost
- 10-letna garancija
- cena: **49.900,00 SIT**

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena

LOVSKI SPEKTIV SANJU 15 - 45 x 60 WP

izredna vidljivost v mraku • vrhunska kakovost slike • polnjen z dušikom
dolžina: 33 cm • teža: 980 g • neoprenska torbica

CENA: **64.900,00**

Beluga, d.o.o. • Ljubljana
Naročila in informacije: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

Okusite čar najpopularnejšega ameriškega lova – na belorepega jelena v roku

4 dni lova v lovišču Anticosti (Kanada) vključno z odstrelom 2 jelenov za 1.990 € v času od 25. do 30. novembra.

LOV S POGONOM NA DIVJE PRAŠIČE v državnih in koncesijskih loviščih na Hrvaškem. 3 do 4 pogoni na dan po pavšalni ceni 150 €/lovni dan. Zagotovilo uspeha lova! Prvi lov 18. novembra, naslednji ob sobotah decembra in januarja. Ni doplačila za odstrel kapitalnega merjasca.

LOV NA MALO DIVJAD na Madžarskem. Odstrel fazana 13 €, zajca 30 €.

LOS V KANADI: 6 dni lova na največjega »lopatarja« na svetu na Novi Funlandiji za 3.500 €, vključno z odstrelom.

In še: lov na gamsa, muflona, medveda, volka, malo divjad ...

Pasat, d.o.o.

<http://www.pasat.si> > tel.01/428 37 40 > e-pošta: info@pasat.si

varnostni center zakleni si

Verjetno najlepša lesena omara za orožje v Sloveniji **-50%**

Poleg kamozirih omar za orožje vam nudimo tudi celice varnostne trezorje, posebne ključavnice za okna in vrata, ključavnice za kolesa in motorje, protivlomne folije za steklo, videonadzorne sisteme, alarmne sisteme, posebne ključavnice, cilindrične vidlice in sisteme na generelni ključ ...

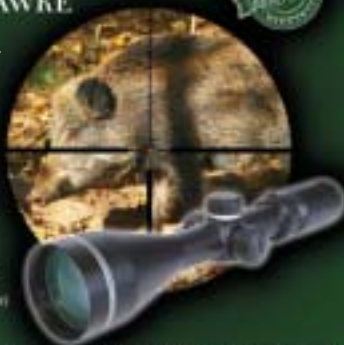

NOVA LOKACIJA

Resljeva cesta 10
1000 Ljubljana
t: 01 439 53 50
e: www.zakleni.si
i: info@zakleni.si

STRELNI DALJNOGLEDI ANGLEŠKE FIRME HAWKE

Velika izbira strelnih daljnogledov z osvetlitvijo ali brez. Daljnogledi so polnjeni z dušikom, so odporni proti odsunu in imajo 5-letno garancijo.

ME 2x-4x 49 39.500 SIT (164,036)
ME 1.5-8x-64 49 45.200 SIT (186,036)
ME 3.5-10x-60 49 53.700 SIT (224,036)

Informacije in naročila: BELUGA d.o.o., Ljubljana; Tel.01 25 10 880 ali 041 72 60 11

KROJASTVO

Branko Rožman, s.p.

Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo-rozman@siol.net

Slavnostne lovske kroje, srajce (tudi z dolgimi rokavi), telovnike, hubertus plašče in pelerine izdelujemo po meri.

ROŽMAN

interclass servis in prodaja vozil

VOLVO
Ljubljana: Ljubljanska c. 33, (01) 2335 940
Gorjupova 1, (01) 2003 940

Mazda
Ljubljana: Gorjupova 1, (01) 2000 955
Ugodnosti za člane LD

www.interclasscars.si

OPTIČNE PIKE

Optične pike so namenjene za hitro streljanje in za streljanje v razmeh slabše vidljivosti.

RD 42
RD 30
RD 30H
RD 25H

Optična pika 2. generacije
Pozor: ...

dolžina 102 mm, teža: 325 g,
4 velikosti nastavljive pike, 7 jakosti svetilne, spakirane v omaro: 01-2000-955

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 3, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

UVOZNIK IN DISTRIBUTER ZA SLOVENIJO **FAMM COMMERCE, d.o.o.** www.fammcommerce.si

MAXXIS

LASSA 4x4
ODDELEK BRISA BRIDGESTONE SABANO TIRE MANUFACTURING AND TRADE INC.

INFORMACIJE PRI VAŠEM VULKANIZERJU ALI PO TELEFONU (01) 242-50-30

MA-VICTRA MA-751 MA-753 MA-754 COMPETUS OK 144